

- În acest număr:*
- MORAL-CIVIC EDUCATION – A COMPONENT OF HUMAN RIGHTS EDUCATION
 - PARTICIPAREA ANGAJAȚILOR ÎN CADRUL ÎNȚEPRINDERILOR ȘI DEZIDERATUL UNEI REALE DEMOCRATII ȘI BUNĂSTĂRI LA LOCUL DE MUNCĂ
 - ROMANIAN INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS – ANNUAL REPORT – 2017
 - JURISPRUDENȚĂ • SEMNAL • REMEMBER

DREPTURILE OMULUI

revistă editată de

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI I.R.D.O.

HUMAN RIGHTS DROITS DE L'HOMME

ANUL XXVIII
NR. 1
2018

DREPTURILE OMULUI
ANUL XXVIII
NR. 1
2018

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI

DREPTURILE OMULUI
Revistă clasificată de Consiliul Național al Cercetării Științifice
din Învățământul Superior

Înregistrată la OSIM sub numărul de marcă 109255/2010

Consiliul științific

Prof.univ.dr. **Monna-Lisa Belu Magdo**, membru titular al Academiei de Științe Juridice din România; Prof. univ. dr. **Jean Marie Bernard**, director de cercetare CNRS, Prof. univ. dr. **Raluca Miga Beșteliu** ; Prof.univ.dr. **Bogdan Ciucă**, membru titular al Academiei de Științe Juridice din România; Prof.univ.dr. **Gérard Conac**, membru de onoare al Academiei Române; Prof.univ.dr. **Ioan Leș**, membru titular al Academiei de Științe Juridice din România; Prof. univ.dr. **Christine Desouche**, Universitatea Paris I-Panthéon-Sorbonne; Prof.univ.dr. **Nicole Guimezanes**, Membru al Academiei Internaționale de Drept Comparat; Prof.univ.dr. **Irina Moroianu Zlătescu**, membru titular al Academiei Internaționale de Drept Comparat; Prof. univ.dr. **Dumitra Popescu**; Prof.univ.dr. **Ovidiu Predescu** membru titular al Academiei de Științe Juridice din România; Prof. univ. dr. **Dominique Rousseau**, Universitatea Paris I Prof. univ.dr. **Vasile Stănescu**, membru al Academiei Române; Prof.univ.dr. **Gheorghe Vlăduțescu**, membru al Academiei Române.

Colegiul de redacție

Conf.univ.dr. **Gheorghe Bârlea**; Prof.univ.dr. **Monna-Lisa Belu Magdo**, membru titular al Academiei de Științe Juridice din România; Prof.univ.dr. **Jean Marie Bernard**, director de cercetare CNRS; Prof.univ.dr. **Raluca Beșteliu**; Dr. **Adrian Bulgaru**; Prof.univ.dr. **Dominique Rousseau**, Universitatea Paris I; Conf.univ.dr. **Elena-Mihaela Fodor**; Prof.univ. dr. **Nicole Guimezanes**, Membru al Academiei Internaționale de Drept Comparat; Prof.univ. dr. **Gheorghe Iancu**, Prof.univ.dr. **Ioan Leș**, membru titular al Academiei de Științe Juridice din România; **Emil Marinache**; Prof.univ.dr. **Irina Moroianu Zlătescu**, membru titular al Academiei Internaționale de Drept Comparat; Prof. **Ioan Oancea**; Prof.univ.dr. **Nicolae Popa**; Prof.univ.dr. **Dumitra Popescu**; **Valeriu Rendec**; Dr. **Ianfred Silberstein**; Dr. **Rodica Șerbănescu**; Prof.univ.dr. **Laurențiu Șoitu**.

Realizarea acestui număr a fost coordonată de:

Marius Mocanu

Daniela Albu

Maria Bojian

Mihaela Scarlat

Traduceri: Valeriu Rendec, Daniela Albu

Institutul Român pentru Drepturile Omului
București, P-ța C.A. Rosetti, nr. 4
Tel. +40 21 3114921
e-mail: office@irdo.ro
www.irdo.ro

Tipărit la R.A. Monitorul Oficial

SUMAR

I. STUDII, CERCETĂRI, ARTICOLE	7
● Moral-civic education – a component of human rights education – dr. Adrian Bulgaru	7
● Participarea angajaților în cadrul întreprinderilor și dezideratul unei reale democrații și bunăstări la locul de muncă – prof univ. dr. Nicolae Voiculescu , asist. univ. dr. Maria Beatrice Berna	14
● Viața în mediul rural. Implicarea copilului în activitățile gospodăriei – prof. univ. dr. Florica Orțan	21
II. ROMANIAN INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS ANNUAL REPORT – 2017	28
III. JURISPRUDENȚĂ	67
● Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Valdhuter împotriva României.....	67
● Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza Porras Guisado împotriva Bankia S.A. și alții	71
IV. SEMNAL	74
V. REMEMBER	84

CONTENTS

I. STUDIES, RESEARCH, ARTICLES	7
● Moral-civic education – a component of human rights education – dr. Adrian Bulgaru	7
● Employees' participation in the administration of their employing companies and the desideratum of a genuine democracy and welfare at the workplace – Prof. Nicolae Voiculescu , PhD, Assistant Lecturer Maria Beatrice Berna, PhD	14
● Life in the rural area. Involving children in the household activities – Prof. Florica Orțan , PhD	21
II. ROMANIAN INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS ANNUAL REPORT – 2017	28
III. JURISPRUDENCE	67
● Decision by the European Court of Human Rights in the case Valdhuter v. Romania.....	67
● Judgment of the Court of Justice of the European Union in the case of Porras Guisado v. Bankia SA and Others.....	71
IV. SIGNAL	74
V. REMEMBER	84
DREPTURILE OMULUI	3

SOMMAIRE

I. ETUDES, RECHERCHES, ARTICLES	7
● L'éducation morale et civique – une composante de l'éducation aux droits de l'homme – dr. Adrian Bulgaru	7
● La participation des employes des entreprises et l'objectif souhaité d'une démocratie réelle et de bien-être au travail – prof dr. Nicolae Voiculescu , asist. dr. Maria Beatrice Berna	14
● La vie dans le milieu rural. Implication des enfants dans les activités domestiques – prof. dr. Florica Orțan	21
II. RAPPORT DE L'INSTITUT ROUMAIN POUR LES DROITS DE L'HOMME CONCERNANT SON ACTIVITE AU COURS DE L'ANNE 2017	28
III. JURISPRUDENCE	67
● La décision de la Cour Européenne de Droits de l'Homme dans l'affaire Valdhuter contre la Roumanie.....	67
● Arrêt de la Cour de Justice de l'Union Européenne dans l'affaire Porras Guisado contre Bankia SA e.a.....	71
IV. SIGNAL	74
V. REMEMBER	84

ABREVIERI

AEP	Autoritatea Electorală Permanentă
AICHR	Comisia interguvernamentală pentru drepturile omului a Asociației Națiunilor din sud-estul Asiei
AIDC	Academie Internationale de Droit Compare – Academia internațională de Drept Comparat
alin.	alineat
ANC	Autoritatea Națională pentru Calificări
ANMCS	Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPD	Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități
ANPDCA	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
ANPIS	Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
ANR	Agenția Națională pentru Romi
ANSPDCP	Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal
ANUROM	Asociația pentru Națiunile Unite din România
APL	Autorități publice locale
art.	articolul
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations – Asociația Națiunilor din sud-estul Asiei
asist. univ. dr.	asistent universitar doctor
CDPD	Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități
CE	Consiliul European
CEDO	Convenția europeană a drepturilor omului
cercet. st.	cercetător științific
Cit.supra.	citatul de deasupra
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
cf.	conform
CMBRAE	Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională
coord.	coordonator
CSCE	Conference for Security and Cooperation in Europe
C.pen.	Codul penal
CtEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
DGASPC	Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului
DNA	Direcția Națională Anticorupție
dr.	doctor
EASO	Biroul European de Sprijin pentru Azil
Ed.	editura
EHMA	European Health Management Association – Asociația Europeană de Management în Sănătate
ELI	European Law Institute – Institutul de Drept European
ENAR	Rețeaua europeană de combatere a rasismului
etc	(et caetera) și celelalte

E-uri	aditivi alimentari
EU-MIDIS	European Union minorities and discrimination survey Studiul de tip sondaj privind minoritățile și discriminarea din Uniunea Europeană
EUROSUR	Sistemul European de Supraveghere a Frontierelor
EUROSTAT	Biroul de Statistică a Uniunii Europene
FRA	European Union Agency for Fundamental Rights – Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene
FRONTEX	Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale Statelor Membre ale Uniunii Europene
HG	Hotărâre de Guvern
ICAR	Forumul internațional privind responsabilitatea corporatistă
IDDO	Institutul Danez pentru Drepturile Omului
IDEF	Institutul internațional de drept de expresie și inspirație franceze
infra.	dedesubt, mai jos
IRDO	Institutul Român pentru Drepturile Omului
ISJ	Inspectoratul Școlar Județean
lit.	litera
loc.cit.	locul citat
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
M.Of.	Monitorul Oficial al României
MMFPSV	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
nr.	numărul
OG	Ordonanță de Guvern
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	organizație neguvernamentală
ONU	Organizația Națiunilor Unite
op.cit.	opera citată
OSCE	Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
OUG	Ordonanța de Urgență a Guvernului
p.	pagina
parag.	paragraful
pct.	punctul
pp.	paginile
Rec	recomandare
SECA	Sistemul european comun de azil
SNSPA	Școala Națională de Studii Politice și Administrative
SNPAB	Strategia Națională și Planul de Acțiune privind Conservarea Biodiversității
supra.	deasupra, mai sus
ș.a.	și alții (altele)
UE	Uniunea Europeană
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație și Cultură
urm.	următoarele
vol.	volumul
vs.	(versus) contra, împotriva

I. STUDII, CERCETĂRI, ARTICOLE

MORAL-CIVIC EDUCATION – A COMPONENT OF HUMAN RIGHTS EDUCATION

ADRIAN BULGARU*

Abstract:

Educația este una dintre principalele căi prin care putem schimba cu adevărat lumea în bine. În acest scop, trebuie să construim în jurul ideii de valoare, să învățăm ceea ce înseamnă respectul, bunăvoința, responsabilitatea și moralitatea din primii ani ai vieții noastre, pentru a putea trăi și a evolua într-o societate democratică fără prejudecăți.

Dimensiunile morale și civice ale educației sunt componente esențiale atât ale procesului didactic, cât și ale acțiunilor exercitate de familie, de mediul social, de colectiv, în scopul formării conștiinței și conduitei în conformitate cu normele care guvernează funcționarea societății.

Institutul Român pentru Drepturile Omului, în calitatea sa de instituție națională cu atribuții în domeniul cercetării, instruirii, informării și documentării pentru drepturile omului, a realizat încă de la înființarea sa în 1991 o mare varietate de activități și programe de promovare a educației pentru drepturile omului, impunând luarea în considerare a educației pentru drepturile omului ca prioritate națională, regională și internațională. Prin programele sale de instruire și educație, subliniază exemple de succes și bune practici și stimulează măsurile de îmbunătățire și dezvoltare continuă a programelor de formare existente în timp ce promovează altele noi.

Cuvinte cheie: educație, respect pentru drepturile omului, responsabilitate, moralitate, civism, educație civică, cetățeni activi, formare continuă

Résumé:

L'éducation est l'un des principaux moyens de changer le monde pour le mieux. À cette fin, nous devons nous appuyer sur l'idée de valeur, apprendre ce que le respect, la bonne volonté, la responsabilité et la moralité signifient dans les premières années de notre vie, afin de pouvoir vivre et évoluer dans une société démocratique sans préjugés.

Les dimensions de l'éducation morale et civique sont des éléments essentiels à la fois l'enseignement et les actions exercées par la famille, l'environnement social, la conscience collective pour se former et conduire conformément aux règles régissant le fonctionnement de la société.

L'Institut roumain des droits de l'homme, en tant qu'institution nationale ayant des compétences dans le domaine de la recherche, de la formation, de l'information et de la documentation pour les droits de l'homme, a développé depuis 1991 un large éventail d'activités et de programmes pour l'imposition et la prise en compte de l'éducation aux droits de l'homme en tant que priorité nationale, régionale et internationale. Par ses programmes de formation et d'éducation, il met en lumière des exemples de réussite et de bonnes pratiques et encourage les mesures visant à améliorer et développer continuellement les programmes existants tout en en promouvant de nouveaux

Mots-clés: éducation, respect des droits de l'homme, responsabilité, moralité, citoyenneté, éducation civique, citoyenneté active, formation continue

Education is the complex process of preparing the individual as an active part of society, of the human community, of a cultural or social group. Quality education implies first fostering attitudes towards the respect and cherish of values, culture, moral and civic rules and norms. Thus, education in its triple hypostasis (**formal** – achieved in specialized formal institutions, **non-formal** – performed within non-formal institutions – achieved through extracurricular activities in clubs, theaters,

etc. and **informal** – achieved under the influence of non-systemic, pedagogically unorganized environments, in contexts of everyday life), has the role of contributing through specific activities and practices to the development of democratic behaviors that involve civic attitude, through effective participation.

Education is one of the main ways by which we can really change the world for the better. To this purpose we must build around the idea of values, learn what respect, goodwill, responsibility and morality mean from the first years of our lives in order to be able to live and evolve into an

* Dr., director of the Romanian Institute for Human Rights.

unprejudiced¹ democratic society. Parents are the first ones by the help of whom education is achieved, while school has its main role, but we must keep in mind that education can be achieved within other structures and organizations of the civil society with education and development missions aimed at fostering positive attitudes and behaviors.

The Romanian Institute for Human Rights having education as one of its main objectives covers by its activities a wide range of themes involving education for human rights, and education for democratic citizenship.

In this context, the Romanian Institute for Human Rights in its quality of national institution with attributes in the field of research, training, information and documentation for human rights, has carried out and achieved ever since its foundation in 1991, a wide variety of activities and programmes such as: promoting education for human rights; imposing and considering education for human rights as a national, regional and international priority; fostering preoccupations and awareness for human rights in adults and youth; training of trainers in human rights; training teaching staff, teachers, in primary and secondary schools; training professors at university education level; training various professional categories; evaluating, monitoring and supporting of existent education programmes in order to emphasize examples of success and good practices and stimulating measures for continuing improvement and development of existing programmes while advancing new ones.²

¹ See Adrian Bulgaru, *Educarea tinerei generații în spiritul întăririi respectului față de valorile umane și morale, Independența Română – Independența prin cultură*, (Educating the young generation in the spirit of respect towards human and moral Values: Romanian Independence – Independence through Culture), Bucharest, 2015.

² With reference to the mission, the role and the objectives of the Romanian Institute for Human Rights, see Irina Moroianu Zlatescu, Anca Mot, Adrian Bulgaru, *Educatie, Dreptul la Educație și Educația pentru drepturile omului*, (Education, the Right to Education and Education for Human Rights), IRDO, 2016, chapter “Rolul instituțiilor naționale în promovarea dreptului la educație și educația pentru drepturile omului” (the role of National Institutions in promoting the right to education and education for human rights), pp. 63-84, as well as various Reports and activities of the Romanian Institute for Human Rights in the field of promoting education for human rights and education for citizenship.

In the early 1990s, at the initiative of the Romanian Institute for Human Rights, the Ministry of National Education included the subjects “civic education” (for grades III-IV) and “civic culture” (for grades VII-VIII) in the disciplines for which annual competitions are held with stages up to the national level.

An important objective of the Institute are the programs that have a direct impact on educating the young generation in the spirit of respect for human rights and freedoms, dignity, tolerance and free exchange of views.

Since the foundation of the Institute, these projects have been carried out in partnership with the Ministry of National Education and Scientific Research and have resulted in traditional activities and programs: the *Civic Education and Civic Culture Olympics* and *Democracy and Tolerance*, activities of in-service continuous training courses for teachers and professors, colloquia, symposiums, debates addressing a variety of topics related to human rights education. We also mention the *Teaching Creativity Contest in the field of developing auxiliary materials usable in human rights education* and the *Painting Creative Contest* for pupils in primary education.

The objective of these competitions is to respond to the need to promote the education of youth in order for them to exercise and assume their role and status of citizens in a democratic society, to form and develop the competences of participation in the public life, in the spirit of respect for values, understanding and tolerance. These competitions aim to stimulate young people’s preoccupations for the concepts of democracy, human rights, tolerance, the rights of the child, as well as to foster a better knowledge of the main national and international regulations in the field. Furthermore, they are intended to teach young learners about democratic attitudes and behaviors, tolerance, civic spirit and the formation of engagement skills in their life at school and within their local communities. The ultimate aim of these competitions is to generate and develop the youth’s motivation for promoting and defending human rights and the rights of the child.

Given the fact that in the context of the present society, the Romanian youth is confronted with

a relative confusion of values, this induces an unequal manifestation of the maturing processes, including in shaping moral and civic consciousness, all the more so since the moral-civic education represents an important personality component.

In pursuing the acquiring by young people of a way of thinking, acting and behaving in accordance with the moral norms and civic values, the general goal of this type of education remains the training of young people to become responsible citizens, fully aware of their rights and obligations.

Based on the experience gained during the contest period, there has been found a constant increase of interest in the issues and the objectives promoted, as well as a quality improvement in the presented materials. These competitions promote, in the spirit of human rights education, the development of free expression, the preparation of young people to become responsible and active citizens, their active participation enabling them to learn creatively about human rights and to concretely understand this complex issue, acquiring skills and developing attitudes and behaviors in the spirit of respect for human dignity.

From the observation of the students' participation in these competitions, a general appreciation was made, namely that the moral and civic values of the youth of our country reflect the three fundamental axes of life: family, school and interpersonal relationships. Together, these are the guiding values for current and future behaviors of young people.

The idea of whether the moral and civic education should be considered as an integral part of education has been the subject of debate and controversy, some authors being in favor of this formulation, while others choosing to deal with moral education and civic education separately.

As far as we are concerned, we opt for the formulation of moral-civic education, considering the numerous interferences between the moral and civic dimensions of social life. It is obvious that the association of moral and civic behavior is not coincidental, the two types of behavior are not only convergent but they also complement each other, depend on each other

and condition each other. We can not talk about moral behavior without respecting the traditions, norms and values of a society, so civic behavior implies compliance with the values, norms and moral rules that govern the life of a community. Both morality and civilization can be considered as fundamental dimensions of a complete, harmonious and authentic personality.

The moral dimension of behavior requires the assumption of a set of human values essential to the individual, society and humanity. Morality is a social phenomenon, a form of social consciousness that reflects relationships that are established between people in a social context delimited in time and space, having the function of regulating human cohabitation, stimulating and orienting human behavior, in accordance with the social requirements.

As a human rights education component, moral education has the role of promoting meaningful values such as: patriotism, humanism, democracy, justice, freedom, honesty, honor, dignity, modesty, etc. Morality, as a dimension of social or individual consciousness, belongs to the sphere of the ideal, while moral ethics belongs to the sphere of the real. If the essence of the moral ideal is a theoretical model that expresses the moral quintessence of human personality, moral ethics implies effective observance of moral requirements, we are talking about a certain way of thinking, acting and behaving in accordance with moral and civic values, norms and rules.

Civic education has as its central objective the shaping of man as a citizen and active supporter of the rule of law, a militant of human rights, for the good of the homeland and the people to whom he belongs. The purpose of moral-civic education is to train the individual as a moral subject, who feels, thinks and acts in the spirit of moral and social demands, as a good citizen, with committed civic behavior. To achieve this goal, it is necessary to know and respect the moral ideal, the values, norms and rules that define social morality, to acquire knowledge of the structure and function of the rule of law, and of the observance of the laws governing it, to learn and defend the values of democracy, freedom of citizenship, to acquire tolerant, non-discriminatory skills and behavior,

and to promote understanding, peace, friendship and respect for human dignity.

In moral-civic education, the moral component occupies a special place due to the role it plays in asserting and integrating the youth in society. The moral behavior is based on knowledge, feelings, beliefs, traditions and habits, and on a strong will so that their pursuit through training requires not only a well-articulated program, but also a coherent system of methods and procedures to prevent the occurrence of possible obstacles and to ensure the achievement of all the envisaged objectives.³

The moral dimension of education is an essential component of both the teaching process, as well as of the exerted actions of the family, of the social and collective environment, with the aim of shaping consciousness and conduct according to the norms governing the functioning of society.

This is an extremely delicate process and that is why it requires competence and even art to identify and solve the numerous challenges faced by the process of shaping one's moral profile. It is also important to note that any methodology will have to be permanently accompanied by the trainers' personal example and by their morally impeccable attitude in all circumstances.

Moral education is a continuous process that must offer support for the formation of young people according to the requirements of the civil, democratic society and for their natural integration into social life, for which they must be sensitized, supported and helped to understand the necessity of observing the norms. Thus they must be trained in exercising and practicing the basic rules of conduct.

Moral-civic education aims mainly at educating young people in the sense of forming a positive attitude towards society, thus being a cooperative and participatory education. For this reason, competitions have a special role and are

necessary instruments in the current context of promoting a culture of human rights.

One of the components of moral education is *religious education*. Because the individual relates to reality not only through intellect, will and action, but also through spirit, by faith, a complete education implies the intellectual, philosophical, aesthetic, technological, and religious component. Besides the cultural dimension of religious education (the transmission of knowledge from the history of religions, the knowledge of literary productions that have as substrate religious reasons), this form of moral education can contribute to the strengthening of respect for one's own values and traditions, but also to openness to diversity and cultural alterity.

Through the contents of religion programs and manuals, religious education must emphasize the common and convergent elements of different confessions; it must contribute to understanding the values, references and traditions of others. Religious education taught in school must not impair the feelings of others' religious affiliation, not lead to discrimination, segregation and separation on religious grounds, but must, on the contrary, ensure and encourage within the limits of the law everyone's freedom of faith and religion. Under no circumstances should confessional disputes be transferred in school. Religion, as a school discipline, should not become a ramp of propagation of hatred and intolerance; it must not become a means of indoctrination or manipulation of consciousness. It must encourage knowledge, in the spirit of tolerance and understanding, and openness to the values of the other.⁴

Through its basic components, civic education generally targets the following objectives and directions of action: 1) Acquiring civic knowledge needed to exercise citizenship and become a "good citizen". This knowledge refers to civic and political life (knowledge of democratic values and principles, of fundamental rights and

³ About moral education, its role, values and models of moral behavior, see Savu-Cristescu, M., *Didactica educatiei morale. Demersuri metodologice pentru învățământul primar și preșcolar*, (Didactics of moral education. Methodological steps for primary and preschool education) Universitara publishing, Bucharest, 2014, p.8; pp.9-13; pp.16-18, available at http://www.editurauniversitara.ro/media/pdf/53be63d25c8c5Didactica_educatiei_morale_PDF.pdf

⁴ With reference to the need, the role and functions of religious education and to the secular-religious report in achieving religious education, as well as to the exigencies of teaching religion in schools and the issue of multi confessions within religious education, see Cucos, C., *Problemele educației religioase*, (The problems of religious education) available at <http://oradereligie.3x.ro/educatie.htm> and the religious education website at <http://educatie.religioasa.gov.ro>

freedoms, of the role of political institutions, NGOs, international organizations); it also refers to the role of the citizen in a democracy (what citizenship means in a democratic system, which are the rights, duties and responsibilities of the citizens); how to engage in politics, in civil society activities, in the life of the community and the nation.

2) The acquisition of civic qualifications and of intellectual and participatory competences that complement and enable the application of acquired knowledge. In concrete terms, intellectual qualifications aim to acquire competencies in analyzing, explaining and understanding political and social facts, adopting critical positions about political, social, economic, institutional aspects, in other words acquiring the ability to express, analyze and evaluate. As far as civic participation competencies are concerned, they relate to the ability to be effectively and responsibly informed, thus having participation skills in the political process and civic life through interaction, communication and influence. These skills are mainly acquired in school (through activities involving interaction within small groups, exchange of views), but also within extra-curricular programs and projects.

3) Formation of moral-civic provisions indispensable to the good functioning of the social system and to the integration of individuals into society. These provisions and habits are expressed through personal character traits and through public character traits. Like civic competences, they develop over time as a result of family, school, community and of various organizational experiences. Individual character traits are expressed through: moral responsibility, self-discipline, respect for human dignity, courage, critical and self-critical spirit, etc., while public (social) features relate to civility, sociability, respect for laws and norms, understanding, compassion, and mutual aid, and these are indispensable to the existence and functioning of a democratic society.

These characteristic features include: autonomy, acceptance of responsibility for the consequences of one's own actions, assuming as a citizen legal obligations and personal, political and economic responsibilities, which implies informing about public issues, participation in voting, paying taxes, etc., observance of

work and human dignity, which is achieved by respecting the others (respect opinions, rights and interests of others, participation in civic actions, i.e. participation in voting and public debates, engaging in discussions, promoting the good functioning of democracy, through information on issues of public interest, information on democratic values and principles, commitment to peace, and the creation of a just world.⁵

A liberal and democratic society depends on the citizen's knowledge, qualifications and civic virtues, the civic mission of the school being to forge these qualities from the beginning of the educational process. Besides basic education, citizenship education is teaching about self-respect, the respect of others and civicism in school is a prerequisite for the formation of responsible citizens, i.e. "good citizens".⁶

Moral-civic education as a component of human rights education addresses a variety of themes and issues, from traditional ones, i.e. knowledge and understanding of socio-political notions and subjects, human rights and democratic values, to contemporary themes such as cultural diversity or sustainable development. Other programs focus on economic themes (developing the spirit of initiative), on religion issues, or on European and international issues.

Moral-civic education must promote opportunities for the development of individual and public character traits. In order to have a real positive impact, moral-civic education must be part of a system of daily values, norms and practices, of organizational rules that encourage and value democracy in the spirit of democratic principles. The participation of youth in the school governance by having their word in decision making processes is one of their first citizenship experiences.

⁵ See Crittenden, J., Levine, P., *Civic Education*, in *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, Winter, 2016 Edition, cap. 4: Modern Forms of Civic Education", available at <https://plato.stanford.edu/entries/civic-education/>; Stimmann Branson, *art.cit.*, "What are the essential components of a good civic education?"

⁶ With reference to the role of civic education in school programs, the specificity of the subject and ways of approaching it, see Audigier, F., "Education à la citoyenneté dans ses contradictions", in *Revue internationale d'éducation de Sèvres*, pp. 25-34, available at <https://ries.revues.org/125>.

A democratic culture also implies the existence of programs that target the whole community, parents and especially teachers, through initial or professional training and qualification programs in civic education, but also through the development of partnerships with local organizations that enable experiences of democratic participation.

Various institutions participate in the provision of civic knowledge and skills: family, religious institutions, media, community groups, various other civil society organizations. However, schools have traditionally a special role and responsibility in the process of developing skills and civic responsibility by educating young people, both through formal and informal education for the experience of citizenship during the whole schooling period.⁷

Formal education has the role of familiarizing students with the provisions of the Constitution, with the laws and norms of social and political life, providing them with knowledge of the political system, the relations between the powers, and the governmental policies. Civic education also promotes knowledge of quality of life, citizens' security, economic and political relations with other states. Civic education programs focus on fundamental rights (individual rights, political, economic and social rights), but also on the responsibilities of citizens and the guarantee of the exercise of these essential rights and freedoms in a democratic state.

⁷ With reference to the role of civic education in the Romanian education system, see Ulrich, C., "Educația civică în România. Comparații cu alte țări europene (Civic Education in Romania. Comparisons with other European Countries), in Ulrich, C., and others *Rapoartele Societatii Deschise. Predarea educatiei civice in Romania, (Open Society Reports. Teaching Civic Education in Romania* Ed. Dobrogea, Constanta, 2011, pp. 60-93, available at <http://www.fundatia.ro/sites/default/files/2011%20predarea%20educatiei%20civice%20in%20romania.pdf>.

With reference to the role of school in promoting civic and moral education and to the challenges faced by the educational process in the context of modern and post-modern society, see Lamarre, J.-M., "L'éducation civique et morale à l'école est-elle encore possible?", in *Recherche et formation*, 52/2006, pp.29-41, disponibil pe <https://rechercheformation.revues.org/1212>. Also with reference to the role of school in the shaping of future citizens of different countries see Reveaud, M., "Elève, future citoyen", in *Revue internationale d'éducation de Sèvres*, 44/2007, pp.19-24, available at <https://ries.revues.org/111>.

These responsibilities include personal responsibilities (self-care, support for their family, accepting the consequences of their actions, adhering to democratic principles and values, respecting the rights and interests of others), as well as civic responsibilities (respect for laws, payment of taxes, participation in voting etc).⁸

Informal training refers both to the relationships within the school community, but also to extracurricular activities carried out by the school. Thus, on the one hand, school as an institution must be managed in accordance with the democratic values and principles that are the source of emulation for pupils who learn to acquire behaviours of respect for the rights and dignity of others and, on the other hand, through extracurricular activities they are motivated to learn, to become more confident and develop leadership skills. Connecting with school outside of formal school activities (participation in historical events, school elections, participation in community services and other civil society activities such as religious activities, youth volunteering in the service of the community for causes they believe in), undoubtedly can have a certain positive influence on the evolution of young people, with important civic consequences: the development of political tolerance (i.e. respect for political rights and freedoms), the support of the moral and political order. All these activities are an important part of civic education that can be integrated in formal and informal education. Although they are not a substitute for formal civic instruction, they complement it, allowing students to be trained for learning by way of experience.⁹

Promoting active citizenship is also a central objective at European level. Thus, among the priority objectives of the EU cooperation actions in the field of youth for 2010-2018 the importance of "promoting active citizenship, social inclusion and solidarity of all young people" is mentioned. This strategic objective envisages the development of citizenship through formal and informal pedagogical activities, the

⁸ Stimmann Branson, *art.cit.* "Formal Instruction".

⁹ *Ibid.*, *The Informal Curriculum*.

latter referring to “participation in civil society and in representative democracy (...) as well as to volunteering as a vector of social inclusion and citizenship”.¹⁰

Education for citizenship is present in the school curricula of all European countries. The programs reflect the multidimensional nature of citizenship, focusing on the transmission of knowledge, the acquisition of skills, attitudes and respect for values, the development of a democratic political culture, and the promotion of active participation of pupils in and out of school. Also, the programs address, besides the classical themes of this type of education, the theme of the European and international dimension of citizenship.¹¹ Although the objectives and content of civic education differ from country to country, the central objective is common to everyone, and it aims to make young Europeans active citizens that responsibly participate in the development and prosperity of the societies they live in.¹²

Besides school which plays a major role in citizenship education, being the place where, through everyday experience, young people learn to become active and responsible citizens, a number of other programs and measures encourage youth through extra-curricular activities to participate in the life of local communities and of the society. Civic participation (activities related to the local environment, projects in human rights, activities related to vulnerable persons or disadvantaged groups, participation in local projects – parks care, volunteering in the organization of festivals)

¹⁰ Raport *Education à la citoyenneté en Europe*, Eurydice, Council of Europe, 2012, p. 9, available at http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/139FR.pdf.

In the same way in the context of global interdependencies, education for a global citizenship is encouraged as a component of civic education, which starting with 2012, when the global initiative for education was launched (“Education above all”) it became one of the UNESCO priorities with regard to education. See *Education à la citoyenneté mondiale : Thèmes et objectifs d’apprentissage*, UNESCO, 2015, available at <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002332/233240f.pdf>

¹¹ *Education à la citoyenneté en Europe*, p. 15.

¹² *Ibid.* p. 19.

allow the effective exercise of citizenship ever since the school age.¹³

In contemporary society, one of the greatest challenges in the field of education is the transmission of knowledge skills and attitudes to young people in order for them to become active citizens capable of responsibly influencing the evolution of a democratic society. Moral-civic education corresponds to the need to raise awareness among young people about moral and civic values and aims to shape their moral-civic consciousness that allows them to understand, respect, protect and promote the norms of social life and democratic values specific to the rule of law. Moral-civic education also aims at initiating children and young people in active, responsible behavior; it makes them capable of tolerance, self-respect, and respect of others, aware of their rights and duties, free and open to other cultures.

Through programs, projects and actions, citizenship education is one of the tools by which students and young people are encouraged and supported to acquire the individual and civic knowledge and skills required to exercise citizenship. Because citizenship is a learning process, in achieving the civic education objectives, the school has a central place in the preparation of young people for the social life. The role of the school is to cultivate students’ sensitivity to human issues and civic moral values by contributing, through formal and informal teaching, to the development of their attachment and respect for democratic values and principles and enabling the experience of citizenship through modern training strategies and education techniques, supported by education sciences and school practice. The activities initiated by the Romanian Institute for Human Rights together with its partners have pupils as target groups (from schools and colleges, social centers, clubs and palaces of children, including children from disadvantaged groups), while in the educational process parents, teachers, trainers, psychologists, social assistants, programme coordinators and project managers are always involved.

¹³ *Ibid.* p. 63.

PARTICIPAREA ANGAJAȚILOR ÎN CADRUL ÎNTREPRINDERILOR ȘI DEZIDERATUL UNEI REALE DEMOCRAȚII ȘI BUNĂSTĂRI LA LOCUL DE MUNCĂ

NICOLAE VOICULESCU*
MARIA BEATRICE BERNA**

Abstract:

Participation of employees in the organisation of their own enterprises manifests in three forms, that is, social dialogue, participation in the decision-making process and financial participation. While the first two forms have been structured normatively and institutionally, the way how financial participation turns into actual reality continues to be a subject for discussions. The authors present a number of international practices related to employees' financial participation in their enterprises as well as the efforts to promote them at the level of the European Union. At the same time, they take notice that in Romania the advantages of such involvement of the employees are ignored, in spite of the problematic situation of the labour force and the worrying statistics regarding the low quality of life.

Keywords: employees' financial participation, employees' cooperatives, plans for employees' participation to the capital

Résumé:

La participation des employés au sein de leurs entreprises connaît trois formes de manifestation, à savoir le dialogue social, la participation au processus de prise de décision et la participation financière. Si les deux premières directions ont été structurées du point de vue normatif et institutionnel, la manière dont la participation financière est matérialisée constitue encore un sujet de débat. Les auteurs présentent des pratiques internationales relatives à la participation financière des employés dans les entreprises ainsi que les préoccupations pour la promotion de ces pratiques au niveau de l'Union Européenne. En même temps, ces auteurs observent qu'en Roumanie les avantages d'une telle implication des salariés sont ignorés malgré la situation problématique de la force du travail et des statistiques inquiétantes concernant la mauvaise qualité de vie.

Mots clés: participation financière des employés, coopératives des salariés, plans de participation des salariés au capital.

1. Introducere

În zilele noastre raporturile de muncă din cadrul întreprinderilor au caracter tot mai complex, luând în considerare caracteristicile pieței muncii tot mai concurențiale, globalizate și tehnologizate.

Ca urmare, reușesc să performeze din punct de vedere economico-financiar acei agenți economici care utilizează în mod maximal toate pârghiile de creștere inclusiv, sau mai ales, factorul uman.

Modelul economic tradițional bazat pe urmărirea maximizării profitului prin luarea deciziilor într-un cerc managerial restrâns se dovedește a avea, în acest context, o serie de limite.

* Prof.univ.dr., Director IOSUD, Universitatea Titu Maiorescu București, fost Reprezentant în România al Organizației Internaționale a Muncii.

** Asist. univ. dr., Universitatea Titu Maiorescu București.

În ultimii ani, la nivel global și la nivel european se vorbește tot mai des de necesitatea participării angajaților sub mai multe forme în cadrul întreprinderilor în care își desfășoară activitatea ca o cale de a spori implicarea lor în eficientizarea activității acestora, precum și creșterea gradului de cointeresare personală.

Acesta este un deziderat de stringentă actualitate și pentru spațiul economic românesc, caracterizat de prezența multor întreprinderi multinaționale care prin caracteristicile lor de proprietate și economice au probleme în a asigura participarea lucrătorilor români.

Dar, nici în rândul întreprinderilor cu capital autohton nu se poate vorbi de practici sistematice de angrenare a propriilor angajați, sub orice formă, la organizarea activităților specifice și luarea deciziilor manageriale.

2. Norme și practici internaționale privind participarea angajaților în cadrul întreprinderilor

La nivel internațional, precum și la cel european participarea salariaților în cadrul propriilor întreprinderi a luat *trei forme de manifestare*, și anume *dialogul social, participarea la procesul decizional și participarea financiară*.

Dacă primele două direcții au fost structurate din punct de vedere normativ și instituțional, modul de concretizare a participării financiare face încă obiectul discuțiilor la nivelul organizațiilor cu preocupări în materie, cât și la cel al statelor membre¹.

Reglementarea mai coerentă și structurată a participării financiare a salariaților este considerată ca fiind imperioasă de vreme ce „Se pare că există o percepție largă conform căreia capitalismul este în stare critică, mai mult decât oricând de la cel de-al doilea război mondial. O modalitate de a descrie această problemă este influența crescândă a capitalului asupra muncii.”²

O soluție la această problemă este promovarea participării lucrătorilor la proprietatea întreprinderilor și a partajării profitului într-un nou model al „capitalismului partajat” („*shared capitalism*”). Avantajele unor astfel de politici care ar institui o reală democrație la locurile de muncă, ar fi următoarele³:

1. Creșterea ponderii muncitorilor în veniturile capitalului este necesară pentru a stopa tendința ascendentă a inegalității, pentru a răspândi pe larg beneficiile schimbărilor tehnologice și a împiedica transformarea capitalismului de piață într-un feudalism economic dominat de o mică elită super-bogată.

2. Economia proprietății lucrătorilor și împărțirea profitului constituie o formă eficientă de afaceri pentru capitalism și o modalitate de a crește veniturile lucrătorilor.

¹ A se vedea, mai pe larg, Voiculescu Nicolae, Neagu Vasile, *Protecția drepturilor lucrătorilor în dreptul internațional și european*, Editura Universitară, București, 2016, pp. 273-284.

² A se vedea Jonsson Claes-Mikael, Foreword, *Workers Ownership and Profit-Sharing in a New Capitalist Model?*, Swedish Trade Union Confederation (LO) 2015, p. 5.

³ A se vedea Freeman Richard B, *Workers Ownership and Profit-Sharing in a New Capitalist Model?*, Swedish Trade Union Confederation (LO) 2015, p. 23.

3. Riscul financiar pentru lucrători determinat de combinarea activelor de capital și de angajare în aceeași firmă este ușor de gestionat.

4. Prin derularea în prim-plan a unei campanii în favoarea stimulării proprietății lucrătorilor în întreprinderile lor și partajarea profiturilor se vor schimba dezbaterile privind reformele forței de muncă, se vor construi noi servicii de expertiză și sindicale pentru muncitori și vor câștiga aliați în reformarea capitalismului de azi.

5. Politicile solidariste și mobilitatea lucrătorilor de la locurile de muncă mai puțin productive la cele mai productive completează stimulentele capitaliste comune și proprietatea.

Acest concept de „*capitalism partajat*”, lansat în special în doctrina de peste ocean ar reprezenta, așadar, un remediu la o serie de aspecte negative în materie economică și socială pe care le antrenează relațiile economice tradiționale ale capitalismului liberal și neoliberal.

Dar, așa cum observă analiștii, „cu toate că o serie de studii academice atente au oferit ample dovezi că, capitalismul partajat deține un potențial semnificativ de creare de locuri de muncă mai productive, stabile și echitabile, subiectul rămâne remarcabil absent în dezbaterile politice, precum și în cele referitoare la ocuparea forței de muncă, compensații și beneficii, productivitatea economică și competitivitate.”⁴

Participarea financiară a angajaților vizează implicarea directă în creșterea economică a întreprinderilor. Aceasta se poate realiza prin *trei modele principale*: participarea la profit (în numerar, eșalonată sau în acțiuni), participarea individuală la capital a angajaților (acțiuni sau opțiuni pe acțiuni) și planuri de participare a angajaților la capital (ESOP⁵).

⁴ *Employee Ownership and Shared Capitalism New Directions in Research*, Edited by Edward J. Carberry, Labor and Employment Relations Association, University of Illinois at Urbana-Champaign, 2011.

⁵ ESOP, plan de participare a angajaților la capital (acronim de la *employee stock ownership plan*), este un program prin care companiile asigură angajaților deținerea de acțiuni, de cele mai multe ori fără costuri inițiale pentru angajați. Acțiunile ESOP, totuși, fac parte din remunerația angajaților pentru munca efectuată. Acțiunile sunt alocate angajaților și pot fi deținute într-un trust ESOP până când angajatul se pensionează sau iese din companie. Acțiunile sunt apoi cumpărate înapoi de către companie pentru redistribuire sau anulate (conform Wikipedia).

O serie de evoluții la nivel de politici și standarde sunt semnificative în această materie și trebuie reținute.

Astfel, la nivel internațional un număr de standarde promovează crearea de *cooperative de lucrători* în toate sectoarele economice.

În acest sens, în 2001, *Organizația Națiunilor Unite* a publicat un set de orientări „menite să creeze un mediu de susținere pentru dezvoltarea cooperativelor”, menționând ca impuls pentru orientări semnificația cooperativelor ca asociații și întreprinderi prin care cetățenii pot să-și îmbunătățească viața contribuind în același timp la dezvoltarea economică, socială, culturală și politică a comunității și națiunii lor.”⁶

Un an mai târziu, Organizația Internațională a Muncii (OIM) a adoptat *Recomandarea nr. 193 din 2002 privind promovarea cooperativelor*, care prevede că „trebuie adoptate măsuri pentru promovarea potențialului cooperativelor în toate țările”, având în vedere „importanța cooperativelor în crearea de locuri de muncă, mobilizarea resurselor, generarea de investiții și contribuția acestora la economie.”⁷

Mai recent, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a declarat anul 2012 *Anul Internațional al Cooperativelor*, subliniind „contribuția cooperativelor la dezvoltarea socio-economică, în special impactul acestora asupra reducerii sărăciei, generării de locuri de muncă și integrării sociale.”⁸

În Statele Unite, *cooperativele de lucrători* sunt cel mai adesea încorporate ca fiind corporații cooperative, o entitate comercială disponibilă în aproximativ jumătate din state. Regulile statutului societății cooperative variază de la stat la stat, dar toate au principii fundamentale comune. Toate societățile cooperative sunt organizații în care membrii dețin și controlează afacerile pe baza principiului un membru – un vot. Toate

societățile cooperative conțin conturi de capital intern pentru membri, unde investiția lor în afaceri se acumulează de-a lungul timpului. Unele state au statute specifice pentru cooperativele muncitorilor, cum este Massachusetts, în timp ce altele au statute pentru cooperative mai generale, inclusiv cooperative de producători, cooperative de consum și alte forme cooperative⁹.

Cooperativele de tip cooperativ sunt deținute și conduse de membrii lor – indivizii care sunt și ei lucrători. Există două caracteristici fundamentale ale cooperativelor muncitorești: (1) membrii lucrători investesc și împreună sunt proprietari ai afacerii, care le distribuie surplus; și (2) luarea deciziilor este democratică, aderând la principiul general al unui vot de tip un membru – un vot.¹⁰

Cooperativele de lucrători există în multe țări din întreaga lume și acoperă o gamă variată de industrii. Ele includ de la mai mulți proprietari de lucrători la zeci de mii.

În Europa, 1,5 milioane de lucrători sunt coproprietari ai cooperativelor de lucrători. De exemplu, federația Mondragón de cooperative – cea mai mare cooperativă de lucrători din lume, are peste 74.000 de angajați¹¹.

Autori diverși au subliniat importanța unor astfel de soluții economico-financiare. Astfel, s-a arătat că „Partajarea unei părți mai mari a profiturilor companiei cu angajații are beneficii semnificative pentru lucrătorii individuali și pentru economie în ansamblu. Pentru lucrătorii cu venituri reduse, împărțirea profiturilor combate sărăcia prin creșterea salariilor muncitorilor. Și, într-un sens mai larg, distribuirea mai echitabilă a veniturilor între lucrători promovează incluziunea economică și crește capacitatea lucrătorilor de a participa la economie.

Pe lângă reducerea inegalității veniturilor prin distribuirea mai echitabilă a veniturilor în rândul

⁶ United Nations General Assembly, Economic and Social Council, „Cooperatives in Social Development”, July 27, 2001.

⁷ 90th International Labour Organization Session, *R193—Promotion of Cooperatives Recommendation*, Geneva, June 20, 2002, vol. 193, <http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?>

⁸ *United Nations International Year of Cooperatives (IYC) 2012*, United Nations, <http://social.un.org/coopsyear/about-iy.html>.

⁹ Investing In Worker Ownership , *How Finance Institutions Can Create Deep Impact at Scale with Worker Cooperatives*, The Democracy at Work Institute, p. 2. <https://institute.coop/sites/default/files/resources/DAWI%20%20Investing%20in%20Worker%20Ownership.pdf>, accesat la 24.03.2018

¹⁰ „What Is a Worker-Cooperative?” U.S. Federation of Worker-Cooperatives, <https://usworker.coop/what-worker-cooperative>.

¹¹ *Together: How Cooperatives Show Resilience*, Documentary, CECOP-CICOPA Europe, 2012, <http://www.together-thedocumentary.coop/>.

lucrătorilor, dreptul de proprietate al lucrătorilor este un mod valoros pentru ca aceștia să-și asigure bunăstarea pe termen lung. Pentru proprietarii de afaceri, ale căror companii funcționează nu numai ca sursă de venit în timpul mandatului lor, ci și ca o investiție majoră pe care un proprietar o poate recupera vânzând compania, cooperativele de lucrători oferă unei părți importante din populație posibilitatea de a-și schimba statutul din lucrător salariat în proprietarul afacerii și de a avea acces la potențialul de creștere a bunăstării pe care îl oferă deținerea proprietății întreprinderii. În acest fel, cooperativele lucrătorilor deschid un canal de creare a bogăției, care rar există pentru lucrătorii cu salarii mici sau pentru lucrătorii cu nivel scăzut de calificare în întreprinderile convenționale.”¹²

În ceea ce privește *planurile de participare a angajaților la capital (ESOP)*, în Statele Unite unele studii concluzionează că proprietatea angajaților pare să sporească producția și rentabilitatea și să îmbunătățească angajamentul angajaților și sentimentul de proprietate. ESOP susține că variabila cheie în asigurarea acestor beneficii revendicate este aceea de a combina un ESOP cu un grad ridicat de implicare a lucrătorilor în deciziile referitoare la procesele de producție.¹³

La nivelul Uniunii Europene, două rezoluții ale Parlamentului European sunt ilustrative în tematica dezvoltată de acest studiu, și anume *Rezoluția Parlamentului European din 2 iulie 2013 referitoare la contribuția cooperativelor la depășirea crizei*¹⁴, precum și *Rezoluția Parlamentului European din 14 ianuarie 2014*

¹² A se vedea Shannon Rieger, *Reducing Economic Inequality through Democratic Worker-Ownership*, August 10, 2016, <https://tcf.org/content/report/reducing-economic-inequality-democratic-worker-ownership/>, accesat la 24.03.2018

¹³ A se vedea Blais, J., Freeman, R., Kruse, D. (2010), *Shared Capitalism at Work*, NBER Publications; Kurtulus, Fidan An, and Douglas L. Kruse (2017), *How Did Employee Ownership Firms Weather the Last Two Recessions? Employee Ownership, Employment Stability, and Firm Survival: 1999-2011*, W.E. Upjohn Institute apud Wikipedia.

¹⁴ *Rezoluția Parlamentului European din 2 iulie 2013 referitoare la contribuția cooperativelor la depășirea crizei* (2012/2321(INI))(2016/C 075/05).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52013IP0301&from=RO>

*referitoare la participarea financiară a angajaților la veniturile întreprinderilor*¹⁵.

Prima dintre ele, *Rezoluția Parlamentului European din 2 iulie 2013 referitoare la contribuția cooperativelor la depășirea crizei*, conține o serie de idei și principii care reiterează avantajele participării financiare în diverse forme de organizare economică asociativă. Rezoluția subliniază că modelul de întreprindere cooperativă contribuie la o adevărată pluralitate economică, fiind în același timp, un element indispensabil al „economiei sociale de piață”.

Totodată, „cooperativele au devenit un model pentru lucrătorii independenți și profesiunile liberale și că acest model a luat o mare amploare în noile sectoare, precum cel al serviciilor sociale și de sănătate, serviciilor digitale și de sprijinire a întreprinderilor și al serviciilor de interes general, furnizate anterior de sectorul public (de exemplu, serviciile în materie de mediu și de gestionare a spațiilor naturale, educația și cultura, precum și producția de energie din surse regenerabile)”. În acest fel, „cooperativele joacă un rol foarte important în dezvoltarea durabilă a UE pe plan economic, social și în materie de ocupare a forței de muncă, pe lângă rolul de promovare a inovării sociale, temă de mare importanță atât în cadrul Strategiei Europa 2020, cât și în cadrul programului Orizont 2020 și contribuie la realizarea obiectivului de dezvoltare economică și socială durabilă a regiunilor și comunităților locale (pct. 2)”.

Rezoluția observă că „numeroase cooperative au demonstrat a fi chiar mai rezistente pe timp de criză decât multe dintre întreprinderile convenționale, atât în ceea ce privește rata de ocupare a forței de muncă cât și a încetării activității întreprinderilor; (...) în ciuda crizei, au fost create cooperative în sectoare noi și inovatoare și că există dovezi considerabile cu privire la această rezistență, în special în ceea ce privește băncile cooperatiste și cooperativele din industrie și din sectorul serviciilor (cooperativele de lucrători, cooperativele sociale și cooperativele formate

¹⁵ *Rezoluția Parlamentului European din 14 ianuarie 2014 referitoare la participarea financiară a angajaților la veniturile întreprinderilor* (2013/2127(INI)).

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0013+0+DOC+XML+V0//RO>

de IMM-uri)”. Ca atare, „în calitate de model, dezvoltarea cooperativelor a dovedit că acestea sunt capabile să răspundă unor noi nevoi și să stimuleze crearea de locuri de muncă mai bine decât alte modele datorită importantei capacități a cooperativelor de a se adapta la schimbare, de a-și păstra activitatea, în caz de risc, continuând să-și îndeplinească misiunea (pct. 4).”

Rezoluția precizează că „Această rezistență importantă este în mare parte datorată modelului de guvernare cooperatist, bazat pe *proprietatea comună(s.n.)*, controlul și participarea economică democratice, organizarea și gestionarea de către membrii asociați și angajamentul față de comunitate (pct. 7)”.

O parte specială a Rezoluției Parlamentului European trece în *revistă bune practici în diverse state membre* care demonstrează rezultatele excelente obținute de întreprinderile cooperative în ceea ce privește creșterea, ocuparea forței de muncă, rata de supraviețuire și deschiderea unor noi întreprinderi cum ar fi, de exemplu, sistemul de plată unică („pago unico”) din Spania, legea Marcora în Italia, care permit finanțarea creării de noi cooperative prin intermediul ajutoarelor de șomaj și „cooperativele de activitate și de ocupare a forței de muncă” înființate în Franța, Elveția, și Belgia.

Sunt menționate, totodată, grupurile de cooperative individuale care se pot organiza în mod voluntar în grupuri mari antreprenoriale, cuprinzând sectoare precum industria, agricultura, distribuția, finanțele, cercetarea și dezvoltarea și învățământul superior.

De asemenea, societatea cooperativă, creată după modelul britanic al societății fiduciare, poate fi, de asemenea, un model eficient pentru buna guvernare a organizațiilor sportive profesionale sau semiprofesionale (pct. 11).

Statele membre ale Uniunii Europene sunt îndemnate, în conformitate cu Recomandarea OIM nr. 193/2002, „să revizuiască legislația lor aplicabilă cooperativelor în general și a tipurilor specifice de cooperative în special, cum ar fi cooperativele lucrătorilor, cooperativele sociale, cooperativele meșteșugărești și cooperativele bancare, în vederea adoptării unei politici cuprinzătoare care să sprijine modelul de întreprindere cooperativă și a creării unui mediu

de reglementare favorabil recunoașterii rolului cooperativelor și al organizațiilor lor de gestionare, precum și în vederea dezvoltării cooperativelor, în special în domeniile și sectoarele în care acest model s-a dovedit a avea o valoare adăugată socială, economică și de mediu”. Totodată se solicită statelor membre, „în cooperare cu partenerii sociali și cu alte părți interesate la nivel regional și local, să identifice sectoarele strategice potrivite pentru proiecte cooperatiste”. Pentru aceasta, ar trebui să se prevadă „instituirea unor instrumente financiare adecvate și recunoașterea rolului cooperativelor în dialogul social național, precum și rolul băncilor de credit cooperativ care au acordat dintotdeauna o importanță deosebită finanțării durabile și responsabile din punct de vedere social și care sunt bine stabilite la nivel local (pct. 22)”.

Într-o secțiune specială, Rezoluția Parlamentului European reține o idee fundamentală care în mediul politic și economic autohton a părut a fi ignorată, fie neconștientizată în ceea ce privește importanța ei. Astfel, se precizează că „transferul unei întreprinderi către angajați prin crearea unei cooperative și a altor forme de proprietate a angajaților ar putea fi cea mai bună modalitate de a asigura continuitatea unei întreprinderi (pct. 25).”

Totodată, „problema întâlnită în transferul de întreprinderi către angajați nu este numai o chestiune de durată a procedurilor în cauză dar și, chiar mai important, de lipsă de cunoștințe cu privire acest model de întreprindere în rândul profesioniștilor interesați (de exemplu, avocați și contabili) și în cadrul sistemului juridic și educațional”.

Ca atare, „formarea și sensibilizarea tuturor actorilor care intervin în crearea sau transferul proprietății întreprinderilor ar contribui într-o mare măsură la promovarea acestei practici; prin urmare, recomandă ca întreprinderea sub formă de cooperativă să figureze permanent în programa relevantă a universităților și a școlilor de gestiune; consideră, în plus, că ar trebui, totodată, îmbunătățite cunoștințele cu privire la cooperative, iar transferurile de întreprinderi către angajați sub forma unei cooperative ar trebui sprijinite din punct de vedere financiar, inclusiv prin intermediul unei utilizări bine direcționate

și inteligente a fondurilor structurale, în rândul sindicatelor și al organismelor însărcinate cu furnizarea de informații privind crearea sau transferul de întreprinderi (pct. 28)”.
Statele membre ale Uniunii Europene sunt îndemnate să dezvolte „un cadru care să faciliteze transferurile de întreprinderi către angajați, inclusiv mecanisme financiare destinate să ajute angajații să investească în întreprinderi aflate în criză sau fără un succesori și să prevadă drepturi preferențiale pentru angajați, cu scopul de a crea cele mai bune condiții pentru o ofertă de cumpărare a unei întreprinderi care se confruntă cu încetarea activității (pct. 29).”

Prin *Rezoluția Parlamentului European din 14 ianuarie 2014 referitoare la participarea financiară a angajaților la veniturile întreprinderilor* au fost menționate o serie de *aspecte pozitive* ale stimulării unei astfel de politici economice. Astfel, dacă angajații obțin de la proprietarii întreprinderii în care lucrează un drept prioritar de cumpăra acțiuni și sunt astfel în măsură să preia întreprinderi aflate în dificultate financiară, ei pot încerca să își protejeze locurile de muncă, iar această procedură poate reduce incertitudinea privind menținerea locului lor de muncă atunci când există posibilitatea preluării de către alte întreprinderi. Totodată, participarea la capital poate soluționa problemele de succesiune ale întreprinderilor, din moment ce o întreprindere este adesea închisă sau vândută în vederea restructurării sau închiderii atunci când succesiunea nu este posibilă. Această procedură poate fi utilă în special pentru IMM-uri și micro-întreprinderi pentru a garanta efectuarea în continuare de operațiuni comerciale durabile (Preambul lit. G).

Participarea financiară a angajaților reduce viziunea pe termen scurt, promovează sustenabilitatea și viziunea pe termen lung în procesul decizional strategic al cadrelor de conducere și poate crește interesul angajaților pentru un angajament pe termen lung și căutarea unor soluții inovatoare în procesele de producție. Pe de altă parte, participarea financiară a angajaților poate fi un vector de stabilitate, dezvoltare și creștere, reducând riscurile unei expansiuni excesive care ar putea duce la pierderea de locuri de muncă (Preambul lit. J).

Deosebit de important este faptul că participarea financiară a angajaților la veniturile întreprinderii și, dacă este cazul, participarea concomitentă a acestora la procesul decizional, poate contribui la îmbunătățirea satisfacției la locul de muncă, precum și a performanțelor și motivării generale. Ea poate, de asemenea, încuraja angajații să se simtă mai implicați în întreprindere și să o înțeleagă mai bine și poate favoriza respectul reciproc între angajatori și angajați (Preambul lit. L).

În plus, încurajarea lucrătorilor să dezvolte un simț al participării și al responsabilității crește sentimentul de incluziune al acestora și probabilitatea ca angajatorii lor să se implice alături de ei și să le înțeleagă preocupările, perspectivele și ideile (Preambul lit. M).

Rezoluția Parlamentului European solicită Comisiei și statelor membre să aibă în vedere măsuri adecvate pentru a încuraja întreprinderile să elaboreze și să ofere în mod voluntar sisteme de participare financiară, deschise tuturor angajaților pe bază nediscriminatorie, ținând cont de situația specifică a IMM-urilor și a microîntreprinderilor (pct. 11)

Totodată, Parlamentul European consideră că participarea financiară a angajaților (PFA) poate reprezenta, de asemenea, o formă de primă pentru angajat, prin intermediul cotelor de capital social sau al unor obligațiuni specifice, în funcție de produsul financiar utilizat și de tipul de întreprindere în cauză (pct. 12).

În același timp, se consideră că orice măsură referitoare la participarea financiară a angajaților la veniturile companiei ar trebui să fie sustenabilă pe termen lung și realizată pe baza principiilor participării voluntare, egalității între lucrători și diligenței necesare, îndeosebi în cazul IMM-urilor (pct. 13).

Totuși, se subliniază faptul că, în pofida recunoașterii de către UE a utilității sistemelor PFA, acest domeniu *nu ține de competența Uniunii*. Concluzia din rezoluție este totuși criticabilă. Așa cum am menționat celelalte două componente ale participării angajaților la activitățile întreprinderilor (dialogul social și participarea la procesul decizional) au fost reglementate la nivel de directive și regulamente. Este dezirabil ca și participarea financiară a angajaților să fie structurată la nivelul unui act normativ european.

Există de altfel opinia conform căreia „O directivă-cadru europeană ar stabili cerințele minime obligatorii care trebuie puse în aplicare de statele membre într-o anumită perioadă de timp. Fiind o abordare ierarhică, flexibilitatea pentru actorii naționali de a se abate de la aceste cerințe ar fi relativ scăzută. Definind doar aspecte de bază – de ex. orientările generale europene – directivele europene pot oferi flexibilitate pentru a respecta standardele convenite anterior. Aceasta ar putea fi o primă etapă către un tratament fiscal european comun pentru EFP, care nu a fost anterior disponibil la nivelul UE.”¹⁶

Din păcate, aceste linii de acțiune propuse în rezoluțiile Parlamentului European nu au găsit ecoul necesar în politici și strategii sistematice la nivel național, privând economia de un important vector de creștere și de solidaritate socială.

3. Participarea financiară a angajaților în România

În România, nu există o strategie privind antrenarea lucrătorilor în acționariatul întreprinderilor în care își desfășoară activitatea. Așa cum precizăm, rezoluțiile Uniunii Europene prezentate în studiul nostru nu au fost transpuse în acte normative, metodologii ale autorităților guvernamentale precum și ale entităților non-guvernamentale cu preocupări în materie.

De asemenea, nici în literatura de specialitate nu au fost lansate opinii sau dezbateri pe marginea acestui subiect, situație paradoxală de vreme ce țara se confruntă cu o criză a forței de muncă, productivitate scăzută, precum și cu un nivel al calității vieții dintre cele mai scăzute la nivelul Uniunii Europene.

Totodată, dezavantajate de mentalitatea comună conform căreia cooperativele sunt asociate cu fostele forme de producție existente în agricultura românească înainte de 1990, numărul acestor structuri asociative în diversele ramuri ale economiei este nesemnificativ.

Experiența istorică de după schimbarea de regim politic din decembrie 1989, reflectată de *Legea privatizării societăților comerciale nr. 58/1991*¹⁷ și care prevedea distribuirea de certificate de proprietate pentru a fi folosite pentru schimbarea în acțiuni ale societăților comerciale s-a dovedit a fi un eșec datorat imperfecțiunilor legii, insuficienței educației economice a populației și corupției care au împiedicat aplicarea eficientă a principiilor normative.

*Ordonanța de urgență 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale*¹⁸ a prevăzut, la art. 16, că pentru dobândirea dreptului de proprietate contra plată asupra acțiunilor emise de o societate comercială la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, salariații, membrii consiliului de administrație sau pensionarii cu ultimul loc de muncă la respectiva societate comercială pot constitui asociații.

Actualele realități economico-financiare, precum și nenumăratele amendări legislative fac ca actualul cadru normativ să nu fie în acord cu adevăratele exigențe ale societății românești.

În acest sens, stimularea cointeresării lucrătorilor din unitățile economice autohtone prin multiple pârghii, inclusiv prin participarea directă la schemele de proprietate ale întreprinderilor unde își desfășoară activitatea prin preluarea bunelor practici existente în alte state ar fi de natură să contribuie la atât diminuarea crizei de personal ce se manifestă deja, dar și în creșterea motivării la locul de muncă, deci a productivității, indicator la care România nu excelează la nivel european.

¹⁶ European Commission, *The promotion of Employee Ownership and Participation*, Study prepared by the Inter-University Centre for European Commission's DG MARKET, Final report October 2014, p.70. http://ec.europa.eu/dgs/internal_market/studies/, accesat la 24.03.2018.

¹⁷ Publicată în M. Of. nr. 169/16 aug. 1991. În vigoare de la 16 august 1991 până la 28 decembrie 1997. Abrogată și înlocuită prin Ordonanța de urgență 88/1997 (publicată în M. Of. nr. 381/29 dec. 1997).

¹⁸ Publicată în M. Of. nr. 381/29 dec. 1997, cu modificările și completările ulterioare.

VIAȚA ÎN MEDIUL RURAL. IMPLICAREA COPILULUI ÎN ACTIVITĂȚILE GOSPODĂRIEI

FLORICA ORȚAN*

Abstract:

Interest in children's good growth and development is a natural and normal phenomenon, that has always accompanied the human being's evolution, yet pretty late analysed and materialized in research works and studies. Of course, the large sphere of children's education and raising, generates a great many of sectors and specific segments, scientific, social or analytical, that deal with the process from all points of view.

The rural area was subjected to numerous changes in time, which influenced the life quality of those who identified themselves with the respective world. The child's evolution within this world should be studied while taking into account the new phenomena, hard to analyse, that present day society has to face. Be it that one refers to the poor living standard, to economic and social problems, or to serious educational confrontations, the rural world provides an analytically ample subject matter, while work, is a concrete reality in children's educational process, no matter whether it is a voluntary assumption or a number of elements that makes it a continuous necessity.

This study analyses how rural life influences the child's life, while observing in what way household work plays an important role in the lives of rural children.

Keywords: rural area, life quality, education, problems and solutions, updated analysis, development and progress.

Résumé:

L'intérêt pour l'éducation et le développement des enfants est un phénomène naturel, caractéristique du processus évolutif de l'être humain, mais analysé et étudié assez tardivement. Dans le domaine vaste de l'éducation des enfants, de nombreux secteurs et des sous-domaines spécifiques, scientifiques, sociaux ou analytiques, ont fait leur apparition étudiant ce processus de plusieurs points de vue.

Le milieu rural a connu des changements nombreux au fil du temps et ces changements ont influencé la qualité de vie de ceux qui s'identifient avec ce monde. Ainsi, il fallait étudier l'évolution des enfants du monde rural étant donné les phénomènes nouveaux, difficiles à analyser, avec lesquels la société actuelle se confronte. Qu'il s'agisse d'un bas niveau de vie, des problèmes économiques ou sociaux, des confrontations éducationnelles importantes, le monde rural fournit un sujet important d'analyse et le travail représente une réalité concrète dans le processus éducatif des enfants, soit en tant qu'activité bénévole, soit en tant que nécessité permanente.

Cet article se propose d'analyser comment la vie rurale influence la vie de l'enfant, en observant le rôle important que les travaux domestiques exercent dans la vie des enfants dans le milieu rural.

Mots clés : milieu rural, qualité de vie, éducation, problèmes et solutions, analyse actualisée, développement et progrès

Introducere

Lumea satului a dat naștere civilizației urbane, iar procesul de dezvoltare (durabilă) a acesteia din urmă se datorează în mod definitoriu existenței și bunului mers al celei dintâi. Desigur, de-a lungul timpului, s-a creat și constituit o ruptură destul de accentuată între aceste două lumi, uneori și în anumite locuri, de-a dreptul contrastante și distante. Înțelegerea corectă a interrelaționării comune ar fi varianta cea mai adecvată de a asigura un proces evolutiv comun și propice ambelor medii, dar acest lucru a întâmpinat mereu dificultăți.

Studiul de față are drept scop identificarea practicilor privind munca gospodărească și agricolă a copiilor din mediul rural și determinarea gradului de cunoștințe, a atitudinilor și percepției problemei de către populația adultă și copii. Studiile și cercetările de specialitate au demonstrat faptul că majoritatea familiilor din mediul rural se bazează pe aportul personal al copiilor în muncile gospodărești, acest lucru fiind, de altfel, un element fundamental al modului de desfășurare a vieții cotidiene. Mai mult, observăm faptul că această situație este caracteristică, practic, pentru aproape toate familiile din mediul rural, indiferent de nivelul asigurării materiale, al nivelului propriu de trai sau de amplasarea geografică a satului.

* Prof. univ. dr., Directorul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic din cadrul Universității din Oradea, Oradea, str. Universității, nr. 1, România.

Calitatea vieții copilului

Atunci când vorbim despre calitatea vieții copilului, la modul general, fie că vorbim despre mediul urban, fie că vorbim despre mediul rural, este important să observăm că bunăstarea se referă concret la ceea ce facem pentru copii și la modul în care acționăm în așa manieră încât nivelul de trai al copiilor să fie unul mai bun. Acest proces este dependent de interacțiunea dintre copii și mediul lor înconjurător, pornind de la mediul familial, ca prim mediu de dezvoltare personală și socială, iar mai apoi de mediul social larg, prin persoanele cu care interacționează, aici intervenind și mediul școlar. Desigur, bunăstarea copilului, calitatea vieții sale și modul în care aceasta se construiește, sunt centrate direct pe familie, aceasta fiind partea dominantă a mediului copilului.

Este important să vorbim despre factorii definitori, care determină întregul proces formativ și evolutiv al copiilor. Stabilirea factorilor responsabili de dezvoltarea psihică, socială și personală a individului a fost și este o discuție și o controversă științifică importantă. Uneori s-a dorit estomparea unuia dintre cei trei factori fundamentali: ereditatea, mediul și educația, în favoarea altuia, dorind să accentueze valoarea paralelă a unuia dintre factori. Dezvoltarea se realizează în cadrul vieții sociale sub influența unor cerințe puternice de adaptare la aceasta. Rolul eredității și al mediului este însemnat în procesul evolutiv, însă educația este hotărâtoare în această privință. Această acțiune socială, exercitată în mod activ, cu finalități evident formative, are o importantă funcție de a crea un profil intelectual, moral, cultural, o personalitate conservatoare și dezvoltatoare de valori esențiale societății. De aceea, educația este factorul esențial, factorul de bază al dezvoltării psihice. Cu toate acestea, cea mai corectă și completă analiză poate fi realizată doar atunci când sunt cercetate toate aspectele implicate.

„Mediul, în sensul cel mai larg, cuprinde totalitatea factorilor externi care acționează asupra organismului, determinând relațiile acestuia, influențând dezvoltarea sa”¹. Factorii de mediu acționează sub forma influențelor bioclimatice, socio-economice, culturale, a totalității condițiilor,

structurilor și normelor sociale care se manifestă față de fiecare persoană. Acțiunea factorilor de mediu este una complexă, pe de o parte acționând asupra dezvoltării anatomofiziologice a individului, iar de cealaltă parte asupra dezvoltării psihice a persoanei.

Vorbind despre mediul bioclimatic, amintim de patru direcții în care își exercită acesta influența asupra omului:

1. modifică, în funcție de zona climatică, organismul, existând astfel unele deosebiri privind pigmentația pielii, maturizarea biologică, trăsături ale configurației fizice etc.;
2. realizează o oarecare selecție, bineînțeles mult diferită de aceea a altor viețuitoare – omul știe să salveze copiii născuți prematur, poate stimula creșterea etc.;
3. îl determină pe om să adopte un anumit stil de viață;
4. îi impune omului, în mod relativ, unele îndelnetniciri, specifice zonei de trai.

Aceste aspecte datorate mediului natural sunt importante, dar nu sunt determinante în dezvoltarea și cristalizarea persoanei. În anumite limite, omul, pe baza progresului tehnic și al civilizației, poate interveni să modifice unele condiții nefavorabile de mediu natural în favoarea sa. Toate acestea contribuie la dezvoltarea capacităților și aptitudinilor umane, ca procese „deschise”, constituind condițiile complexe generale ale „modelării umane”.

Mediul social are o influență intensă și multilaterală asupra dezvoltării psihice, începând cu momentul nașterii, prin stilul de viață și prin tot ceea ce intră în contact direct cu individul. Se poate vorbi de o acțiune complexă a mediului apropiat și de una a mediului larg, social. Mediul apropiat și cel social (mediul în sens larg) nu sunt identice, reușind astfel să înțelegem de ce în condițiile generale de dezvoltare (aceeași societate) există atâtea diferențe.

Comparativ cu ereditatea, mediul are o influență mai mare în formarea și dezvoltarea personalității umane. Omul trăiește și se dezvoltă în societate, iar aceasta își lasă o amprentă definitorie asupra acestuia. În funcție de specificul și de nevoile sociale, fiecare societate își formează proprii ei indivizi.

¹ A se vedea Șchiopu Ursula, *Psihologia copilului*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1967, p. 45.

Începutul construcției personalității are loc în familie, unde se însușesc și se conturează cele mai elementare reguli și practici. În familie se acumulează un număr important de obiceiuri și tradiții privind relațiile morale. Mediul familial ostil, rece, acaparat de situații tensionate și conflicte între părinți, specifice familiilor dezorganizate, creatoare de dezordine afectivă, duc la dezvoltarea unui caracter închis pentru copil, deprecierea părinților în ochii copilului sau chiar eșecul în viață a acestuia. Toate aceste probleme au la bază o adevărată „avitaminoză a dragostei”². Datorită spiritului de imitație și faptului că stilul și mentalitatea din familie acționează prin foarte multe modalități asupra caracterului, dezvoltarea psihică a copilului, până la șapte ani, va fi determinată în mod hotărâtor de mediul familial, de unde și faptul că „cei șapte ani de acasă” sunt esențiali pentru clădirea și dezvoltarea elementelor de bază ale personalității și caracterului uman.

În mediul pedagogic, cadrul didactic, prin modelul de comportament pe care îl oferă tinerilor, prin atitudinea sa față de elevi, prin exigența sau indulgența sa, prin măsura în care se implică în viața celor mici, reușește să influențeze întregul colectiv de elevi, al căror formator este, cultivând relații optime, bazate pe afecțiune, comunicare, încredere și respect reciproc.

Mediul cultural alimentează și întreține nevoia de cunoaștere a individului, ajutând în mod direct la conturarea diferitelor aspecte emoționale sau cognitive ale personalității.

În urma unor studii efectuate pe copii care trăiseră împreună cu animalele sălbatice, în afara mediului social, s-a demonstrat că mediul uman exercită o influență uriașă asupra dezvoltării psihice a individului. Astfel, interacțiunea individului pe tot parcursul existenței sale, dar mai ales în copilăria timpurie, cu elemente ale mediului familial, mediul înconjurător, mediul pedagogic sau al celui social și cultural, favorizează în mod semnificativ progresele și calitatea informațiilor și noțiunilor necesare evoluției și dezvoltării sale normale.

În fond, scopul principal al sectorului de bunăstare socială este, sau ar trebui să fie, acela de a susține viața de familie și în familie a copilului.

² Ibidem., p. 107.

În cadrul bunăstării sociale, bunăstarea copilului, în relația cu copilul în sine, are *un rol dublu*: „de a furniza servicii primare directe, adresate copiilor cu nevoi speciale, de diferite grade și forme, și de a susține și elabora o politică pentru bunăstarea tuturor copiilor”³.

Cu toate acestea, cel mai important factor care poate îmbunătăți calitatea vieții copiilor este educația. Educația reprezintă activitatea specializată, specific umană, desfășurată în mod deliberat, prin care se mijlocește raportul dintre om și factorii de mediu, favorizând dezvoltarea omului prin intermediul societății, iar a societății prin om. În condițiile în care ereditatea și mediul au contribuții aleatorii în raport cu sensul procesului de dezvoltare ontogenetică, este necesară prezența unui factor special de diminuare a imprevizibilului și de creștere a controlului și influențelor asupra procesului de dezvoltare individuală. Astfel, acest rol a fost preluat de educație. Ea face medierea între ceea ce s-ar putea manifesta (contribuția eredității) sub aspectul conținutului, momentului, nivelului, intensității, duratei, formei și ceea ce se oferă (contribuția mediului).

Sănătatea psihologică a unui copil depinde de abilitatea părinților săi de a acționa ca factori independenți și de a face ceea ce este bine pentru copilul lor, chiar dacă, într-o societate coruptă și vulgarizată, acest lucru înseamnă a-l priva de o anumită bunăstare socială pe care ar fi putut-o avea. Un părinte care apreciază succesul social al copilului său în defavoarea celui spiritual, cultural și psihologic nu este un părinte, ci o persoană neîmplinită care trăiește indirect prin acel copil. Un părinte adevărat, sesizând mediul vulgar și imoral, cultivă în copil valorile corecte din punct de vedere moral, cultural și educativ.

Fenomenul de educație presupune o finalizare, un ideal. Idealul educativ, dependent de condițiile și structura vieții sociale, a evoluat și a dobândit noi determinări în decursul istoriei (în Grecia antică, de pildă, idealul educativ „*Καλόςκαιάγαθός*” se referea la omul capabil de lupte, puternic și destul de cultivat pentru a putea participa la viața polisului – cetății).

³ A se vedea Alina Stănescu, *Bunăstarea copilului – suport de curs*, Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București, 2006, p. 5.

Problema dobândirii de noi acte de conduită, ca și aceea a însușirii de cunoștințe, a dat naștere unor controverse în ceea ce privește natura și esența actului de învățare. Toate modalitățile de învățare discutate de numeroși psihologi și cercetători au scos la iveală numeroase mijloace, utile fiecare în parte, prin care să putem ajunge la dobândirea corectă și temeinică de noi informații și de noi aptitudini din mediul de învățare.

Încă din primii ani de viață, copiii trebuie să învețe să își controleze anumite comportamente și, printr-un proces dificil de învățare, să deprindă altele noi. În primele faze, învățarea presupune atât aspecte pozitive, cât și aspecte negative, ceea ce, în termeni mai vagi, înseamnă răsplata și pedeapsă.

Școala este o instituție socială a cărei importanță sarcină constă în dezvoltarea capacității copilului de a citi și de a scrie, de a înțelege și a gândi, crearea condițiilor ca, treptat, el să ia contact cu marile valori de cultură și artă ale omenirii, cu bazele științelor, să devină instruit și cult. Școala îl învață să învețe, fapt de care va avea nevoie toată viața. Toate acestea sunt legate de nevoia de dezvoltare multilaterală, necesară omului și cetățeanului societății noastre.

Studiile psihologice recente au demonstrat că, de cele mai multe ori, nu toată informația cuprinsă în fluxul informațional este receptată și prelucrată. Exisă cazuri în care, fie din vina celui care transmite informația, fie din dorința celui care ar trebui să o recepteze, informația nu mai ajunge acolo unde trebuie, deoarece aceasta se izbește de un baraj psihic. Barajul poate fi înlăturat relativ ușor, însă, dacă acesta angajează și atitudini emoționale mai puternice, neutralizarea și înlăturarea sa devin dificile.

Educația contribuie la îmbogățirea experienței dobândite în timp, în mod organizat, conform unui scop, insistând asupra realizării unei corelații optime dintre aspectul informativ și cel formativ al acestei experiențe. Educația nu numai că oferă ceea ce urmează să se asimileze, aceasta realizând-o și mediul, dar se preocupă în plus și de modul „cum să se asimileze”, de conștientizarea necesității de a învinge anumite obstacole.

Școala nu formează doar specialiști, ea formează oameni, iar pentru aceasta, este foarte important ca toți factorii educaționali să contribuie

în mod eficient și constructiv la această formare, să colaboreze și să se completeze reciproc, unde și când este nevoie.

Copiii din mediul rural

Situația copiilor din mediul rural, mai ales astăzi, analizând strict spațiul românesc, este una îngrijorătoare, de la analfabetism la sărăcie, de la abandon școlar la probleme sociale grave, de la o criză de direcție până la o lume a traiului greu. Desigur, satele din preajma orașelor și a municipiilor reprezintă o altă față a acestei lumi, deoarece acestea sunt caracterizate de un fel de „oraș rural”, mai degrabă decât de un concret și real mediu rural, astfel că analiza corectă este posibilă doar în cazul localităților rurale care se află la o distanță considerabilă de centrele urbane.

Probabil cea mai pertinentă analiză asupra situației de astăzi a acestei realități, o reprezintă studiul efectuat de World Vision România, „*Bunăstarea copilului în mediul rural*”, în 2012 și repetat în 2014, care reprezintă un unicat în domeniul cercetării nivelului de bunăstare a copilului în România și face parte din seria de analize periodice realizate de către World Vision Romania (WVR) începând cu 2005. Acest studiu prezintă o analiză comparativă longitudinală a principalilor indicatori privind bunăstarea copilului, compilați într-un set de date reprezentative pentru mediul românesc cu privire la evoluția indicatorilor măsurați.

Cercetarea, realizată pe un eșantion de 2774 de gospodării, din care 2190 sunt gospodării unde WVR desfășoară sau a desfășurat în trecut proiecte, iar 584 sunt gospodării unde Fundația nu are activitate, a fost desfășurată în perioada decembrie 2013 – ianuarie 2014 și dezvoltă metodologii utilizate de WVR în 2012. Studiul are reprezentativitate națională pentru gospodăriile cu copii din mediul rural, iar informațiile au fost validate prin prelucrarea datelor culese de la autorități, părinți și copii, utilizând instrumente calitative. În gospodăriile incluse în cercetare numărul mediu de copii/gospodărie este 1,91, iar valoarea mediană (a gospodăriei de mijloc) este 2. Mai puțin de un sfert din numărul total de gospodării examinate au 3 sau mai mulți copii⁴.

⁴ World Vision România (WVR), *Bunăstarea copilului din mediul rural*, Ed. RisoPrint, Cluj-Napoca, 2014, p. 7.

Urmărind dezvoltarea copilului din punct de vedere fizic, intelectual, spiritual și emoțional, cercetarea detaliază aspecte legate de sănătate și nutriție, educație, acoperirea nevoilor materiale, protecție, participare la luarea de decizii în familie și comunitate, nivelul psihologic, implementarea valorilor creștine și efectele migrației părinților asupra copiilor. Pe lângă stabilirea unui tablou cu date descriptive a situației existente, studiul urmărește, de altfel, identificarea unor determinanți care afectează bunăstarea copilului, în special din punct de vedere al confortului psihic. Raportul demonstrează, prin cifre, diagrame și statistici concrete, faptul că sărăcia, pe lângă efectele directe pe care le produce – nutriție precară, resurse limitate pentru participarea școlară – antrenează o serie de vulnerabilități asociate – limitarea accesului la servicii, marginalizare în rândul copiilor, rezultate școlare slabe și abandon școlar – care au un impact semnificativ asupra dezvoltării și evoluției copiilor pe tot parcursul vieții lor.

În acest ambient deloc încurajator, copiii sunt puternic implicați în activitățile gospodărești, sursă principală de menținere a nivelului de trai. Încă de mici, copiii iau parte la diverse munci, începând cu cele ușoare, până, odată cu creșterea în vârstă, la cele mai solicitante și chiar periculoase dintre ele. Este firesc ca adulții să se poziționeze în raport cu copiii precum niște persoane bine informate, capabile să-i ghideze în drum spre maturizare, iar în asemenea cazuri, copiii așteaptă din partea adulților (părinți, profesori, alți specialiști) recomandări clare privind posibilitățile de exersare a diferitor sarcini, ocupații, activități, inclusiv munci ce le-ar permite familiarizarea cu viața de adult. Există însă și familii care, din cauza unor situații economice și sociale nefavorabile, dar și a unor preconcepții, impun copiilor să execute diferite munci, inclusiv munci grele și periculoase, iar părinții nu doar că susțin aceste activități, ci și profită de venitul copiilor. Astfel, mulți adolescenți decid să abandoneze studiile în folosul unei munci necalificate, dar care le-ar aduce pentru moment un venit real.

„Copiii sunt deseori implicați în activități gospodărești pe durata timpului pe care îl petrec în afara cursurilor de la școală. Conform adulților, durata medie pe care o petrec copiii, într-o zi

obișnuită a săptămânii, pentru activitățile pe care le derulează înafara școlii este de o oră și jumătate. Cei mai mulți dintre ei (65,4%) alocă o oră zilnic uneia sau mai multor activități dintre cele descrise mai jos”⁵. Aproximativ jumătate dintre copiii pentru care au fost furnizate date de către părinți își ajută familia la curățenie în gospodărie, iar 32,5% contribuie la îngrijirea animalelor pe care le deține familia. Circa 12% dintre copii oferă sprijin la îngrijirea altor membri ai familiei. Un procent mult mai mic (3,3%) dintre copii lucrează în gospodăriile vecinilor sau în cele ale altor consăteni. Părinții dau explicații dezirabile. Ei spun că implicarea copilului în activități este făcută mai mult în scop educativ decât productiv, că activitățile pe care copiii le fac sunt strict adaptate vârstei și gradului de dezvoltare al copilului și că aceste activități sunt făcute după terminarea temelor și în nici un caz copiii nu sunt reținuți de la școală pentru acestea. Totuși, părinții consideră că efortul pe care copiii lor îl depun astăzi, nu se compară cu experiența lor din copilărie⁶. Sunt și părinți care recunosc că utilizează munca copiilor lor pentru activități în agricultură, că uneori copiii lor mai mari lipsesc de la școală, primăvara mai ales, în timpul campaniilor agricole. Aceste afirmații vin în concordanță cu informațiile oferite de unii directori de școli gimnaziale care au observat o creștere a absenteismului în rândul elevilor de clasa a VII-a și a V III-a primăvara, în timpul desfășurării lucrărilor în agricultură.

Pentru a înțelege natura muncilor în care sunt antrenați copiii – care sunt permise și acceptate și care sunt dăunătoare și periculoase – comunitatea internațională a stabilit următoarele criterii de evaluare a lor:

Muncile ușoare, sunt considerate acceptabile, deoarece acestea îi responsabilizează pe copii și îi pregătesc pentru viața de adult, cu condiția ca muncile respective să nu prejudicieze sănătatea sau dezvoltarea copilului, să nu contribuie la diminuarea frecvenței școlare, să nu reducă participarea la programele de orientare și formare profesională și nici posibilitatea de a beneficia de instruirea obținută, să dureze cumulativ mai puțin de 14 ore pe săptămână (recomandabil 2 ore pe

⁵ Ibidem., pp. 49-50.

⁶ Ibidem., p. 50.

zi) și să nu fie dăunătoare în general. Vârsta de la care un copil poate începe activități economice ușoare (de exemplu: implicarea, în afara orelor de studii și în timpul vacanței, în afacerea familiei sau în alte munci pentru a-l învăța să lucreze și să administreze banii câștigați), conform legislației internaționale, este de 12 ani. „*În toată lumea, participarea copiilor la unele activități ușoare se consideră ca ceva firesc, pozitiv, dacă aceste munci sunt după posibilitățile și abilitățile copilului, dacă nu durează prea multe ore, dacă nu presupun prea multe responsabilități, dacă nu sunt stresante din punct de vedere fizic și psihologic, cultivându-le diferite abilități și un anumit simț al răspunderii, îmbinându-se armonios cu alte activități specifice vârstei copiilor: mersul la grădiniță sau la școală, somnul, jocul, pregătirea lecțiilor etc.*”⁷.

Muncile periculoase și dăunătoare sunt cele care, prin natura sau formele lor, au produs și produc efecte negative asupra siguranței, sănătății (fizice sau mentale) și dezvoltării morale a copilului. Daunele pot, de asemenea, deriva din povara excesivă de muncă, din intensitatea ori durata în timp. Acestea pot transforma chiar și o muncă ușoară și ne semnificativă în una dăunătoare.

Cele mai grave forme ale muncii copilului sunt considerate: toate formele de sclavie sau alte practici similare sclaviei, precum vânzarea și comerțul cu copii, servitutea pentru datorii sau munca de servitor, precum și munca forțată sau obligatorie, inclusiv recrutarea forțată sau obligatorie a copiilor în vederea utilizării lor în conflicte armate; utilizarea, recrutarea sau oferirea copiilor în scopul prostituării, producerii materialelor pornografice sau pentru spectacole pornografice; utilizarea, recrutarea sau oferirea copiilor în scopul unor activități ilicite, în special pentru producerea și traficul de stupefiante, așa cum le definesc documentele internaționale; muncile care, prin natura lor sau prin condițiile în care acestea sunt exercitate, pot dauna sănătății, siguranței sau vieții copilului.

⁷ Centrul Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii „Parteneriat pentru Dezvoltare” (CPD), *Schimbând atitudini față de munca copiilor – ghid practic*, Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices”, Chișinău, 2006, p. 12.

Relația dintre munca în gospodărie / agricolă și bunăstarea copilului

Este evident faptul că muncile agricole și cele gospodărești reprezintă o sursă principală și chiar fundamentală de venit și sustenabilitate a familiilor din mediul rural, deci este evident faptul că nu putem face abstracție de raportul direct dintre aceste munci și nivelul de trai, bunăstarea copiilor. Desigur, după cum am văzut, existența unui echilibru poate determina și o relaționare sănătoasă, astfel că acești copii pot ajuta în muncile casnice, fără ca acest lucru să afecteze bunul progres personal, social sau intelectual al copilului, ci chiar să ajute la însușirea de noi abilități și deprinderi, utile acestuia.

După cum a fost menționat anterior, nu toate activitățile de muncă desfășurate de copii pot fi considerate exploatare. Există multe tipuri de lucrări, care le dezvoltă independența și diverse abilități, le cultivă valori și deprinderi utile pentru viața de adult, îi ajută să se maturizeze. Copiii urmează să fie învățați să-și ajute părinții, fiind implicați în unele munci casnice ușoare, în scopuri educative, încă de la cea mai fragedă vârstă. Multora dintre ei, însă, le este impus de către părinți să lucreze în exces, peste puterile lor, atât în cadrul propriei gospodării, cât și în afara ei, ceea ce nici pe departe nu are un efect pozitiv asupra vieții și sănătății. În multe familii, în special din mediul rural, se consideră că și copilul trebuie să-și aducă contribuția la bunăstarea familiei. Ca urmare, aceștia sunt implicați, de la vârste foarte mici, în diverse munci agricole, în activități de îngrijire a animalelor domestice etc., „*În cele mai multe cazuri, copiii muncesc ziua întreagă, având extrem de puțin timp pentru odihnă sau pentru a lucra la propria lor dezvoltare – a citi, a face sport, a-și dezvolta creativitatea, cât și pentru activități educative. În special fetelor li se impune să preia responsabilități dificile în gospodărie, cum ar fi: gătitul, spălatul, curățenia și îngrijirea fraților și surorilor mai mici*”⁸.

În general, astfel de activități sunt acceptate, dacă se respectă simțul măsurii. Dar în situațiile în care se face abuz, copilul nu are dreptul de a decide și a avea posibilitatea de a alege între muncă și educație. Prin urmare, lucrul domestic excesiv reprezintă o formă voalată de exploatare prin

⁸ Ibidem., p. 13.

muncă a copiilor. Astfel, după cum am mai amintit, acolo unde există o bună măsură și chibzuială, acest proces poate aduce avantaje în procesul de creștere al copiilor.

Concluzii și recomandări

Ca o consecință a celor analizate, recomandările propuse sunt ca statul, în calitate sa de garant al drepturilor tuturor copiilor, trebuie să adopte de urgență măsuri de egalizare a șanselor pentru copiii vulnerabili din mediul rural.

Educația parentală, neglijată în ultimii ani în România, trebuie să pună accent pe responsabilizarea părinților, dar și a membrilor comunității cu privire la drepturile copilului și la serviciile disponibile pentru copii. Trebuie elaborate mecanisme mai eficiente de colaborare între sistemul de educație și cel de asistență socială pentru a asigura dreptul copiilor la educație după cum sublinia și World Vision România în raportul său.

Dreptul la educație trebuie garantat și protejat mai bine de către instituțiile statului. Inegalitatea de șanse la educație cu care se confruntă copiii din mediul rural, în special cei din familiile cele mai sărace, trebuie urgent eliminată prin programe adaptate nevoilor individuale ale fiecărui copil. Investiția în educație trebuie să aibă în vedere măsuri și mecanisme specifice pentru reducerea abandonului școlar, dar și pentru creșterea calității învățământului din mediul rural, înainte ca decalajele față de școlile din urban să devină insurmontabile. Având în vedere că o parte din cauzele abandonului școlar sunt de natură socială, se impune abordarea integrată a acestor riscuri de către echipe de profesioniști din social și din educație și promovarea de metode active de recuperare a copiilor care înregistrează deficite educaționale.

II. ROMANIAN INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS ANNUAL REPORT – 2017

INTRODUCTION

The Paris Principles

According to the Paris Principles¹ referring to the status of National Human Rights Institutions, the latter are independent bodies, established under the national legislation, vested to protect and promote human rights in the respective country. Once established, these institutions are the key elements of an effective human rights protection system, which bridge the gap represented by the differences between the international human rights instruments and their implementation at national level. Cooperating with other actors involved at national, European and international level, the national human rights institutions have the purpose to assist natural persons to exercise their fundamental rights while also expose any violation of these rights.

National human rights institutions have monitoring and research powers alongside with advising the Government and the Parliament, submitting reports to international bodies, finding solutions to complaints, providing assistance, promoting human rights education, informing about the latest developments in the field of human rights and identifying good practices.

The main criteria advanced by the Paris Principles refer to:

- an ‘as broad a mandate as possible’ based on the universal standards of human rights including double responsibility: to promote and to protect all human rights;
- independence from the Government;
- independence guaranteed either by the Constitution or by the legislation;

¹ Principles relating to the Status of National Institutions (The Paris Principles) – stated in 1991 at the Conference devoted to national human rights institutions and adopted as an official document by the United Nations General Assembly in 1993 – refer to the status of national human rights institutions.

- adequate power of investigation;
- pluralism;
- adequate human and financial resources.

Based on these criteria, national human rights institutions have the capacity to approach comprehensively and consistently all human rights issues, due to their extensive mandate, which should include competencies for the promotion and defence all human rights: from civil and political down to economic, social and cultural. This makes it possible for a national human rights institution to cover and integrate the concept of human rights into the governmental policies, the legislation and the public’s awareness.

On various occasions, the United Nations bodies, including the General Assembly and the Human Rights Council, repeatedly asserted the important role played by national institutions with the promotion and the protection of human rights at both national and international level, while complying with these principles which are the main required source for standards so that the latter be able to effectively protect and promote human rights.

Compliance with these Principles is necessary as a measurement for the acknowledgement and the strengthening of the role played by the national human rights institutions with the implementation of the international human rights standards.

The Romanian Institute for Human Rights (RIHR), an independent entity having legal personality, established under the law – Law No. 91/1991, is the first national human rights institution created in Romania after 1989.

By establishing this body, the Romanian authorities responded at that time to the concerns of the United Nations, the OSCE and the Council of Europe which, in many resolutions and

recommendations encouraged the creation and the development of independent national institutions having special powers to promote and protect human rights by other means than those related to the judicial.

In its entire evolution, RIHR pursued compliance with the Paris Principles while also taking into account the requirements worded by the Council of Europe in Recommendations R (79) 16 and (97) 14 made by the Council of Europe Committee of Ministers as well as UN General Assembly's Resolution A/RES/48/134. While anchoring its preoccupations into the actual realities of each time period, each stage, the Institute had always in mind the organization of an adequate framework and the creation of adequate means for the actual implementation and observance of human rights, better knowledge and increased awareness about them both in terms of public institutions and of natural persons, so much more so that Romania is a member of the United Nations, the OSCE, the Council of Europe and the European Union.

While pursuing its purposes, in the course of the year 2017, the Institute was joined, as usual, by public institutions, the academic world, non-governmental organizations taking interest in the field of human rights, which all provided the Institute with increased power of action so that it should be able to fulfill the tasks conferred by Law No. 9/1991, in its capacity as national institution promoting human rights that acted as interface between the State's institutions and the civil society.

Mission

According to the constitutive law, the Institute's mandate is to ensure better knowledge by the public bodies, the non-governmental associations and the Romanian citizens, of human rights issues, the way human rights are guaranteed in other countries. At the same time, the purpose of the Institute is to inform the public opinion abroad, the international bodies, about the practical ways human rights are achieved and observed in Romania.

When elaborating its Plan of Action for the year 2017, the Romanian Institute for Human Rights took into account, among other things,

the United Nations Millennium Development Goals, the United Nations Development Goals for the year 2017, the Multi-annual Framework 2013-2017 of the European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), FRA's annual work programme, the European Disability Strategy (2010-2020), Resolution 21/14 by the UN Human Rights Council on the World Programme for Human Rights Education (third phase of the World Programme –2015-2019), the 2030 Agenda for Sustainable Development. In this respect, the main areas of interest for the next period, in terms of the three generations of rights, are: access to justice; rights of the child; elimination of any form of discrimination based on sex, race, colour, ethnic or social origin, genetic characteristics, language, religion or beliefs, political or any other opinion, belonging to a national minority, social-economic status, property, birth, disability, age or sexual orientation; fighting racism, xenophobia and intolerance; rights of asylum seekers; respect for private life and the protection of personal data; the economic, social, political and civil rights; the Paris Principles on the functioning of national institutions promoting and protecting human rights.

Responding to its mission, in compliance with the powers set out by the constitutive law, the Romanian Institute for Human Rights channeled its activities planned for the year 2017 (research, education, training-for-trainers, information and publication of periodicals and specialized volumes) to its primary objectives that have become constant by now: to disseminate and strengthen knowledge about human rights, in accordance with the international norms and standards in the field, in light of the universal principles and humanist values; to develop a practical attitude towards recognition of the differences among human beings as a prerequisite for fighting against any form of discrimination based on race, sex, national, ethnic, social origin, language, religion, political or other beliefs, physical and mental status; to identify problems and difficulties in the area of human rights, to stimulate the efforts to investigate them for finding solutions in consonance with the principles that lay the foundation for the promotion and the respect of human rights; to realize of the

power the international, regional and national legal instruments and institutional mechanisms have with a view to facilitate the use thereof; harmonization of the educational strategies and actions in the field of human rights by means of partnerships with governmental organizations – that should install a pedagogy based on the dissemination of knowledge, critical analysis, and stimulation of the aptitudes and attitudes that are useful for the promotion of human rights; to encourage at all levels, primarily with the younger generation, that approach to human rights issues where the rights are not mere abstract norms, but norms that are directly linked to various situations and real social, economic, cultural and political challenges.

Also, RIHR deems it is necessary to pursue in its activities the following:

- to elaborate studies identifying the best practices so that it should contribute to the transformation of human rights into a national reality;

- to pay more attention to situations that are likely to become tense, sometimes even conflictive when taking a stand in terms of human rights;

- to get actively involved with the organization of activities meant to promote human rights at national level;

- to increase its training capacity on various topics of interest related to the present-day challenges;

- to strengthen cooperation with the academic world, non-governmental organizations and local authorities.

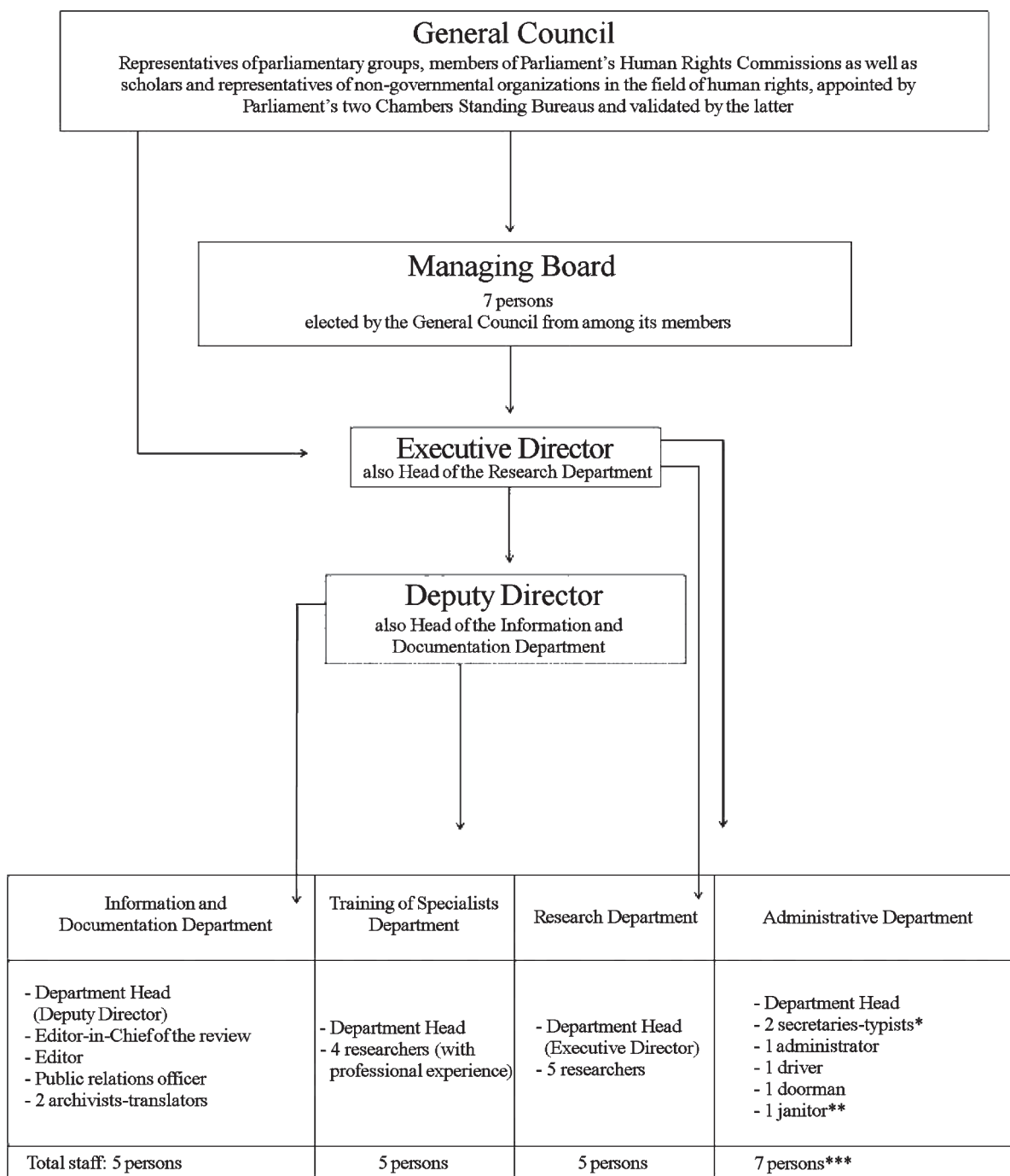
Structure

According to art. 5 in Law No. 9/1991 on establishing the Romanian Institute for Human Rights, the Institute led by a General Board, including representatives of the parliamentary groups, members of the Senate's Committee for Human and the Citizens' Rights, members of the Chamber of Deputies' Committee for Human Rights, Cults and National Minorities Issues, as well as scholars, and representatives of the non-governmental organizations in the field of human rights designated by the Standing Bureaus of the two Parliament Chambers and validated by the latter. The General Council shall designate a Managing Board from among its members, made up of 7 persons: Parliament Members, scholars, representatives of the non-governmental organizations and the executive director. The executive director shall represent the Institute as a legal person, according to the effective regulations.

The Managing Board shall ensure management of the Institute's current activity.

The Institute's staff structure is the one provided for in the appendix, as comes out from Figure 1.

Structure of the Romanian Institute for Human Rights

* One of the 2 positions is non-budgeted at present.

** Non-budgeted position at present.

*** 5 persons at present.

Figure 1: Organization Chart of the Romanian Institute for Human Rights

I. RESEARCH, STUDIES AND THEMATIC AREAS

Studying the various aspects related to the promotion and the observance of human rights is one of the main elements with the activity performed by the Romanian Institute for Human Rights.

Bearing in mind its mission to make a contribution to the development of culture of human rights in our country, the Institute devoted its research efforts to exploration of topics related to rights from all the four generations of human rights: civil and political (the first generation), economic, social and cultural (the second generation), the right to peace, the right to a healthy environment, the right to sustainable development (the third generation), the right to happiness (the fourth generation).

At the same time, the studies achieved in the year 2017 took into account both the national legislation in the field of human rights and the international and the regional documents that became part of the domestic legislation following their ratification by Romania. Some of the studies dealt with general issues; others were devoted to the instruments and the mechanisms related to the protection and the promotion of human rights, as well as their evolution in the course of time; there were also studies devoted to particular rights.

The reports and the studies achieved by the Institute were put to value also by means of the seminars, the symposia and the roundtables organized by the Institute. We refer both to events organized by the Institute (see **Appendix II. A**) and to activities organized in partnership. The exchange of experience, the opinions and the conclusions drawn opened the door for new research topics, new methods to approach the various aspects of training and educating in the spirit of respect for human rights.

Requests addressed to the Institute by organizations and bodies taking interest in the field of human rights to participate with studies, dissertations, reports, etc., to events organized by them (see **Appendix II. B**) illustrates the fact that the Institute was acknowledged as a competent voice both at national and international level, as a result of its devoted and consistent involvement

with the protection and the promotion of the human rights and fundamental freedoms.

Non-Discrimination

Discrimination has many aspects and takes, particularly in the present-day context, a variety of forms, from the marginalization of some socio-economic categories, age, gender, ethnic or linguistic groups down to racism and the hatred motivated discourse or the adoption of a different (aggressive) behaviour in relation with migrants. This is the reason why the various ways to combat this phenomenon were and still are a constant preoccupation with RIHR, as one of the important areas approached by the Institute.

The Institute's activities devoted to the fight against discrimination included studies, campaigns and events dealing with such topics as multiple discrimination and the rights of women and girls, fighting the inequalities existing between the two genders, Roma's rights, the linguistic rights of minorities.

Believing that education is a key instrument for understanding and respecting the rights of vulnerable categories and minorities, the Institute got involved with the organization of events related to the promotion of the international standards, realization of the effects of discrimination, events particularly devoted to the education of youngsters, to assist them assume responsibilities and get actively involved within the society, while understanding and combating any forms of discrimination.

Thus, together with its partners, RIHR organized various events such as:

- the awareness raising campaign related to the fight against attitudes motivated by hatred, that took place at „Jean Monet” College in Ploiești;

- „The role of civic education in combating racism” was the topic of a roundtable devoted to the same purpose of combating discrimination, organized in collaboration with National College „Spiru Haret” in Bucharest

- campaign devoted to the European Action Week Against Racism (18-26 March), organized under the logo “Don't be divided – Stay

UNITED!”, with the assistance of the European network of NGOs combating racism – UNITED for Intercultural Action; in the framework of the campaign, RIHR and its partners organized events aiming to raise awareness about and understanding of diversity and eliminate the danger of racism;

– campaign against racism entitled “Say NO to Discrimination”, which took place on 21-24 March in Ploiești and Buzău and involved four schools and colleges;

– awareness raising campaign entitled “Without hate, with tolerance – Combating online hatred-motivated discourses”, organized by RIHR in partnership with “Prof. Ion Vișoiu” Secondary School of Chitila on 17 March.

These campaigns aimed to make youngsters understand their rights as well as the importance of assuming their obligations and, in case of challenges, the need to adopt a positive attitude and behaviour.

The studies achieved by the Institute were also put to value by means of the presentations and the points of view expressed at the events where RIHR participated as a guest, or requested to the Institute by Parliament’s special commissions or various international bodies.

For instance, RIHR participated in the event on “The legal and the spiritual liberation of the Roma”, organized by Chamber of Deputies’ Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues and advocated for the need of better familiarization with the national and the international mechanisms created for the promotion and the protection of human rights and for the importance of educational programmes promoting tolerance and respect for persons and groups that embrace different values, opinions and beliefs.

Another study, devoted to national minorities, was at the basis of a point of view RIHR expressed at a roundtable on “Getting persons belonging to national minorities involved with the decision-making process”, organized on the occasion of the meeting of the Sub-Committee on the Rights of Minorities – Council of Europe Parliamentary Assembly, Bucharest, 21 November.

Other events devoted to the fight against discrimination where the Institute expressed

points of view based on previous studies were the conference on “Gender equality: a test for democracy”, organized on initiative by the Chamber of Deputies’ and the Senate’s Committees on Equal Opportunities, and the roundtable on “The role of civic education in combating racism”, organized in partnership with “Spiru Haret” College in Bucharest.

Rights of the child and young people

As a target group, children and youngsters represent a primary segment with RIHR’s activities, not only because they are vulnerable or because they feel they need to know and exercise their rights and understand that this has to be paralleled by awareness about their responsibilities, but also because information and human rights education contribute to the development of young people in the spirit of democratic citizenship, in their capacity as future participants in their communities’ life.

And, since children’s and youngsters’ physical, affective, psychological or social development is the responsibility of the parents, the family or those who have the right to act as substitutes, the family (in its wider perception) is also one of the Institute’s areas of interest. This is the reason why it acts to provide the family’s access to information regarding the reciprocal rights and responsibilities.

For that reason, the Institute focuses on organizing campaigns, events, workshops and contests targeted to children and youngsters, and – which is important for the general climate of understanding and respect for the fundamental rights and freedoms – also targeted to their parents or educators, the psychologists and the social assistants whose responsibility is to make sure these rights and their counterpart responsibilities become real facts.

One of the key elements contributing to this is RIHR’s involvement, in collaboration with the Ministry of National Education, with the organization of traditional school contests such as “The Socio-Human Sciences Olympics” and “Democracy and Tolerance”, which aim to have the students acquire knowledge, behaviours and attitudes whose final objective is the application of human rights fundamental values.

Another method to disseminate these values amongst youngsters is to work and collaborate directly, in the framework of interactive workshops and events, so that they should understand the importance of respecting everyone's rights, while having the opportunity to make comments and express their opinions about what the application of a right means. Such workshops, devoted to the Universal Children's Day, was aimed to make the participants become aware about the categories of rights children are entitled to and particularly integrate this knowledge into everyday life.

The Universal Children's Day was marked during a whole week (18-24 November) and included events diversified in terms of thematic and approach such as contests, courses and workshops.

Educators, pedagogues, psychologists, social assistants as well as other categories of personnel whose duty is to guide, assist and educate young people were also trained to understand the fundamental rights of the child and make them actual facts, with emphasis on their responsibilities to protect children. Thus, there were courses and debate workshops dealing with the right to play and recreational activities, and young people's rights in the virtual world.

As to the need to make the parents become aware about these rights – the former being responsible not only for the application of the rights, but equally for protecting children. No matter whether we speak about the selection and the application of educative punishments (an event that enjoyed the attention of numerous parents participating in the seminar entitled “The psychology class”), or non-violent communication, or the selection of commercial goods that comply with the domestic and the international legal norms related to the safety of usage, all these seminars workshops mainly aimed making the parents realize that the observance of children's rights had to be achieved and become real with all aspects of everyday life.

Bearing in mind the development of coherent policies with major and direct impact in terms of increasing the quality of children's and their families' lives, on 16-17 March the Institute participated in the Conference on “France-Romania – prospects regarding the European social policy and the children's and families'

protection policies”, organized by the International Foundation for Child and Family “Dr. Alexandra Zugrăvescu” and the Eurodir network with a view to promote the European standards for the training of social services managers.

Women's rights

In 2017 the Institute took efforts to promote and implement the international standards devoted to women's rights in the context of the evaluation made by the United Nations Committee on the Elimination of Discrimination against Women² as well as the preparation of Romania's report for the third cycle of the Universal Periodic Review (UPR) submitted to the United Nations Human Rights Council.

On request by the Office of the High Commissioner for Human Rights, RIHR elaborated a study and, based on it, submitted a report on the various forms of discrimination and violence against women and girls in the context of racism, xenophobia and intolerance and the way multiple discrimination adversely affects the rights of women and girls. Based on an analysis of the development of the legislation in the field, the Institute presented the progress scored in recent years, while also pointing out the problems faced by Roma women, women with disabilities and rural women in the exercise of their rights. There were examples of good practices and initiatives by the civil society meant to combat multiple and convergent forms of discrimination and violence against women and girls.

The Institute got involved in the elaboration process periodic reports on the implementation of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women, as well as the third report submitted by Romania in the framework of the universal periodic review (UPR) mechanism of the United Nations Human Rights Council. In the elaboration of its studies and points of view included in the above mentioned reports, the Institute participated in discussions with representatives of the public institutions involved with the elaboration of the country reports, which included and referred to the researches, studies

² In the framework of the 67th session of the United Nations Committee on the Elimination of Discrimination against Women.

and campaigns organized by RIHR, and also organized consultations with NGOs concerned with women's rights. The conclusions and the recommendations made by the United Nations Committee on the Elimination of Discrimination against Women addressed such issues as: women's access to justice, the stereotypes issues, violence against women, traffic and sexual exploitation, political representation, education, the labour market, health, the status of rural women, migrant women, women facing multiple discrimination, marriage and family relations. The Institute took efforts to publicize these recommendations by means of the activities organized in the second half of the year 2017, as well as its publications and its webpage³.

Throughout the year 2017, RIHR organized a number of events and consultations with non-governmental organizations activating in the field of women's rights, as well as exchanges of good practices, as part of the common effort to identify viable solutions for combating violence against women and girls. In this respect, mention should be made of the debate on "Let's combat violence against women", organized in collaboration with the Romanian Association of Women "Împreună" (AFRI), on occasion of the International Day for the Elimination of Violence against Women. The Institute prepared a questionnaire meant to provide relevant information on women's rights in Romania and the means to combat domestic violence. Most respondents emphasized on the need for new legal provisions to combat stereotypes and women's degrading image willingly or unwillingly promoted by the media.

Also, the Institute got involved with the promotion of such campaigns as "Together for peace", organized in the framework of the event entitled "Prosperity and peace for 196 nations on the International Day of Peace" in collaboration with the Romanian Association of Women "Împreună" (AFRI), and the United Nations campaign of the 16 days of activism "Leave No One Behind", a campaign inaugurated on 25 November and concluded on 10 December – Human Rights Day.

Other events in which the Institute participated as co-organizer or as a guest were the debate on "Gender Equality and the empowerment of all

women and girls – a goal of the 2030 Agenda", and the conference on "Gender Equality: a test for democracy", organized on initiative by the Chamber of Deputies' and the Senate's Committees on equal opportunities for women and men, on occasion of the National Day on Equal Opportunities for Women and Men.

Old persons

Aging of the population is a major global trend affecting, at different paces and levels, all countries. It reflects some of the most significant achievement of human development, such as the improvement of the health condition, the increase of lifespan and the decrease of mortality.

Alongside with the increase of the number of old persons, the importance of active aging as well as the importance of the rights of old persons are more and more acknowledged. Nevertheless, old persons face many problems that limit both their rights, including the right to autonomy, participation, access to education and training, to health and social assistance, and their contribution to the welfare of society.

Project "The rights of old persons and long-term care" (2015-2017), coordinated by the European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI), was meant to promote a human rights approach for caring old persons in Europe, a clarification of the international and the regional standards in the field as well as make recommendations for the European decision makers with a view to optimize the protection of these persons as well as strengthen the acknowledgement of the role of national human rights institutions in the field.

In the framework of this Project, the Institute monitored eight caring centres in Romania, four urban and four rural, six public and two private, and made its contribution consisting of studies and written material, including its contribution to the national Report on old persons, as part of ENNHRI's final Report.

Also, RIHR's representatives organized a number of interviews, meetings and debates with representatives of the central and the local authorities having powers in the field, as well as representatives of non-governmental organizations and professional organizations.

³ See http://irido.ro/irido/pdf/140_ro.pdf

Persons with disabilities

The topics approached by the Institute in its 2017 activities also included aspects related to disability in light of human rights, recognition of the legal capacity, the rights of women with disabilities, inclusive education, independent life and integration in the community. The Institute continued the researches it had been involved with, further developing the existing partnerships, while also getting involved with new projects.

According to art. 12 in the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD), legal capacity and recognition as persons before the law are inherent rights which persons with disabilities should enjoy on an equal basis with the other members of society. In this respect, RIHR further affirmed the need for a legislative reform that could provide persons with disabilities, particularly those with mental disabilities, with the assistance they might need in the exercise of their legal capacity; it also affirmed the need for a new decision-making mechanism that would substitute the old one with an assisted decision-making system.

The Institute concluded a partnership with the Romanian Association of Forensic Psychiatry, thus joining the initiative for the elaboration of a legislative project regarding execution of the safety measures of a medical nature, offering expertise related to disability perceived in terms of human rights, as well as the interpretation and the implementation of the CRPD. The reform of the legislation devoted to mental health should focus on the protection of the patients' rights, particularly the rights of persons with disabilities, a point of view RIHR also sustained at the events and the debates organized by various parliamentary commissions in which RIHR was invited to participate. In this respect, mention should be made of the roundtable on Application of the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities on the psychosocial segment – from theory to practice”, and the debate on “Legal prospects regarding the psychosocial rehabilitation of patients subject to medical safety measures”, organized by the Senate's Committee for Equal Opportunities and the Romanian Association of Forensic Psychiatry.

Also, the Institute was requested by the Chamber of Deputies' Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues to prepare a point of view regarding the extent the rights of persons with disabilities are respected and promoted in our country and present it at a meeting on “The fulfilment level of Romania's commitments under the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities and Strategy 2020”.

In the year 2017, RIHR organized a number of debates and consultations with non-governmental organizations on such topics as the autonomy of persons with autism, assisted decision-making model and systems inclusive education. RIHR affirmed the rights of persons with autism to equal opportunities and effective and full participation in the society, organizing in this respect a roundtable on “Autonomy and independent life for those with autism”. The participants in the meeting pointed out that Romania still lacks an infrastructure of specialized services and interventions to assist persons with autism increase their ability to become autonomous and that the financial resources necessary to develop such services are also missing. Although there is an inclusive education law, which promotes unrestricted access to education for everybody, children and youngsters with autism still have a limited access to mass education.

Consultations with the various NGOs activating in the field were important to identify examples of good practices with the implementation of assisted decision-making systems. In this respect, RIHR elaborated a study and prepared a report related to Romania's implementation of art. 12 of CRPD on equal recognition before the law, presented at the Work Group for the implementation of art. 12 of CRPD of the European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI).

Also, in 2017 RIHR participated as observer in the meetings between the representatives of the National Authority for Persons with Disabilities and representatives of the civil society.

Migration, asylum

In recent years, the international community has faced unprecedented waves of migration, while the situation of persons forced to leave their homes because of armed conflicts, poverty,

desertification, or extreme climatic phenomena should be understood and managed in an effective and responsible way.

The fundamental rights should be acknowledged to all persons irrespective of their status: asylum seekers, refugees or migrants. In this respect, RIHR, by means of its studies and debates, has always emphasized on the international and the regional legislation in the field and their implementation in the domestic legislation.

The Institute organized a number of meetings and debates inviting representatives of the public institutions with powers in the field, representatives of parliamentary commissions and members of the civil society as participants. As an example, let us mention the symposium on “Racism and xenophobia against migrants. Challenges for the European institutions” and also the symposium on “The refugee crisis – a global phenomenon”, organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Romanian Association for the United Nations on occasion of the World Refugee Day.

Access to justice

Access to justice is not a mere right, but represents an essential instrument that paves the way for other rights to become a reality.

The basic elements of this right include the effective access to a litigation solving body, the right to a fair trial and to the resolution of litigations within reasonable time, the right to adequate damages as well as the general application of the principles referring to the efficiency and the effectiveness of the judicial act.

The analyses performed and the debates organized by the Romanian Institute for Human Rights in the year 2017 dealt with such topics as observance of the provisions of arts. 6 and 13 of the European Convention on Human Rights, of art. 47 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the reform of the European Court of Human Rights, observance and implementation of the Court of Strasbourg decisions by the national institutions, improvement of the national legislation and the evolution of the Romanian jurisprudence.

Of the events with particular impact in the field, mention should be made of the 6th edition of the

International Conference on “The efficiency of the legal norms”, organized in Cluj Napoca on 25-27 May 2017 by Christian University “Dimitrie Cantemir”, Faculty of Law of Cluj Napoca, in partnership with RIHR, the Romanian Academy, Cluj Napoca Branch and the “George Barițiu” Institute of History of the Romanian Academy – Socio-Human Department. The Conference was a good opportunity for the Institute to put to value the results and the conclusions of the analyses it had performed with regard to free access to justice, unrestricted by modest incomes.

It is also worth mentioning that RIHR is member of the Legal Working Group of the European Network of National Human Rights Institutions and participated actively in this capacity in the debates on topics related to the promotion of Charter of Fundamental Rights of the European Union.

Right to health

On request by the Senate’s Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues, The Romanian Institute for Human Rights presented the Committee with a point of view on the Vaccination Act⁴. The Institute pointed out the fact that providing periodic vaccination under epidemiologic circumstances or in the case of population groups at risk, is a way to keep the right to health up to date at national level. To ensure the right to health is, on the one hand, a double obligation of the State – a domestic one and an international one – and, on the other hand, an obligation of the parents or the legal guardians for the children they raise.

Referring to the international and the regional human rights standards, as well as the jurisprudence of the European Court of Human Rights, the Romanian Institute for Human Rights appreciated that the vaccination campaign was appropriate, whereas imposing the obligation to be vaccinated was inappropriate. What the Institute considered to be much more suitable was to inform the persons targeted by the law, in as many details as possible, about: the necessity to be vaccinated, the types of available vaccines, the substances contained by the vaccines, the risks assumed by those refusing vaccination and

⁴ See http://www.irido.ro/irido/pdf/185_ro.pdf

the risks to which they subject the other citizens, the beneficial effects of vaccination, but also the side effects and the risks of vaccination. It is preferable that citizens should freely choose to get vaccinated, exercising their right to health as fully informed citizens. In the case of vulnerable categories, with special reference to children (particularly by their possible contribution to the propagation of an epidemic), compulsory presentation of a vaccination handbook to get access to a collectivity could be a solution.

Right to peace

On request by the Office of the United Nations High Committeeer for Human Rights, the Institute prepared a report on the impact of weapons traffic upon human rights. In its study, RIHR appreciated that weapons circulation and traffic in various places on the planet are not strictly monitored, nor are they controlled, due to the lack of international legal provisions. The national and the regional levels are characterized by various procedures and control systems that have to be updated for a real control upon the dynamics of this weapon influx. Nevertheless, the

legal provisions in force stay lacunar and hard to synchronize or put to practice.

Mention should be made of the common position adopted by the EU Member States, including Romania, vis-à-vis the control of weapon transfer mediation, which binds the States to harmonize their policies in this respect. States shall issue an authorization for trafficking weapons to a third country and establish sanctions for the intermediate agents eluding the control and violating the national legislation. It is also necessary to hold control upon the nationality of intermediate agents who reside on the respective country's territory but act overseas.

The report points out the active role of Romanian State that, in cooperation with the intelligence services of other countries, including the USA, managed to identify and stop illegal transportation of weapons to various areas of the planet.

The Report by the United Nations Office of the High Committeeer for Human Rights on the weapon trafficking impact upon human rights was presented at the Human Rights Council's 35th session.

II. TRAINING PROGRAMMES AND EDUCATIONAL ACTIVITIES IN THE FIELD OF HUMAN RIGHTS

In the exercise of its powers – which come out from RIHR’s mandate as national, independent institution, vested by the constitutive law with the task to research, train and offer advisory opinions – the Training Department has the purpose to organize training programmes, workshops and events mainly addressing those categories of persons that have special responsibilities with the protection of human rights or devoted to make large categories of the population get familiarized with human rights issues.

Human rights cannot be defended and promoted by the mere existence of legal instruments: it is human rights education that is crucial for these rights to be understood, known, promoted, protected and observed at all levels and in all fields of activity.

In this respect, RIHR’s Training Department has organized its activity on such coordinates as:

- **openness** to all target groups and initiation of activities that should respond directly and to an as large as possible extent to their needs, identified directly or by cooperation with partners directly involved with the promotion of the rights of various categories;

- **non-discrimination and promotion first of all** of the rights of vulnerable categories: children, women, old persons, Roma, persons with disabilities;

- **accessibility** – in the relationship with the beneficiaries, the institutional partners or partners from the civil society sharing the same values, interests and goals;

- **active involvement** with the accomplishment of the Department’s missions by organizing events, projects and programmes that reflect the Institute’s rich range of powers;

- **availability** to readily and effectively respond to the requests of the target groups and the categories taking interest in human rights;

- **adaptability** to the challenges of contemporary society, permanent adjustment of the activities to correspond to the levels of information

and knowledge characterizing the public at large and the specialized public;

- **permanent development** of new programmes, activities, events, course supports, etc., alongside with a permanent adaptation of the staff in terms of information and training.

According to these coordinates, the activity of the Training Department tried to access an as large as possible range of target groups, to cover an as large as possible thematic area in the field of human rights and, last but not least, to develop a network of partners from within the community and institutional.

As to the various categories of beneficiaries, in 2017 they were variegated and particularly worked out for certain events, to put to maximum value their impact; they were aimed at several elements of the human rights education process, such as children, parents and educators or social assistants in a given community.

What we talk here about is a very diversified public that, in the course of 2017, assimilated fundamental notions related to human rights or, by the events initiated by RIHR alongside with its partners, could go deeply into one of the topics included by conceptual area of human rights and fundamental freedoms. Of these, we should mention: students (in schools, high schools, social centres, clubs and children’s palaces, including children from disadvantaged communities), teachers, trainers, psychologists, psychopedagogues, social assistants, social pedagogues, programme coordinators or project managers, parents, the general public taking interest in specialized topics for which the Institute has expertise.

Also, if we refer to the themes dealt with (some of which were established together with partners from the community or from institutions who requested certain courses), we may mention such topics as:

- right to education

- teachers' training in the field of human rights education
- rights in the virtual world (the Internet, social networks, online games)
- interpretation of punishments in terms of the rights of the child
- safety of products and children's right to protection
- school violence
- non-violent communication
- active citizenship
- events with international significance (International Day for the Elimination of Racial Discrimination – 21 March, World Water Day – 22 March, International Humanitarian Law Day – 14 May, International Day of Families and Romanian Families Day – 15 May, World Environment Day – 5 June, United Nations Day – 24 October, Universal Children's Day – 20 November, Human Rights Day – 10 December).

As far as partners are concerned, in 2017 the Institute concluded 14 new partnerships and collaboration protocols which, alongside with those already existing and under way, allowed for conceiving and organizing common events with:

- national institutions or local authorities: Ministry of National Education, Sector 6 General Directorate for Social Assistance and Child Protection, the Golescu-Grant Hall Centre for Recreation and Personal Development, the Teachers' Training House of Constanța, the Teachers' Training House of Bucharest, the School Inspectorate of Suceava;

- school units: "Spiru Haret" High School in Bucharest, "Prof. Ion Vișoiu" Secondary School, School No. 153 Daytime Centre, "Take Ionescu" Secondary School in Râmnicu Vâlcea, Secondary School No. 2 in Videle, "Carmen Sylva" Art College, "Alexandru Ceușianu" Secondary School in Reghin, "Spiru Haret" College, and "Jean Monnet" National College in Ploiești;

- media: portal QBebe;

- private entities: Carrefour;

- NGOs: "Adolescența" Foundation, United Way, which, in turn, collaborates with other

State or non-profit organizations whose members participated in RIHR's training sessions: A.C.T.O.R., A.S.I.S., Inocenții, C.A.R.P. Omenia, YOYO, Providența, "Viitor pentru Copiii României" Foundation, LINDENFELD Association "Ajungem Mari", Monterra, "Sfântul Arhidiacon Ștefan" Association, ADRAS Romania, "PAVEL" Association.

Based on the training needs identified by means of consultations with these partners (bearing in mind that those directly working with the beneficiaries are closely familiarized with the problems and the vulnerabilities of the profession, as well as those of certain target groups), while also taking into account the interests and the needs directly expressed by the participants in the training courses and workshops, the Training Department conceived and elaborated ten new course supports and PowerPoint presentations:

- Right to protection against violence, abuses, injuries, degrading or inhuman treatments. Non-violent communication;
- Rights in the virtual world;
- School discipline and the rights of the child;
- How to behave in our relationship with persons with disabilities. Attitudes and good practices;
- Rights of old persons in long-term care;
- Non-discrimination against the Roma community;
- Safety of products and the right to protection;
- Children's right to education;
- Journey in the Land of Children's Rights;
- Right to play and to recreational activities.

I. Contests

1. Contests with annual periodicity

One important part of the activity performed by the Training Department is to educate youngsters in the field of human rights, thus making a contribution to a more aware, more democratic and more solidary society. School contests, organized at national level ever since the 90's, are evidence of the traditional partnership between the Romanian Institute for Human Rights and the Ministry of National Education, two institutions that have always had as main goal the promotion of respect for the values.

1.1. The Socio-Human Sciences Olympics

The Olympics is an excellence contest that reached its 23rd edition in 2017, which took place on 24-28 April at “Decebal” National College in the municipality of Deva. The contest brought together 250 students from all the country’s counties, distributed in terms of disciplines as follows: 76 students (28 crews) at Civic Culture; 41 students at Logic, Argumentation and Communication; 41 students at Psychology; 34 students at Economy; 30 students at Sociology; 28 students at Philosophy. At the same time, 40 written papers were sent to the Olympics Central Committee for evaluation.

The students with the most notable results were handed special prizes and honourable mentions by the Romanian Institute for Human Rights, as follows: prizes – Maran Iulia, Duşa Daria Lucia, Hotya Daiana Maria, Iago Francesca Raluca, Ştefan Georgiana Andreea, Dorobanţă Alexandra Andreea and honourable mentions – Gănescu Ana, Vâlcea Ioana Ştefania, Raţiu Andreea Denisa, Vovea Mădălina Anca, Iordan Sara Cristina, Ene Ana-Maria, Chiţu Călin Paul, Tudor Dan Mihai, Parasca Victoria Damaris, Toderici Mihai Bogdan.

The Institute’s participation in the organization of the contest and as member of the jury reflects the Institute’s commitment to systematically encourage positive attitudes and behaviours, to promote respect for values and for the human rights and fundamental freedoms.

1.2. The “Democracy and Tolerance” Contest

Having reached its 23rd edition, the contest tried to develop the competence to cooperate at group level, stimulating the interest for such concepts as democracy, tolerance, human rights and the relationships among them. The contest includes three tests: the theoretical test (2 hours) that consists in a written paper; a practical-applicative test, which involves the elaboration of project for the resolution of a problem faced by the school or by the local community to which the students belong; the artistic test consists in the achievement of a plastic work (drawing, graphics, painting, collages, sculpture, etc.) that has to illustrate the way the problem presented at the practical-applicative test was solved.

The first three positions were won by the crews of Teleorman, Vâlcea and Neamţ counties. Honourable mentions were obtained by the crews of Buzău, Călăraşi, Olt, Dâmboviţa and Suceava crews.

1.3. Interdisciplinary Contest “History and society in the virtual dimension”

The Interdisciplinary Contest “History and society in the virtual dimension” is included in the calendar of the Ministry of National Education; it has its national phase once every two years and is organized into two sections: *History* and *Socio-Human Sciences* (which, in turn, has two sections: “Wepages” and “Educational Soft”). This year, the Contest’s national phase took place at “Jean Monnet” National College in Ploieşti on 4-7 March. The Contest, an excellence event, brought together 68 students from 35 counties, 9th-12th grades, with special aptitudes in the field of history and socio-human sciences, but also in computer science, for the two disciplines had to be combined in the achievement of the projects. The Contest’s purpose is the computer assisted achievement of materials on freely chosen topics of history (history of the Romans or universal history) and of socio-human sciences (civic education, logic, argumentation and communication, psychology, sociology, economy, philosophy, entrepreneurial education or social studies).

The awarded papers were evaluated on the basis of score, obtained both in terms of the content and in terms of the programmed material, the quality of the specialized language used to edit the paper as well as the scientific accuracy of the information. Each section was awarded prizes I, II, III, and also several honourable mentions. The winners were awarded prizes for the two categories on behalf of the Ministry of National Education, the Mayor’s Office of the Municipality of Ploieşti, the Ministry of Foreign Affairs, as well as sums of money on behalf of the European Parliament. At the same time, the winners were awarded special diplomas and book prizes on behalf of the Romanian Institute for Human Rights, that focus its activities on the promotion of values, human rights education, and civic education and culture.

The winners of the Socio-Human Sciences section were: 1st Prize – Țălină Laura Florentina from “I. Slavici” Theoretical High School in Panciu for the paper entitled “Memory and Learning”; 2nd Prize – Gherman Codruța Andreea from “N. Bălcescu” Theoretical High School in Cluj-Napoca, for the paper entitled “Philosophy+”; 3rd Prize – Țintărescu Stan Gabriel Cristian from “I. L. Caragiale” National College in Bucharest, for the paper entitled “Eco Learn – Educational Platform”.

2. Contests without periodicity

2.1. The “Rights and Responsibilities” Contest

Taking place between 30 October – 10 November and addressing children between 12 and 14 years old, the contest was organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the General Directorate for Social Assistance and Protection of the Child, Sector 6. What the participants were supposed to do was to pick up several rights laid down in the International Convention on the Rights of the Child and presented in the Contest Poster and write at least three responsibilities incumbent on them in their relationships with friends, colleagues, the family, school and the community.

The Contest was attended by about 30 children, and the winners (Duță Daria-Maria, ten years old, Secondary School No. 197, Samson Ferdinand Mild, 13 years old, Secondary School No. 153, Sisan Yunus Amiri, 13 years old, Secondary School No. 169) presented the most creative and best supported answers. The awards were given in the framework of an interactive workshop devoted to the Universal Children’s Day, an event organized by the “Golescu-Grant Hall” Centre for Recreation and Personal Development.

2.2. Poetry and drawings contests organized by “Prof. Ion Vișoiu” Secondary School, Chitila

In order to celebrate the Universal Children’s Day, “Prof. Ion Vișoiu” Secondary School, in collaboration with RIHR’ Training Department, organized a poetry contest whose topic was children’s rights. The evaluation and the

awarding of prizes fell upon the Institute. Five students (Spiru Ștefan – 5th grade, Denisa Maria – 6th grade, Muntianu Ștefan – 6th grade, Pîrva Lavinia – 5th grade, Eren Cristea – 5th grade) out of the 24 participants (5th and 6th grades) were awarded prizes by RIHR that consisted in books for children. In terms of the thematic, the children dealt with a variety of rights, from the right to play, to health or to identity down to such issues as freedom of expression and of opinion, or the issue of abandoned children.

The drawing contest was an occasion for the 17 children who participated to use colours, their gift and imagination to present a large range of rights (to a healthy environment, to national identity, to education and protection).

2.3. Literary and plastic creation contests organized by “Take Ionescu” Secondary School in Râmnicu Vâlcea

On occasion of the Global Education Week, on 18-26 November 2017, “Take Ionescu” Secondary school, in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, put a challenge before its students inspired by the very global education topic of this year, that is, “My World Depends on Us”. Two contests took place in the framework of this campaign: a literary creation contest entitled “Words and attitudes for a happy childhood”, and a plastic creation one entitled “Childhood’s looks and colours”. The jury included the director of RIHR, the director and the deputy director of “Take Ionescu” Secondary School, the school counsellor, the plastic arts teacher and the student projects and programmes coordinator. The best works were those of Pănescu Petruța Daria (the drawing entitled “Dreaming amongst colours”), Ionescu Lisa (“Right to happiness”) and Ilinca Alina Maria (“The rights’ family”) for the plastic arts contest; and Țuglui Iulia, Bulat Irina and Călianu Andreea for the literary creation contest (all three with essays on the rights of the child).

Handing of the awards to the winners of the two contests took place on occasion of Human Rights Day, on 10 December, with the assistance of the Romanian Institute for Human Rights.

II. Events with international significance

The International Holocaust Remembrance Day (27 January)

On the occasion, RIHR organized at its headquarters, on 26 January 2017, a seminar on “The International Holocaust Remembrance Day; the importance of tolerance and observance of human rights throughout the globe” with the participation of students from “Prof. Ion Vişoiu” Secondary School in Chitila. The purpose of this event was to raise the youngsters’ awareness about the fight against racism, intolerance and xenophobia, and it was emphasized that the painful consequences of the Holocaust on the world must not be forgotten so that such horrible things should not be repeated ever again.

Also on occasion of the International Holocaust Remembrance Day, on 27 January, RIHR participated through its director, in the sessions of the Conference on “Is tolerance a practised value? What is the relationship between human rights and the preservation of the values proper to a democratic society?”, organized by “Tudor Vladimirescu” Theoretical High School in Bucharest.

“The courage to remember” was the theme of the event of 27 January devoted to the commemoration of the victims of the Holocaust in the framework of project “Theatre and Life”, organized by the Association for Intercultural Dialogue, “Elie Wiesel” National Institute for Studying the Holocaust in Romania, the National Committee of Romania for UNESCO, RIHR and the School Inspectorate of Bucharest, with the participation of students from several colleges and high schools in Bucharest. The event took place at the Holocaust Memorial in Bucharest, a monument devoted to the victims of this black period in history. The participants were lectured about the significance of the day, they visited the memorial complex. In the end, they staged performances of the Statue Theatre in which, by means of the statue images created with their own bodies, they tried to reproduce actions and events at the time of the Holocaust.

In the framework of the campaign commemorating the victims of the Holocaust, it is worth mentioning the second edition of

the symposium entitled “Don’t label, don’t discriminate against, don’t forget!”, organized by “Petru Maior” Municipal Library in Reghin in partnership with “Alexandru Ceuşianu” Secondary School in Reghin and the Mureş County School Inspectorate.

World Water Day (22 March)

In 2017, on the 25th anniversary of World Water Day, the logo selected at world level was “Why waste water?”, to emphasize on the importance of reducing the quantity of waste water and re-using it. On the occasion, on 22 March 2017, the Romanian Institute for Human Rights organized a roundtable on “No clear water, no healthy life!” in order to stir up the public opinion and the stakeholders on the importance of water for life and sustainable management of drinking water resources.

World Health Day (7 April)

In 2017, the main theme for the World Health Day was depression, a topic included in the campaign “Depression: let’s talk”, which aimed at eliminating the stigmatization of the problems caused by this disease, which has become more and more topical and frequent, as well as raising awareness of the affected persons to resort to specialized assistance. By adopting this logo, WHO points out that depression is a reversible phenomenon, while companionship may play a particular role as an additional assistance to the one offered by the physician and the psychologist. According to the World Health Organization, over 300 million people suffer from depression, while in recent years the number increased significantly.

The Romanian Institute for Human Rights, in collaboration with the Romanian Association for the United Nations (ANUROM), organized on Friday 7 April a roundtable on “A good health condition extends life”. The participants pointed out that there was need for the population to become aware about the dramatic nature of this pathology, the benefits of an early assessment of depressive disorders, as well as to overcome the barriers that block access to specialized assistance.

The International Day of Humanitarian Law (14 May)

The International Day of Humanitarian Law had the theme “Protection of the cultural and the spiritual heritage of mankind in the case of armed conflicts” and was celebrated at Culture Palace in Ploiești, in the “Great Union” Hall at the “N. Iorga” County Library, by the Romanian Association of Humanitarian Law – Prahova Branch (ARDUPH), under the patronage of the Prahova County Prefect’s Office, in collaboration with the Prahova County Council, the Mayor’s Office of the Municipality of Ploiești, the Prahova County School Inspectorate, RIHR as well as other institutions working in the field of education, science and culture.

The event was used as a good opportunity to launch the book „Drept Internațional Umanitar – Cadrul legislativ intern și internațional cu privire la protecția patrimoniului cultural al omenirii” (International Humanitarian Law – the domestic and the international legislative framework for the protection of mankind’s cultural heritage), as well as for other activities: launching the painting catalogue on “Let’s protect mankind’s cultural and spiritual heritage” and the civic-literary creation contest on “We, the future generations, demand protection of mankind’s cultural and educational heritage!”. On the occasion, prizes were awarded to the winners of the two contests, the painting contest and the literary creation one – on topics dealing with the influence of humanitarian law on the protection of the world’s culture.

The International Day of Families (15 May)

An event devoted to the 24th anniversary of the International Day of Families (instituted under Resolution 47/237 by the United Nations General Assembly) and its 23rd anniversary in Romania, took place on Monday 15 May at the Prahova County Teachers’ Training House. The event was organized by Foundation “Adolescența” in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, the Prahova County Teachers’ Training House and the Prahova County School Inspectorate.

This year’s topic chosen by the United Nations Secretary General to mark the International Day of Families was “Families, education and well-

being”, to emphasize on the role of the family with the education of the future generation to ensure mankind’s welfare.

The World Environment Day (5 June)

This year, the goal of the World Environment Day was to make people aware about the way they interact with the environment, while pointing out the importance of a rational use of the natural resources.

In the framework of the series of manifestations devoted to this event (information, awareness raising, ecologic education, ecologization activities, debates and roundtables), the Romanian Institute for Human Rights, in collaboration with the Romanian Association for the United Nations (ANUROM), the Romanian Association for the Human Rights to a Healthy Environment (AROMES) and Victor Dan Zlătescu “Clubul de la Cheia” Association, organized on Tuesday, 6 June 2017, a roundtable on “The environment depends on us”, which aimed at stimulating people’s concern with the protection of the environment and making them take action for the preservation of our natural heritage for the benefit of the present generation and the future ones as well.

The participants pointed out the need for viable future reforms and strategies for a healthier and safer environment, and to get closer to nature and become more careful with the effects economic development may have upon it.

United Nations Day (24 October)

On Tuesday 24 October 2017, “Spiru Haret” College in Ploiești, in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, Foundation “Adolescența” in Ploieti and the Prahova County School Inspectorate, organized an event devoted to the United Nations Day. Based on the theme chosen by the United Nations Secretary General – “Potential in Diversity” – the organizers tried to make the participants deepen their knowledge about the present day goals and missions of the United Nations in the world, about the organizational structure of the United Nations, as well as about the content of the United Nations Charter.

The event proved useful for the young participants' valuable profitable of ideas when approaching human rights issues in light of UNO's goals to maintain peace and security at international level, by promoting and encouraging the respect of the human rights and fundamental freedoms of all persons, irrespective of race, language, religion, nationality or any other reasons.

Universal Children's Day (20 November)

Celebrating Universal Children's Day, RIHR organized, at the Golescu-Grant Hall Centre for Recreation and Personal Development, on 18 November, a workshop for children, which aimed at making the participants understand their rights, such as they are laid down by the International Convention on the Rights of the Child, as well as the responsibilities associated with each right.

Also, on 20 November, "Prof. Ion Vişoiu" Secondary School, in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, celebrated Universal Children's Day by means of a programme of events that involved students of several grades (5th to 8th). At the same time, on occasion of this event several thematic contests were organized.

Human Rights Day (10 December)

This year's theme for Human Rights Day, "Let's stand up for equality, justice and human dignity", joins the one year campaign for the preparation of the 70th anniversary of the Universal Declaration of Human Rights in 2018.

On Wednesday 6 December 2017, "Jean Monnet" College in Ploieşti, in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, organized an event on "Human rights – a fundamental and universal system for the shaping of a culture of peace". The event had the form of a workshop for six groups of students, grades 5th 6th, 9th, and 11th, guided and coordinated by Prof. Roxana Elena Vişan. The event was

attended by representatives of the Association of Humanitarian Law – Prahova Branch, – col. (r) Dumitru Codiţă, Prof. Lucia Ionescu, director of "Jean Monnet" College, as well as teachers from "Jean Monnet" College – Prof. Roxana Elena Vişan, Prof. Ileana Cocuz, Prof. Marina Badea, Prof. Liliana Enescu, Prof. Ruxandra Tudorache and Prof. Maria Grigore.

The event was interactive, each group of students having the occasion to express their opinions on the various rights stipulated in the Universal Declaration of Human Rights.

Also in the framework of the campaign devoted this year to Human Rights Day, "Nicolae Iorga" County Library in Ploieşti hosted the 7th edition of the symposium on "Human rights and fundamental freedoms", organized by Foundation "Adolescenţa" and the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Prahova County School Inspectorate, the Prahova Teachers' Training House and "Nicolae Iorga" County Library in Ploieşti.

The event included several sections: Research, pedagogic experience; Extra-school cultural events; Literary and journalistic creation (essays, articles, drawings, media productions); Exhibition (photography, plastic art, hand-made, etc.).

The event was attended by over 50 participants (students and tutoring teachers) from "Spiru Haret" College in Ploieşti, "Jean Monnet" College In Ploieşti, "Simion Stolnicu" High School in Comarnic, "Carmen Sylva" Arts College in Ploieşti and "Origini Carpatice" Foundation.

It is also worth mentioning the Conference on "Didactic creativity in the field of human rights education", organized by the Suceava County School Inspectorate in partnership with the Romanian Institute for Human Rights and the Social Studies and Civic Education Centre Association, and the conference on "Education for active citizenship", organized by the Bacău County Teachers' Training House and "Vasile Alecsandri" University of Bacău.

III. PUBLICATION OF RULES, DOCUMENTS, STUDIES AND RESEARCHES IN THE FIELD OF HUMAN RIGHTS

The Romanian Institute for Human Rights promotes training and information in the field of human rights for the benefit of public bodies, non-governmental organizations, and natural persons; this training and information refers to observing, protecting and guaranteeing human rights by means of domestic and international rules, institutions and mechanisms, practices and custom. It has the role to inform all interested citizens about the newest scientific researches in the field of human rights, Romania's international commitments, and the way the latter are accomplished. The Institute translates and publishes international documents which, by their topical nature, have to be known by the governmental and the non-governmental institutions promoting and protecting human rights.

Periodic publications

The quarterly “**Drepturile Omului**” (“Human Rights”) includes studies, researches, articles, and reports. The editors are also interested in the national and the international legal texts that have major significance in the field of human rights, in terms of both presentation and interpretation, in the associated jurisprudence of the European Court of Human Rights and/or the domestic courts, in several important institutions in the field of human rights.

The quarterly also includes scientific and diversified analyses of the fundamental human rights, with emphasis on collaboration relationships as well as the relationship between these rights and the values, principles, norms and standards that are at the foundation of institutions and mechanisms; last but not least, emphasis is also laid on terms, concepts, methodological and technological trends. These are to be added chronicles of various events in the field of human rights, notes and comments, human rights books reviews, notes on the Institute's new publications and brief presentations of the main events organized by the Romanian Institute for Human Rights or in the organization of which the

Romanian Institute for Human Rights made its contribution.

Researches elaborated and works published in 2017

New research works were elaborated under the aegis of the Romanian Institute for Human Rights:

Sessions of the International Symposium on “The spiritual dimension of human rights. Education for values”, Iași 20-22 October 2016

The volume includes the most important studies presented at the 18th edition of the International Symposium on “The spiritual dimension of human rights. Education for values”. The event, organized by the Romanian Institute for Human Rights (RIHR), the Metropolitan Church of Moldova and Bucovina, the Roman-Catholic Bishopric of Iași, University “Alexandru Ioan Cuza” of Iași – Faculty of Psychology and Education Sciences, the Faculty of Orthodox Theology and the Faculty of Roman-Catholic Theology.

The sessions of the conference took place in two sections, that is, the perennity of value and the latter's rights; and education for values. The studies that were presented dealt with such topics as human rights and the faith in religious values; religious freedom and education for the traditional values, parental authority and orientation of the students to the theological seminaries; the difference between the academic and the emotional intelligence, children's responsibilities, the dimensions of religious education within the Romanian territory, etc.

Reports:

- RIHR – Annual Report 2016 (The Institute's Annual Report translated into English);
- Report on the evolution of the human rights legislation in the European Union and in Romania –2016;

- Report on good practices and model assisted decision-making systems – implementation of art. 12 in the CRPD;
- Report on discrimination and violence forms against women and girls;
- Report on the impact of weapon trafficking on human rights.

RIHR' webpage

As a result of an analysis on the status of RIHR's webpage, which had become inoperable in the second half of the year 2016, as well as the status of the Institute's IT equipments and their use, taking into account the impossibility to employ an IT specialist due to the limitations of the staff structure imposed by Law No. 9/1991, the Executive Director proposed to the General Council at the latter's annual meeting of 28 March 2017, that the Institute's IT services should be externalized and also that a new RIHR webpage should be developed, a modern, easily accessible and easily operable one.

The result was an ambitious, rich and variegated content, meant to offer the users as much information as possible regarding human rights issues, the Institute's organizational chart, mandate and available services; also, information on the international, regional-European and domestic instruments protecting and promoting human rights, human rights aspects related to certain vulnerable categories (children, youngsters, women, immigrants/asylum seekers, persons with disabilities, old persons, etc.). At the same time, the webpage makes several publications available to all interested persons: volumes or brochures dealing with human rights topics, of which some are (single) author volumes

while others are achieved by the Institute's various departments; international, European and national documents in Romanian and/or English and/or French.

The users are also offered the possibility to consult RIHR's Annual Reports, as well as several other reports, including those referring to the evolution of the human rights legislation in the European Union and in Romania. Equally important is RIHR's quarterly, which can be accessed in electronic format from the Institute's webpage as well.

The webpage offers those interested the opportunity to learn the Institute's viewpoints on various aspects related to human rights issues, expressed on request by either commissions of the Romanian Parliament or by foreign bodies or organizations. Also, by means of the two columns – Semnal” (“Signal”) and “InfoIRDO” (“InfoRIHR”), the webpage tries to draw the public's attention to novelties in the field of human rights, editorial novelties, modifications operated in the Standing Rules of various institutions, organizations, etc., to offer to all those interested information on the European Court of Human Rights and the conditions that have to be met to file a complaint before this Court, and also to inform the public about the most recent recommendations addressed to the Romanian Government by international bodies in terms of the respect and the promotion of human rights.

The changes underwent by the Institute's webpage were primarily meant to make it meet the transparency criteria that any public institution should take into account, and secondly to create a real source of useful and updated information in the field to be used by everybody.

IV. DOCUMENTATION CENTRE AND PUBLIC RELATIONS

The Documentation Centre

The Documentation Centre Library possesses a rich book inventory structured on 251 research and interest areas, including publications in the field of law and human rights, instruments and mechanisms, international conventions and covenants, legal texts, European, regional, national and international law and legislation, history of law, comparative law, studies, publications and bibliographic references, as well as volumes dealing with connected fields, which facilitates an interdisciplinary study of human rights.

In the framework of the documentation and information activity of the year 2017, the Documentation Centre of the Romanian Institute for Human Rights enjoyed an active exchange of information with international organizations, higher education institutions, institutions taking interest in human rights issues, as well as NGOs.

Collaboration with consecrated partners was continued by renewing partnership contracts and protocols while at the same time attracting new partners, with whose collaboration both the activity of the Romanian Institute for Human Rights, of its Documentation Centre and that of the Institute's partners were constantly and mutually promoted. Thus, students of "Prof. Ion Vişoiu" Secondary School visited the Centre's Library and were handed RIHR's quarterly and publications on occasion of the International Holocaust Remembrance Day (26 January 2017), while students of "Spiru haret" National College visited the Centre's Library and were handed RIHR's quarterly and publications on occasion of the European Action Week Against Racism, etc.

Dissemination

Throughout the year 2017, the Documentation Centre continued its collaboration and exchange of information both with county libraries and libraries and institutions from abroad taking interest in the field of human rights. County libraries received, free of charge, the scientific quarterly "Drepturile Omului" as well as the most

recent publications issued under the aegis of the Institute.

The Documentation Centre disseminated, free of charge, its publications to the Chamber of Deputies' Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues the Senate's Committee on Human Rights, Cults and Minorities, and the ministries having powers and taking interest in human rights issues. Requests for quarterly "Drepturile Omului" were received from Teachers' Training Centres, Courts of Appeal, courts and tribunals, as well as from the General Parquet.

The partner educational units received the quarterly in the framework of the events and the training courses on continuous education for the promotion and the protection of human rights. Old partnerships were extended and new ones were concluded with "Spiru Haret" National College of Bucharest, "Prof. Ion Vişoiu" Secondary School, the Romanian Association of Women "Împreună" (AFRI), etc.

The Documentation Centre organized and monitored the free-of-charge dissemination of RIHR's scientific quarterly and publications, in compliance with the legal provisions to: the National Library of Romania, the Metropolitan Library, the Academy of Romania, the Central University Library, the Senate of Romania, the Chamber of Deputies, the Constitutional Court, the Superior Council of Magistracy, the High Court of Cassation and Justice, the Legislative Council, Ministries and national institutions, as well as Universities in the field, Dimitrie Cantemir" Ecologic University, the National School of Political and Administrative Studies, "Ovidiu" University of Constanța, "Alexandru Ioan Cuza" University of Iași, the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance of Baia Mare, Teachers' Training Centres in Bucharest, Ploiești, Constanța, Hunedoara.

Information

The information activity consisted both of book exchanges in the form of donations in

bilateral partnership, and providing availability of specialized publications for the interested public.

RIHR's Documentation Centre paid particular attention to the collaboration with specialized institutions from foreign countries or belonging to international organizations in the field, including: the United Nations' specialized agencies – UNESCO, UNICEF, UNHCHR, ILO and WHO (Reports of these agencies can be consulted at the Centre's Library), the Office of the High Commissioner for Human Rights in Geneva, the Council of Europe, the European Court of Human Rights, the European Social Charter Secretariat, the European Court of Justice, the International Academy of Comparative Law, the Centre for International and European Studies, the European Law Institute, the International Institute of Law of French Expression and Inspiration, the European Union Agency for Fundamental Rights (FRA).

FRA's publications and activities are popularized in the pages of RIHR's scientific quarterly, "Drepturile Omului", and also by means of the Information Point devoted to European Union Agency for Fundamental Rights, opened in the Centre's Library and updated with the most recent publications, which can be consulted by whoever is interested both in Romanian and in English.

In 2017, the Documentation Centre Library was visited and consulted by pupils, students, teachers, magistrates, lawyers, candidates for a Doctor's Degree or a Master's Degree interested in the scientific literature devoted to the national and the international law, to human rights issues or other associated fields. The readers number increased from one year to another, while the book inventory was enriched as a result of the acquisition of state-of-the-art publications, which are useful for interdisciplinary studies in light of human rights.

RIHR also has a virtual library that is available for all interested persons, the Institute's partners from abroad or persons with walking difficulties. The virtual library can be easily accessed on RIHR's webpage, www.irido.ro, and includes part of the specialized works in the field of human rights published under the aegis of RIHR, the collection of the scientific quarterly "Drepturile Omului", as well as information related to

jurisprudence, presentations of cases solved by the European Court of Human Rights.

In support of human rights education for all, an important constituent is the Centre's documentation, information and dissemination activity – a catalyzing factor – that facilitates the organization and the actual progress of conferences, symposia, debates and roundtables, as well as the collaboration with national institutions and the civil society. By constantly informing the public about the daily challenges human rights encounter at all levels, the Documentation Centre is an important link for the contribution of the Romanian Institute for Human Rights to a modern, scientific, transdisciplinary and responsible approach to the promotion and the protection of human rights. Moreover, by organizing visits to the Centre's Library paid by students and RIHR's partners, RIHR contributed throughout the year 2017 to the achievement of a deeper awareness about the situation of human rights at national, regional and international levels.

The public relations activity

The right to petitioning guarantees to all citizens the right to address petitions, and complaints to public authorities, in which they present a fact or a state of affairs and request intervention by the respective authorities. The exercise of this right is an efficient way to have personal or collective problems solved, which is the reason why it is labelled as a right, thus being a general legal guarantee for the other fundamental rights and freedoms.

In 2017, the Romanian Institute for Human Rights was solicited by citizens all over the country in various ways: by a considerable number of petitions, complaints, grievances received both by regular and by electronic mail or by telephone related to various cases of violations of rights. According to art. 2 in the Institute's constitutive law, "the purpose of the Institute is to ensure better knowledge by the public bodies, the non-governmental associations and the Romanian citizens, of human rights issues, the way human rights are guaranteed in other countries, especially in the countries parties in the Conference for Security and Co-operation in Europe". Good

knowledge of these rights and freedoms allows for their optimal achievement. This is the reason why citizens who contacted us directly or by telephone were explained and informed about the problems they invoked, offered advisory opinions on the possible directions of action they could use and indicated the institutions or the authorities having competence to solve those problems. Also, they were offered documentation related to the domestic and the international legislation, information about the role and the powers of governmental and non-governmental organizations interested in the protection and the promotion of human rights.

The citizens' applications and complaints referred to a large range of rights. An important number of petitions had as object dissatisfaction with the activity of the courts of law, the solutions they pronounced, failure to issue the courts' decisions within the legal time periods, the forced execution of court decisions procedure, the activity of bailiffs, the way judges fulfil their professional duties, dissatisfaction with lawyers as well as the activity of the criminal investigation bodies. There also were requests for legal advice mainly with regard to the interpretation and the application of the legal provisions in actual cases where the petitioners were a party. In compliance with the prerogatives given by Law No. 9/1991 on the establishment of the Institute, to a larger extent these petitions and complaints were redirected for examination, according to the legal competencies, to the Minister of Justice, the Superior Council of Magistracy, the Public Ministry, the High Court of Cassation and Justice, the Judicial Inspection, etc., while the citizens were informed about the limits of the Institute's competencies, and the fact that the solutions pronounced by courts could only be challenged by exercising the ordinary and the extraordinary remedies at law, as provided by the law. By way of consequence, the resolution of the petitions addressed to the Institute and having as object the activity of the legal bodies is limited to notifying the competent bodies.

Also, an important number of petitions, grievances were received from persons deprived of liberty in relation to the conditions in penitentiaries, application of bad treatments, execution of punishments, transfer to another

penitentiary in Romania, the solutions pronounced by the Parole Committee, the abusive behaviour of the penitentiary personnel. These are to be added those referring to the police: the behaviour of police officers, avoidance to get involved with the resolution of cases that fall within their competence, dissatisfaction related to the way the police accomplish their duties; the replies received from the Ministry of Foreign Affairs; claims of abuses committed by police staff; the delay of the solutions to complaints filed with criminal investigation bodies; refusal to communicate the phase of the criminal files, etc.

Petitioners who had exhausted all remedies were advised with regard to the procedure for sending petitions to the European Court of Human Rights, were handed the European Court's application form as well as documents helping them to fill it in. The complaints referred, among other things, to the right to a fair trial, the resolution of cases within a reasonable period of time, violation of the right to property, failure to implement the courts' decisions, etc.

There were petitions related to the right to pension. The petitioners requested information on the legal conditions for retirement or criticized the activity of Pension Houses and the legislation in the field of social insurance – aspects that are no surprise, most of them being found in the petitions from previous years. We were also notified about delays with the resolution of applications for the revision of recalculated pensions or to calculate the pension pecuniary rights or even the lack of replies to petitions; about the way certain territorial Pension Houses calculated or recalculated the pensions; about mistakes and omissions with the calculation of the pension rights; about the refusal of Pension Houses to take into account all the documents deposited by the petitioners for the recalculation of their pension rights; about the inadequate or even abusive behaviour of some employees of Pension Houses in their relationship with the pensioners.

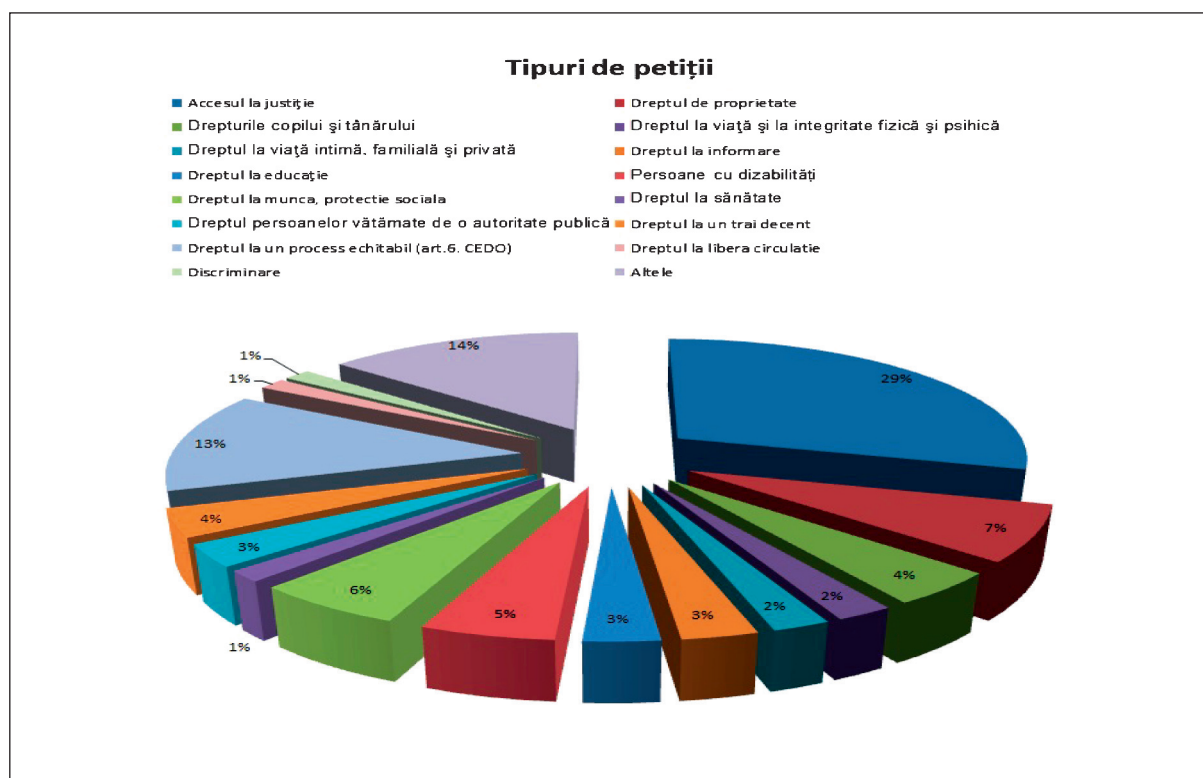
The object of other petitions was the misplacement in disability grades, failure to grant the due rights to persons with disabilities, the unjustified re-evaluation of the disability grade and placement of the person to a disability grade inferior to the previous one, the refusal of

local public administration authorities to employ personal assistants for persons with serious disabilities who had been granted the right to have a social assistant, the delay to issue the certificates attesting the grade of disability, etc., as well as the consequences of the modification of the effective legislation, that is, Government Ordinance No. 60 on amending and supplementing Law No. 448/2006 on the protection and the promotion of the rights of persons with disabilities.

The petitions addressed by youngsters were analyzed in the context of the right to education, the right to information and the right of youngsters

to a special protective regime. The young notified the Institute mainly about the denied access to social houses and certain forms of assistance from the State or from the local authorities, denial of the alimony and the survivorship pension, about the legal status of goods acquired during marriage or the right to inheritance.

There were also were complaints referring to the violation of equality of opportunities, of the rights of the child, the right to health, the right to work and to social protection of labour by the employers, the right to free circulation, the right to information, etc., according to the chart below.

As a result of the Institute's official addresses to the institutions and the bodies authorized to investigate, analyze and solve the signalled problems – the Superior Council of Magistracy, the Ministry of Justice, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Internal Affairs, Prefect's Offices, Mayor's Offices, Local Councils, etc. – many of the petitions and the complaints addressed to RIHR proved to be founded, while measures were taken for redress and reinstatement of the violated rights, the petitioners being informed about that.

By means of the Institute's actions, or by offering advisory opinions for each case in part or in relation to filing complaints and petitions with competent bodies and submission thereof to competent bodies, or guiding the petitioners to the best solutions to their problems, or redirecting the petitions and the complaints to the authorized institutions, the Institute's representatives got involved and took action to solve them.

V. COOPERATION WITH OTHER NATIONAL OR INTERNATIONAL INSTITUTIONS

According to the law on the establishment of the Romanian Institute for Human Rights, the Institute's mandate is to ensure better knowledge of human rights issues by the public bodies, particularly by informing them about the international documents, practices and custom, including their translation when necessary.

Relationship with Romania's Parliament

According to art. 3 in Law No. 9/1991, on request by Parliament's Committees, the Institute can provide documentation related to human rights issues in bills and other issues examined by Parliament.

In this respect, it is worth mentioning the debates organized by Parliament's specialized Committees, where the Institute participated as guest and its representatives presented points of view:

Chamber of Deputies

- "The legal and the spiritual liberation of the Roma" – Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues;
- "Fulfilment stage of Romania's commitments under the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities and the 2020 Strategy" – Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues;
- "Legal solutions for the implementation of ECtHR's Pilot Decision on prison conditions" – Committee for Legal Matters, Discipline, and Immunities;
- Bill on vaccination of persons in Romania (Law No. 216/2017) – Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues
- "Presentation of and debates on the Report on the fundamental rights" – Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues
- "Citizenship, a fundamental right – The right to have rights" – Subcommittee for respecting and defending the rights and freedoms of the

Romanian citizens belonging to the Roma minority;

- "The judicial error – international remedies and the jury court" – Committee for Foreign Policy.

Senate

- "Application of the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities to the psychosocial segment – from theory to practice" – Committee for Equal Opportunities;
- "Legal prospects regarding the psychosocial rehabilitation of patients under the incidence of medical safety measures" – Committee for Equal Opportunities;
- "Integration of mental health issues in all policies. Mental health at workplace" – Committee for Public Health

Collaboration with other institutions

Ministry of National Education: Organization of training-for-trainers courses by means of Teachers' Training Houses/school inspectorates for inspectors, methodology teachers, teaching staff members who achieve human rights education in pre-university educational units; continuation, with the assistance of school inspectorates and Teachers' Training Centres, of the organization of the National contest of didactic creativeness that aims to stimulate the achievement of auxiliary didactic materials for teaching-learning aspects related to human rights issues in pre-university educational units; organization of the biennial contest of didactic creativeness for materials devoted to human rights education; participation of RIHR's representatives in the organization and evaluation of national contests/Olympics in the field of socio-human disciplines, and awarding of prizes to the most valuable works with human rights related thematic.

"Dimitrie Cantemir" Christian University and the International Human Rights Institute:

organization of the International Conference on “The European culture of human rights. The right to happiness”, 5th edition.

The Suceava County School Inspectorate: providing expertise in the field of human rights by RIHR’s specialists in the framework of specific activities; organizing: training courses for various categories of personnel in the pre-university educational system; school contests in pre-university educational units; debates, colloquia, symposia events with regard to methods, pedagogic practices with human rights education in the pre-university educational system; as well as provision of documentation and publications in the field of human rights.

The Cluj County Teachers’ Training Centre: organizing and conducting the National contest of didactic creativeness in the field of auxiliary materials devoted to human rights education, democracy and a culture of peace in the pre-university educational system, 9th edition.

The Constanța County Teachers’ Training Centre: providing documentation and publications in the field of human rights; working meetings devoted to the Project entitled *National identity values in the European cultural area – Centenary Romania*.

Sector 6 General Directorate for Social Assistance and Child Protection: organizing three workshops on human rights education; conducting the Contest on “Rights and responsibilities”, targeting children belonging to the 10-14 age-group; organizing the Universal Children’ Day.

Foundation “United Way”: training sessions and workshops devoted to human rights education and the rights of the child, respectively.

Qbebe.ro: organizing the seminar entitled “The Responsible Parents’ School” on “The Psychology Class”, with a dissertation on “Punishments in light of the rights of the child”.

Secondary School No. 2, Videle: offering consultancy with the educational projects on “All

children go to school!” and “Stop bullying in my school!”.

“Take Ionescu” Secondary School, Râmnicu Vâlcea: organizing contests, events on human rights education in pre-university educational units, devoted to the International Day for Tolerance, the Global Education Week and Human Rights Day.

Foundation “Adolescența”: conducting in partnership promotional activities with regard to human rights education.

The Romanian Association of Forensic Psychiatry: promoting the Convention on the Rights of Persons with Disabilities; advocating for the modification of the legislation in effect related to mental health and social inclusion with a view to optimize the system of psychosocial rehabilitation, organizing seminars and dissertation sessions in the field.

Romanian Association of Women “Împreună”: promoting the United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW); combating discrimination of and stereotypes related to women in society, promoting women’s participation in the life of their communities and inclusion of vulnerable categories; organizing the seminar on “Let’s combat violence against women!” on occasion of the International Day for the Elimination of Violence against Women.

Association for Intercultural Dialogue: activities conducted in the framework of the projects meant to educate and raise the awareness of young people, as well as other categories of persons, about the importance of the respect for human rights that aims to change mentalities and sustain development in the spirit of democracy.

Cooperation with international and regional institutions

At the same time, the Romanian Institute for Human Rights is mandated to inform the public abroad, the international bodies about the

practical ways human rights are provided and respected in Romania. In this respect, according to art. 6 in Law No. 9/1991, the Institute can establish collaborations relations with human rights institutes or similar bodies from other countries, as well as with international and regional organizations performing activities in the field of human rights.

The main international partners with which RIHR collaborates are: The Office of the High Commissioner for Human Rights, the OSCE – Office for Democratic Institutions and Human Rights and the European Union Agency for Fundamental Rights.

Office of the High Commissioner for Human Rights:

As in previous years, the Institute was requested to offer information and data on various aspects related to the promotion and the protection of human rights in Romania, also taking into account the studies achieved within the Institute. Thus, on request by the Office of the High Commissioner for Human Rights in Geneva, the Romanian Institute for Human Rights prepared a Report on the forms of multiple discrimination and violations of human rights in the context of racism, racial discrimination, xenophobia and intolerance, particularly in the case of women and girls, who are entitled to have all their rights respected⁵. Also, RIHR made its contribution, on request by the Office of the High Commissioner for Human Rights, to a Report on the impact of weapon transfers on human rights.⁶

The European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI)

The Institute is a founding member of the European Network of National Human Rights Institutions. ENNHRI's purpose is to enhance the promotion and protection of human rights across the wider Europe region, by bringing together NHRIs to work on a wide range of human rights issues and supporting their development.

⁵ See http://www.irdo.ro/irido/pdf/183_ro.pdf.

⁶ The Report of the High Commissioner for Human Rights was presented at the 35th session of the Human Rights Council, 3 May 2017. See <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G17/109/83/PDF/G1710983.pdf?OpenElement>.

RIHR is an active participant in the Network both by means of the working groups whose member it is and by means of the various projects coordinated by ENNHRI.

The working groups whose members include RIHR are:

- The Legal Working Group – monitors the activity of the European Court of Human Rights to identify cases in priority fields and to consider interventions as third party. The Working Group's current activity also includes its continuous contribution to the examination of the reform and the consolidation of the European Convention on Human Rights system.

- The Working Group for the Implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD). The Group debates on and analyzes aspects related to the implementation of the various articles in CRPD (e.g. art. 12 on equal recognition before the law), the development of indicators for monitoring the implementation of the Convention, the dialogue with the United Nations Committee on the Rights of Persons with Disabilities, the ECtHR's recent jurisprudence in the field, etc. Also, under the coordination of ENNHRI, RIHR plus other three national human rights institutions (the Northern Ireland Human Rights Commission, the Scottish Human Rights Commission, and UK's Equality and Human Rights Commission) were involved in project meant to identify good practices with the implementation of assisted decision-making systems, with reference to art. 12 in the CRPD.

- The Working Group for Social and Economic Rights – monitors the impact of economic policies upon human rights; consolidates the capacities of national human rights institutions by means of exchange of information and practices, development of instruments, training.

- The Working Group for Asylum and Migration – facilitates the exchange of knowledge and experience to consolidate regional and international cooperation in the area of asylum and migration; facilitates commitment to the

regional mechanisms created for asylum and migration issues. The Group's activity was to a large extent devoted to the protection of the rights migrants in detention.

At the same time, RIHR participated in the meeting organized by ENNHRI and Equinet on discrimination and violence against women. The event's purpose was to facilitate sharing the positive experience and the good practices in combating violence against women characterizing the activity of the national bodies, as well as consolidate the capacity to use the existing data sources to raise public awareness and to change policies and mentalities in terms of communication.

The Francophone Association of National Human Rights Commissions (Association Francophone des Commissions Nationales des Droits de l'Homme – AFCNDH)

In view of the elaboration of a manual of good practices regarding the creation and functioning of national human rights institutions, RIHR provided information on the establishment of the Institute and related to its activities that include research, training, dissemination of information, consultation and solving petitions. Various aspects were included such as the difficulties or the blockages the Institute had faced, the latter's good practices, its activity improving initiatives so that its mission should be achieved and its mandate be fulfilled in a most efficient way.

Appendix I

PRINCIPLES RELATING TO THE STATUS OF NATIONAL INSTITUTIONS (THE PARIS PRINCIPLES)

Adopted by General Assembly resolution 48/134 of 20 December 1993

Competence and responsibilities

1. A national institution shall be vested with competence to promote and protect human rights.

2. A national institution shall be given as broad a mandate as possible, which shall be clearly set forth in a constitutional or legislative text, specifying its composition and its sphere of competence.

3. A national institution shall, inter alia, have the following responsibilities:

(a) To submit to the Government, Parliament and any other competent body, on an advisory basis either at the request of the authorities concerned or through the exercise of its power to hear a matter without higher referral, opinions, recommendations, proposals and reports on any matters concerning the promotion and protection of human rights; the national institution may decide to publicize them; these opinions, recommendations, proposals and reports, as well as any prerogative of the national institution, shall relate to the following areas:

(i) Any legislative or administrative provisions, as well as provisions relating to judicial organizations, intended to preserve and extend the protection of human rights; in that connection, the national institution shall examine the legislation and administrative provisions in force, as well as bills and proposals, and shall make such recommendations as it deems appropriate in order to ensure that these provisions conform to the fundamental principles of human rights; it shall, if necessary, recommend the adoption of new legislation, the amendment of legislation in force and the adoption or amendment of administrative measures;

(ii) Any situation of violation of human rights which it decides to take up;

(iii) The preparation of reports on the national situation with regard to human rights in general, and on more specific matters;

(iv) Drawing the attention of the Government to situations in any part of the country where human rights are violated and making proposals to it for initiatives to put an end to such situations and, where necessary, expressing an opinion on the positions and reactions of the Government;

(b) To promote and ensure the harmonization of national legislation, regulations and practices with the international human rights instruments to which the State is a party, and their effective implementation;

(c) To encourage ratification of the above-mentioned instruments or accession to those instruments, and to ensure their implementation;

(d) To contribute to the reports which States are required to submit to United Nations bodies and committees, and to regional institutions, pursuant to their treaty obligations and, where necessary, to express an opinion on the subject, with due respect for their independence;

(e) To cooperate with the United Nations and any other organization in the United Nations system, the regional institutions and the national institutions of other countries that are competent in the areas of the protection and promotion of human rights;

(f) To assist in the formulation of programmes for the teaching of, and research into, human rights and to take part in their execution in schools, universities and professional circles;

(g) To publicize human rights and efforts to combat all forms of discrimination, in particular racial discrimination, by increasing public awareness, especially through information and education and by making use of all press organs.

Composition and guarantees of independence and pluralism

1. The composition of the national institution and the appointment of its members, whether by means of an election or otherwise, shall be established in accordance with a procedure which affords all necessary guarantees to ensure the pluralist

representation of the social forces (of civilian society) involved in the protection and promotion of human rights, particularly by powers which will enable effective cooperation to be established with, or through the presence of, representatives of:

(a) Non-governmental organizations responsible for human rights and efforts to combat racial discrimination, trade unions, concerned social and professional organizations, for example, associations of lawyers, doctors, journalists and eminent scientists;

(b) Trends in philosophical or religious thought;

(c) Universities and qualified experts;

(d) Parliament;

(e) Government departments (if these are included, their representatives should participate in the deliberations only in an advisory capacity).

2. The national institution shall have an infrastructure which is suited to the smooth conduct of its activities, in particular adequate funding. The purpose of this funding should be to enable it to have its own staff and premises, in order to be independent of the Government and not be subject to financial control which might affect its independence.

3. In order to ensure a stable mandate for the members of the national institution, without which there can be no real independence, their appointment shall be effected by an official act which shall establish the specific duration of the mandate. This mandate may be renewable, provided that the pluralism of the institution's membership is ensured.

Methods of operation

Within the framework of its operation, the national institution shall:

(a) Freely consider any questions falling within its competence, whether they are submitted by the Government or taken up by it without referral to a higher authority, on the proposal of its members or of any petitioner,

(b) Hear any person and obtain any information and any documents necessary for assessing situations falling within its competence;

(c) Address public opinion directly or through any press organ, particularly in order to publicize its opinions and recommendations;

(d) Meet on a regular basis and whenever necessary in the presence of all its members after they have been duly concerned;

(e) Establish working groups from among its members as necessary, and set up local or regional sections to assist it in discharging its functions;

(f) Maintain consultation with the other bodies, whether jurisdictional or otherwise, responsible for the promotion and protection of human rights (in particular, ombudsmen, mediators and similar institutions);

(g) In view of the fundamental role played by the non-governmental organizations in expanding the work of the national institutions, develop relations with the non-governmental organizations devoted to promoting and protecting human rights, to economic and social development, to combating racism, to protecting particularly vulnerable groups (especially children, migrant workers, refugees, physically and mentally disabled persons) or to specialized areas.

Additional principles concerning the status of commissions with quasi-jurisdictional competence

A national institution may be authorized to hear and consider complaints and petitions concerning individual situations. Cases may be brought before it by individuals, their representatives, third parties, non-governmental organizations, associations of trade unions or any other representative organizations. In such circumstances, and without prejudice to the principles stated above concerning the other powers of the commissions, the functions entrusted to them may be based on the following principles:

(a) Seeking an amicable settlement through conciliation or, within the limits prescribed by the law, through binding decisions or, where necessary, on the basis of confidentiality;

(b) Informing the party who filed the petition of his rights, in particular the remedies available to him, and promoting his access to them;

(c) Hearing any complaints or petitions or transmitting them to any other competent authority within the limits prescribed by the law;

(d) Making recommendations to the competent authorities, especially by proposing amendments or reforms of the laws, regulations and administrative practices, especially if they have created the difficulties encountered by the persons filing the petitions in order to assert their rights.

Appendix II. A

REMEMBER EVENTS ORGANIZED BY THE INSTITUTE ON ITS OWN OR IN COLLABORATION WITH PARTNERS

Seminar on “The International Holocaust Remembrance Day – the importance of tolerance and observance of human rights throughout the globe”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with “Ion Vișoiu” Secondary School in Chitila (Chitila, 26 January 2017)

“Is tolerance a practised value? What is the relationship between human rights and the preservation of the values proper to a democratic society?”, organized on occasion of the International Holocaust Remembrance Day by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with “Tudor Vladimirescu” Theoretical High School in Bucharest (Bucharest, 27 January 2017)

Event on “The courage to remember”, organized in the framework of project “Theatre and Life” at the Holocaust Monument in Bucharest, by the Association for Intercultural Dialogue, “Elie Wiesel” National Institute for Studying the Holocaust in Romania, the National Committee of Romania for UNESCO, the Romanian Institute for Human Rights, the School Inspectorate of Bucharest – The Socio-Human Teachers Committee, with the participation of students and teachers from “Mihai Eminescu” National College, “Mihai Viteazu” National College, “Ion Luca Caragiale” National College, “Gheorghe Lazăr” National College, “Ion Creangă” National College, “Octav Enicescu” National College, “Hristo Botev” Bulgarian Theoretical High School, “Ion Barbu” Theoretical High School (Bucharest, 27 January 2017)

Conference on “Education for tolerance”, organized by the Romanian Institute for Human Rights, the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity, Clubul de la Cheia Association Victor Dan Zlătescu, “Family Forum” Association for the Promotion of Family Rights,

and the Romanian Independent League for the Rights of the Child and the Young on occasion of the School Day of Non-violence and Peace (29 January 2017)

The second edition of Municipal symposium entitled “Don’t label, don’t discriminate against, don’t forget!”, organized by “Petru Maior” Municipal Library in Reghin and “Alexandru Ceușianu” Secondary School in Reghin in partnership with the Mureș County School Inspectorate and the Romanian Institute for Human Rights on occasion of the International Holocaust Remembrance Day (Reghin, 31 January 2017)

Roundtable on “Involvement of the youth with the electoral process”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the National School of Political and Administrative Studies, “Clubul de la Cheia” Association and the Romanian Association for the United Nations on occasion of Global Elections Day (Bucharest, 3 February 2017)

Seminar on “To have peace, it should be prepared in advance”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with “George Călinescu” Secondary School in Bucharest (Bucharest, 15 February 2017)

Seminar devoted to the International Mother Language Day, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with “Spiru Haret” National College in Bucharest – Socio-Human Disciplines Chair (Bucharest, 21 February 2017)

National phase of interdisciplinary Contest entitled “History and society in virtual dimension”, organized by the Ministry of National Education, the Prahova County School Inspectorate, “Jean Monnet” National College in Ploiești in partnership with the Prahova County Council, the Mayor’s Office of Ploiești, Ministry of Foreign

Affairs, the European Parliament – Information Office in Romania, the Romanian Institute for Human Rights, the Oil & Gas University of Ploiești, the Historical Sciences Society – Prahova Agency, “Carmen Sylva” Art College in Ploiești and the Children’s Palace in Ploiești (Ploiești, 4-7 March 2017)

Awareness raising activities devoted to the fight against racism that took place in the framework of the European Action Week Against Racism, with the participation of the students who had been members of the jury with the interdisciplinary Contest entitled “History and society in virtual dimension, organized by “Jean Monnet” National College in Ploiești in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Ploiești, 7 March 2017)

Campaign entitled “Without hate, with tolerance” in the framework of the National Contest entitled “Without hate, with tolerance”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with “Prof. Ion Vișoiu” Secondary School in Chitila (Chitila, 17 March 2017)

Campaign entitled “Let’s say NO to discrimination!”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with “Adolescența” Foundation in the framework of the European Action Week Against Racism at: “Spiru Haret” High School in Ploiești (21 March); “Virgil Madgearu” Economic High School in Ploiești (22 March); the Secondary School of Cislău, Buzău County (23 March); and “Jean Monnet” High School in Ploiești (24 March) (Ploiești, Buzău, 21-24 March 2017)

Roundtable on “No clear water, no healthy life!”, organized on occasion of the World Water Day by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the Human Rights to a Healthy Environment, the Romanian Association for the United Nations and the “Clubul de la Cheia” Association (Bucharest, 22 March 2017)

Roundtable on “The role of civic education in combating racism”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with “Spiru Haret” National College in Bucharest in the framework of the European Action Week

Against racism and project “A different school” (Bucharest, 28 March 2017)

Symposium on “Racism and xenophobia against migrants. Challenges for the European institutions”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the National School of Political and Administrative Studies (Bucharest, 29 March 2017)

Roundtable on “Toward autonomy and self-determination” this year’s theme proposed by the United Nations Organization on occasion of on the World Autism Awareness Day, organized by the Romanian Institute for Human Rights, the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance, the North University of Baia Mare and the Romanian Association for the United Nations (Bucharest, 2 April)

Roundtable on “A good health condition extends life”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the Romanian Association for the United Nations, the Romanian Association for the Human Rights to a Healthy Environment, “Family Forum” Association and Clubul de la Cheia Association “Victor Dan Zlătescu” on occasion of the World Health Day (Bucharest, 7 April 2017)

The Socio-Human Sciences National Olympics, organized by the Ministry of National Education, the Hunedoara County Council, the Mayor’s Office of the Municipality of Deva, and the Mayor’s Office of the municipality of Hunedoara, in partnership with “Regina Maria” National Pedagogic College, the Children’s Palace of Deva, the Corvin Castle, and the History Teachers’ Association of Romania (Deva, 24-28 April 2017)

Debate on “The effects of discrimination upon social inclusion”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance, North University of Baia Mare on occasion of the National Day for Equality between Women and Men, instituted on proposal by Senator Rozalia Biro (Bucharest, 8 May 2017)

Symposium and National Contest on “Europe in school”, organized by “Alexandru Ceușianu” Secondary School in Reghin in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Reghin, 9 May 2017)

Seminar on “Europe Day – unity, diversity, solidarity”, organized on occasion of Europe Day by the Romanian Institute for Human Rights and the National School of Political and Administrative Studies (Bucharest, 9 May 2017)

Project on “High quality education – a global European initiative”, initiated by the students of “Prof. Ion Vișoiu” Secondary School in Chitila with the participation of the Romanian Institute for Human Rights (Chitila, 11 May 2017)

Seminar on “The role of good communication within the family and between the family and school”, organized on occasion of the International Day of Families and the Romanian Family Day by Foundation “Adolescența” in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, the Prahova County Teachers’ Training Centre and the Prahova County School Inspectorate (Ploiești, 15 May 2017)

Workshop on “Economic migration and its consequences for the family”, organized by Foundation “Adolescența” in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, the Prahova County Teachers’ Training Centre and the Prahova County School Inspectorate on occasion of the International Day of Families and the Romanian Family Day (Ploiești, 15 May 2017)

Creation workshop contest entitled “The story of a family” on this year’s theme – Families, education and well-being – organized on occasion of the International Day of Families by Foundation Adolescența in partnership with the Prahova County Teachers’ Training Centre, the Prahova County School Inspectorate and the Romanian Institute for Human Rights (Ploiești, 15 May 2017)

Symposium on “Protection of mankind’s cultural and scientific heritage in case of armed conflicts”, organized on occasion of the International Humanitarian Law Day at “Nicolae Iorga” County Library in Ploiești by “Jean Monnet” High School in Ploiești in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Ploiești, 15 May 2017)

Awareness raising and informing campaign about the benefits of cultural diversity and cultural dialogue, organized on occasion of the World Day for Cultural Diversity for Dialogue and

Development by the Association for Intercultural Dialogue in partnership with the Romanian Institute for Human Rights; the event took place in: Bucharest and enjoyed the participation of “Mihai Eminescu” National College, “Octav Onicescu” National College, “Hristo Botev” Bulgarian Theoretical High School; Pitești and enjoyed the participation of “Zinca Golescu” National College and “Maria Teiuleanu” Economic College; and Curtea de Argeș with the participation of “Vlaicu Vodă” National College (Bucharest, Pitești, Curtea de Argeș, 21 May 2017)

6th edition of the International Conference entitled “The efficiency of legal norms” with this year’s thematic “National and international legal norms regarding children”, organized by Christian University “Dimitrie Cantemir”, Faculty of Law, Cluj-Napoca and the Romanian Academy’s “Gheorghe Barițiu” Institute of History – Department of Social and Humanistic Research (Cluj, 25-27 May 2017)

Roundtable on “The youth and the electoral rights”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with “Spiru Haret” National College in Bucharest (Bucharest, 29 May 2017)

Roundtable on “Environment depends on us”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the Romanian Association for the United Nations, the Romanian Association for the Human Rights to a Healthy Environment and “Clubul de la Cheia” Association (6 June 2017)

Symposium on “The refugee crisis – a global phenomenon”, organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Romanian Association for the United Nations on occasion of the World Refugee Day (Bucharest, 20 June 2017)

Roundtable on “Family Planning: Empowering People, Developing Nations”, the thematic proposed by the United Nations Organization for the celebration of the World Population Day in 2017, organized by the Romanian Institute for Human Rights (Bucharest, 11 July 2017)

23rd edition of the final phase of “Democracy and Tolerance” National Contest, organized by the Ministry of National Education, the Neamț

County School Inspectorate in partnership with the Neamț County Council and the Romanian Institute for Human Rights (Vânători-Neamț, 24-27 June 2017)

Debate on “Gender equality and empowerment of all women and girls – a goal of Agenda 2030”, organized on 25 September 2017 on the second anniversary of Agenda 2030 for Sustainable Development, by the Romanian Institute for Human Rights (Bucharest, 30 August 2017)

Roundtable on “The Universal Declaration on Democracy at its 20th anniversary”, organized by the Romanian Institute for Human Rights to celebrate the International Day of Democracy (Bucharest, 15 September 2017)

Promotion and popularization of the campaign on “Together for peace” initiated by the United Nations on occasion of the International Day of Peace, organized by the Romanian Institute for Human Rights (Bucharest, 21 September 2017)

Seminar for parents and future parents on “School of Responsible Parents”, organized by the online review Qbebe in partnership with the Romanian Institute for Human Rights – an informing campaign on various themes related to parenting (Bucharest, 27 September 2017)

Informal meeting with the representatives of the Continuous Professional Training Chair of the Institute of Public Order Studies (Bucharest, 19 October 2017)

First workshop on the right to education devoted to the children included in the Integrated Programme of Education for Diversity financed through Programme RO 10 “Children and youngsters at risk. Local and regional initiatives for reducing national inequalities and promoting social inclusion”, organized by the General Directorate for Social Assistance and Protection of the Child, Sector 6, Day Centre at Secondary School No. 153 in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Bucharest, 20 October 2017)

Event on “The United Nations Day” devoted to the United Nations Day and organized by “Spiru Haret” College in Ploiești in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, Foundation “Adolescența” and the Prahova County School Inspectorate (Ploiești, 24 October 2017)

Meeting organized by the Romanian Institute for Human Rights with inspectors of the Constanța Teachers’ Training to form the workgroups needed for organizing and developing common activities (Bucharest, 27 October 2017)

Contest entitled “Rights and Duties” addressing 12 to 14 years old children, organized by the General Directorate for Social Assistance and Protection of the Child, Sector 6 in partnership with the Romanian Institute for Human Rights on 30 October – 10 November (Bucharest, 30 October)

Meeting devoted to the programme of future events on human rights education in general and education for the rights of the child in particular, organized by the Suceava County School Inspectorate in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Suceava, 1-3 November 2017)

Debates with grade 10 and 11 students at “Spiru Haret” National College, organized by the Romanian Institute for Human Rights on occasion of the International Day Against Fascism and Antisemitism in the framework of project “A Different School” (Bucharest, 9 November 2017)

Seminar on “Observance of the rights of the child – a precondition to increase tolerance”, organized on occasion of the International Day of Tolerance by “Take Ionescu” Secondary School of Râmnicu Vâlcea in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Râmnicu Vâlcea, 14 November 2017)

Awards ceremony for the winners of School Contest entitled “Rights and Duties” that had taken place between 30 October – 10 November and the children devoted interactive workshop on “A Travel to the Rights of the Child Land”, devoted to the Universal Children’s Day, organized at the Golescu-Grant Hall Centre for Recreation and Personal Development by Sector 6 General Directorate for Social Assistance and Child Protection in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Bucharest, 18 November 2017)

Workshop for the parents on “Children’s right to protection”, organized by Hypermarket Carrefour ParkLake in partnership with the Romanian Institute for Human Rights and

devoted to Universal Children's Day (Bucharest, 19 November 2017)

Drawing contest related to the promotion of human rights on "The face and colours of childhood", organized by "Take Ionescu" Secondary School in Râmnicu Vâlcea in partnership with the Romanian Institute for Human Rights during the "Global Education Week 20-24 November 2017" (Râmnicu Vâlcea, 20 November 2017)

Poetry and drawing contest and the carnival of children's rights organized by "Prof. Ion Vișoiu" Secondary School in Chitila in partnership with the Romanian Institute for Human Rights to celebrate the Universal Children's Day (Chitila, 20 November 2017)

Essays contest on the importance of observing children's rights entitled "Words and attitudes for a happy childhood", organized by "Take Ionescu" Secondary School in Râmnicu Vâlcea in partnership with the Romanian Institute for Human Rights during the "Global Education Week 20-24 November 2017" (Râmnicu Vâlcea, 20 November 2017)

Second workshop devoted to parents and the children included in the Integrated Programme of Education for Diversity financed through Programme RO 10 "Children and youngsters at risk. Local and regional initiatives for reducing national inequalities and promoting social inclusion", organized by the General Directorate for Social Assistance and Protection of the Child, Sector 6, Day Centre at Secondary School No. 153 in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Bucharest, 23 November 2017)

Third workshop devoted to trainers, social assistants and administrative and assisting personnel, organized in the framework of the Integrated Programme of Education for Diversity financed through Programme RO 10 "Children and youngsters at risk. Local and regional initiatives for reducing national inequalities and promoting social inclusion", organized by the General Directorate for Social Assistance and Protection of the Child, Sector 6, Day Centre at Secondary School No. 153 in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Bucharest, 24 November 2017)

Debate on "Let us combat violence against women!", devoted to the International Day for the Elimination of Violence Against Women and Girls, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association of Women "Împreună" which joined the international campaign initiated by the United Nations under the logo "Orange the World!" – days for combating violence against women having this year's topic proposed by United Nations Secretary General: "Leave No One Behind: End Violence against Women and Girls" (Bucharest, 27 November 2017)

Activities related to "Education for values – human rights, organized by Secondary School No. 2 in Videle in partnership with the Romanian Institute for Human Rights in the framework of the educational project for combating bullying in schools (Videle, 29 November 2017)

Workshop on "Human rights – a fundamental and universal system to maintain a culture of peace", devoted to Human Rights Day, organized by "Jean Monnet" National College in Ploiești in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (Ploiești, 6 December 2017)

Training session on human rights education in general and education for the rights of the child in particular on "Children's rights on the Internet", organized by the Romanian Institute for Human Rights for executive directors, project managers, programme coordinators, instructors, coordinators of non-governmental organizations taking interest in the field including: Foundation "Adolescența", United Way, A.C.T.O.R., A.S.I.S., Inocenții, C.A.R.P. Omenia, YOYO, Providența, Foundation "Viitor pentru copiii României, Association "Lindfeld – Ajungem Mari, Monterra, Association "Sfântul Arhidiacon Ștefan", ADRA Romania, Association PAVEL (Bucharest, 7 December 2017)

7th edition of the symposium on "Children's rights for a safe future", organized on occasion of Human Rights Day by Foundation "Adolescența", the Romanian Institute for Human Rights, the Prahova County School Inspectorate, the Prahova County Teachers' Training Centre and the "Nicolae Iorga" Prahova County Library (Ploiești, 8-10 December 2017)

Awards ceremony for the winners of the school contests organized during the “Global Education Week 20-24 November 2017”, organized by “Take Ionescu” Secondary School in Râmnicu Vâlcea in partnership with the Romanian Institute for Human Rights and devoted to Human Rights Day (Râmnicu Vâlcea, 8 December 2017)

Population awareness raising and informing campaign on the Universal Declaration of Human Rights entitled “A letter to passers-by”, organized in Curtea de Argeş on occasion of Human Rights Day by the Association for Intercultural Dialogue in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, the Municipality of Bucharest School Inspectorate and the Argeş County School Inspectorate, achieved in Bucharest with the participation of “Mihai Eminescu” National College, “Octav Onicescu” National College, “Ion Barbu” Theoretical High School, “Alexandru Ioan Cuza” Theoretical High School, “Vlaicu

Vodă” National College and “George Călinescu” Secondary School (Bucharest, Curtea de Argeş, 10 December 2017)

County conference on methods entitled “Didactic creativity in the field of human rights education” and award ceremony for the winners of the county contest entitled “Human rights, my rights...”, organized by the Suceava County School Inspectorate in partnership with the Romanian Institute for Human Rights and the Social Studies and Civic Education Centre Association (Suceava, 10-12 December 2017)

5th edition of International Conference on “The European Culture of Human Rights. The Right to Happiness”, organized by Christian University “Dimitrie Cantemir”, the International Institute for Human Rights of Christian University “Dimitrie Cantemir”, the Academy of Romania, and the Romanian Institute for Human Rights (Bucharest, 14-16 December 2017)

Appendix II. B

PARTICIPATION IN OTHER EVENTS

Roundtable on “The legal and the spiritual liberation of the Roma”, organized by the Chamber of Deputies Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues together with Roma Party “Pro-Europa” and the Democratic Federation of the Roma on occasion of the 161st anniversary of the adoption of the first liberation laws (20 February 2017)

Working meeting with representatives of the civil society on “The respiro centre and the crisis centre: quality standards – from practice to theory”, organized by national Authority for Persons with Disabilities (23 February 2017)

29th session of the Annual Meeting of the Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI), organized in cooperation with the Office of the High Commissioner for Human Rights (6-9 March 2017)

Seminar on “The role of national human rights institutions in the promotion and the protection of the rights of the child”, organized by the Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI), in cooperation with the Office of the High Commissioner for Human Rights and UNICEF, devoted to the national children’s rights institutions (9 March 2017)

International conference on “Contracting social services supplied by NGOs in the European Union”, organized by the Federation of Non-Governmental Organizations for Social Services (FONSS), an event achieved in the framework of project “NGO Voice” implemented by FONSS whose purpose is to increase NGOs’ capacity of strategic development and involvement in the process of implementing the public policies related to social services (16 March 2017)

Seminar on “France-Romania, prospects related to the European social policy and the policies for the protection of children and the family”, organized by the International Foundation for Child and Family “Dr. Alexandra Zugrăvescu” and the EURODIR Network. The

topics approached referred to the European policies for the protection of children, the child protection system in Romania and in France, prospects for the development of the Romanian system, as well as evolution and development directions in France (16-17 March 2017)

Meeting of the European Network of National Human Rights Institutions Workgroup on the Economic and the Social Rights (27 March 2017)

Conference on “Designing effective tools for the promotion and protection of social and economic rights”, organized by the Council of Europe, the European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), the European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI) and the European Network of Equality Bodies (EQUINET) (28 March 2017)

Working meeting with representatives of the civil society on “Actions financed by the ANPD in the year 2017”, organized by the National Authority for Persons with Disabilities (29 March 2017)

Public debate on “The Romanian presidency of the EU Council 2019 – Together for strengthening the European project”, organized by the Ministry of Foreign Affairs in the context of Romania’s preparations for taking over the presidency of the European Union Council in the first semester of 2019 (3 May 2017)

Roundtable on “Implementation of the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities on the psychosocial segment – from theory to practice”, organized by the Senate’s Committee on Equality of Opportunities and the Romanian Association of Forensic Psychiatry in partnership with the National Council for Combating Discrimination and the Romanian National Disability Council (17 May 2017)

Meeting of the European Network of National Human Rights Institutions Working Group for the implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (17-18 May 2017)

Meeting of the Chamber of Deputies Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues on “Fulfilment status of Romania’s commitments under the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities and Strategy 2020” (23 May 2017)

Conference on “The Future of Citizenship and Human Rights Education in Europe”, organized by the Council of Europe (20-22 June 2017)

Meeting joining European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), the European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI) and the National Human Rights Institutions (NHRIs) on collaboration in the field of human rights education (22 June)

Supplementary Human Dimension Meeting on “Freedom of Religion or Belief: Issues, Opportunities, and the Specific Challenges of Combating Anti-Semitism and Intolerance and Discrimination against Christians, Muslims, and Members of Other Religions”, organized by the Office for Democratic Institutions and Human Rights of the Organization for Security and Cooperation in Europe (22-24 June 2017)

Conference on “Legal solutions for the implementation of ECtHR’s Pilot Decision on prison conditions”, organized by Chamber of Deputies Committee for Legal Matters, Discipline, and Immunities (29 June 2017)

Meeting of the Senate Committee on Human Rights, Cults and Minorities on Bill L 216/2017 on vaccination of persons in Romania (19 September 2017)

Event on “Prosperity and Peace in 196 Nations on Peace Day”, organized by the Romanian Association of Women “Împreună” (AFRI) in partnership with the National Association of Young Christian Women of Romania (ANTFCR) and the Metropolitan Library in Bucharest (21 September 2017)

63rd annual session of NATO Parliamentary Assembly, organized by Parliament of Romania (6-9 October 2017)

Conference on “Dignity + Independent living = DI”, organized at TTU Mektory Centre Tallinn under the patronage of the Latvian Presidency of the European Union Council (11-13 October 2017)

Meeting on “Presentation of and debates upon the Report on the fundamental rights”, organized by the Chamber of Deputies Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues, having as guest Mr. Michail Beis, Head of Sector Annual Report of the European Union Agency for Fundamental Rights (16 October 2017)

Meeting on “Violence against women and gender-based violence”, organized by the European Network of Equality Bodies (Equinet) in partnership with the European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI) in the framework of the project for combating discrimination and violence against women (18-19 October 2017)

Professional training course on “Communication, public relations and management of conflicts”, organized by Expert Aktiv Group SRL (19-22 October 2017)

Training session on “Legal aspects in terms of human rights protection in the activity of the local police”, organized by the Institute of Public Order Studies (24 October 2017)

Professional training course on “Managing the administration and archiving of documents. Administration and the protection of databases, working procedures and reporting; electronic archiving”, organized by Expert Aktiv Group SRL (26-29 October 2017)

Roundtable on “Citizenship, a fundamental right – The right to have rights”, organized by the Chamber of Deputies Committee on Human Rights, Cults and National Minorities Issues, by the Chamber of Deputies Subcommittee for respecting and defending the rights and freedoms of the Romanian citizens belonging to the Roma minority in collaboration with the Roma Party “Pro-Europa” and the Democratic Federation of the Roma (14 November 2017)

Event on “Good practices in combating violence against women”, organized by the Embassy of the Kingdom of Denmark in Romania, having as guest Mrs. Lisbeth Jessen, Director of Association “Danner” (15 November)

Roundtable on “Legal prospects regarding the psychosocial rehabilitation of patients under the incidence of medical safety measures”, organized by the Senate Committee on Equal Opportunities and the Romanian Association of Forensic

Psychiatry in partnership with the National Council on Disability in Romania (15 November 2017)

Roundtable on “Representation of persons belonging to national minorities in the decision-making process”, organized by the Senate of Romania in collaboration with the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE) in the framework of the meeting of the PACE Subcommittee on minority rights (21 November 2017)

Conference on “The rights of old persons and long-term caring”, organized by the European Commission and the European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI) (28 November 2017)

Debate on “The judicial error – international remedies and the jury court”, organized by the Romanian Association for Human Rights under the patronage of the Chamber of Deputies Committee on Foreign Affairs (7 December 2017)

International conference on “Assistance for persons with disabilities in the decision-making

process”, organized by the Centre for Legal Resources (12 December 2017)

National symposium on “Integration of mental health issues in all policies. Mental health at the workplace”, organized by the Senate Committee for Public Health, the Senate Committee on Human Rights, Cults and Minorities and the National Centre for Mental Health and Fight Against Drugs (12 December 2017)

Civic conference on “Education for active citizenship”, a project achieved by Bacău County Teachers’ Training Centre “Grigore George Tăbăcaru” and “Vasile Alecsandri” University of Bacău (12 December 2017)

National symposium on “Integration of mental health issues in all policies. Mental health at the workplace”, organized by initiative of Senator Emanuel Gabriel Botnariu, member of the Senate Committee for Public Health and the Senate Committee on Human Rights, Cults and Minorities (13 December 2017)

III. JURISPRUDENȚĂ

HOTĂRÂREA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ÎN CAUZA VALDHUTER ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI¹

La originea cauzei se află cererea domnului Ioan Florinel Valdhuter care a sesizat Curtea în temeiul art. 34 din Convenție, susținând că i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și a denunțat durata lipsită de caracter rezonabil a procesului penal împotriva sa.

În fapt, reclamantul, în anul 2000, comercializa piese auto second-hand. În luna februarie 2000 acesta a fost convocat la sediul Poliției Municipiului Baia Mare pentru a da o declarație cu privire la achiziționarea a trei autoturisme de la un anume I.R.

Ulterior, reclamantul a mai dat o nouă declarație, de această dată la sediul Poliției Municipiului Oradea. În urma acestei declarații, poliția a decis începerea urmăririi penale împotriva lui și reținerea sa, fiind acuzat că a cumpărat în cunoștință de cauză autoturisme furate.

Reclamantul a fost audiat de procuror, în prezența unui avocat numit din oficiu. Acesta a declarat: că achiziționase trei autoturisme de la I.R.; că I.R. refuzase să îi înmâneze documentele de identificare a autoturismelor și îi propusese să i le vândă. În cele din urmă, reclamantul îi solicitase lui A.V. dezmembrarea primului autoturism, pentru a vinde piesele și a recunoscut că a șters seria motorului, care nu ar fi fost lizibilă, iar celelalte două autoturisme fuseseră parcate la domiciliul lui A.V.

În aceeași zi, procurorul a dispus arestarea preventivă a reclamantului pe o perioadă de 30 de zile, iar ulterior, durata arestării preventive a persoanei în cauză a fost prelungită de către instanță până la 12 aprilie 2000, dată la care reclamantul a fost pus în libertate.

În cursul urmăririi penale au fost audiate: I.R. care a recunoscut că furase 13 autoturisme, în urma unor „comenzi” și că vânduse autoturismele

respective la prețuri derizorii, fără să încheie contracte de vânzare-cumpărare și fără să le furnizeze documentele de identificare a acestor autoturisme (potrivit acestuia, reclamantul se număra printre aceste persoane); A.V. care a confirmat că reclamantul îi dăduse aceste trei autoturisme pentru a le dezmembra și alte două persoane care au recunoscut că l-au ajutat pe I.R. să fure autoturismele în cauză.

Prin Rechizitoriul din 8 iunie 2000, parchetul a dispus trimiterea în judecată a lui I.R., sub acuzația de furt, și a reclamantului, sub acuzația de furt calificat. Alte opt persoane au fost, de asemenea, trimise în judecată sub acuzația de complicitate la furt și tăinuire.

Procesul reclamantului

La 27 aprilie 2004, Judecătoria Oradea a decis disjungerea din dosarul referitor la reclamant a dosarului referitor la I.R.. În cursul procesului împotriva reclamantului și a celorlalți opt inculpați, reclamantul a fost reprezentat de un avocat care a solicitat achitarea acestuia și, în subsidiar, schimbarea încadrării juridice a faptelor de care era acuzat acesta, în tăinuire. Reclamantul nu a fost audiat de instanță.

Prin Sentința penală din 10 aprilie 2007, Judecătoria Oradea a dispus schimbarea încadrării juridice a faptelor de care era acuzat reclamantul, în complicitate la furt, apreciind că faptele în cauză nu produsese consecințe grave, și a condamnat persoana în cauză la trei ani de închisoare cu executare. Reclamantul a declarat apel împotriva acestei sentințe și a solicitat achitarea sa motivând că: la baza condamnării sale au stat declarațiile date de I.R. în cursul urmăririi penale; că I.R. nu fusese audiat în primă instanță, și, ulterior, I.R. revenise asupra declarației sale inițiale în cadrul procesului penal desfășurat în paralel împotriva sa și că negase orice înțelegere cu reclamantul,

¹ Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 59 din 19 ianuarie 2018.

în prealabil sau ulterior săvârșirii furturilor, în privința tănuirii.

În ședința din 3 iunie 2009, reclamantul a solicitat audierea lui I.R. Tribunalul Bihor nu s-a pronunțat cu privire la această cerere.

Prin Decizia din 26 iunie 2009, tribunalul a anulat parțial sentința dată de Judecătoria Oradea apreciind că faptele fuseseră stabilite corect de către judecătoria, dar că trecerea timpului determinase diminuarea impactului lor în societate. În consecință, a pronunțat suspendarea executării pedepsei.

Reclamantul a formulat recurs împotriva acestei decizii la Curtea de Apel Oradea, motivând că a fost condamnat fără să fi fost audiat vreodată de către instanțele inferioare și că a fost încălcat art. 6 parag. 1 din Convenție, astfel cum este interpretat în Hotărârea Constantinescu împotriva României (nr. 28.871/95, CEDO 2000-VIII). În plus, acesta a reiterat motivul potrivit căruia I.R. nu fusese audiat de instanțele respective, întrucât I.R. revenise asupra declarației sale în cadrul procesului penal desfășurat în paralel împotriva lui și negase orice înțelegere cu reclamantul, în prealabil sau ulterior săvârșirii furturilor, în privința tănuirii. De asemenea, a mai precizat că I.R. depusese o plângere penală pentru cercetare abuzivă împotriva agenților de poliție care i-au luat primele sale declarații și că declarațiile au fost luate în considerare de către instanțele inferioare în vederea condamnării sale. Astfel, reclamantul a apreciat că instanțele își întemeiaseră deciziile pe probe obținute în mod nelegal, în urma aplicării unor tratamente contrare art. 3 din Convenție. Or, potrivit reclamantului, o astfel de situație contravenea dispozițiilor art. 64 din Codul de procedură penală, care interzicea folosirea mijloacelor de probă obținute în mod nelegal.

Reclamantul a fost audiat de instanța de recurs susținându-și din nou nevinovăția. I.R. nu a fost citat în vederea audierii sale. Prin decizia definitivă din 11 mai 2010, Curtea de Apel Oradea a respins recursul reclamantului, dar nu s-a pronunțat asupra legalității declarațiilor lui I.R..

Procesul penal împotriva lui I.R.

La 15 iunie 2004, după disjungerea dosarului referitor la I.R. din dosarul reclamantului, Judecătoria Oradea l-a audiat pe I.R. Acesta a

recunoscut că săvârșise furturile, dar a negat orice înțelegere cu reclamantul, în prealabil sau ulterior săvârșirii furturilor, în privința tănuirii. Prin sentința penală definitivă din 18 august 2004, Judecătoria Oradea l-a condamnat pe I.R. la cinci ani de închisoare cu executare, pentru infracțiunea de furt.

Plângerea penală formulată de I.R. privind supunerea la rele tratamente de către agenții de poliție

La 21 septembrie 2009, I.R. a depus o plângere penală împotriva agenților de poliție din Oradea și a celor de la Inspectoratul de Poliție Județean Bihor, care i-au luat primele sale declarații, acuzându-i că l-au cercetat abuziv (fusese lovit cu bastonul și amenințat), dacă refuză să dea declarație în sensul dorit de ei. De asemenea, acesta a menționat că reclamantul fusese un cumpărător de bună-credință și, în această privință, a precizat că persoana în cauză se informase de fiecare dată cu privire la proveniența autoturismelor, că verificase documentele de identificare și seria vehiculelor și că nu fusese niciodată informată că era vorba despre autoturisme furate.

Printr-o Rezoluție din 29 septembrie 2009, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea a dispus neînceperea urmăririi penale ca urmare a prescrierii faptelor imputate.

Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 și art. 6 § 3 din Convenție din cauza imposibilității de a-i adresa întrebări lui I.R. Reclamantul susține că dreptul său la un proces echitabil nu a fost respectat, pe motiv că, în cursul procedurii desfășurate în fața instanțelor, nu a putut să îl confrunte pe I.R., în pofida faptului că declarația acestuia din urmă a fost luată în considerare pentru condamnarea lui. Acesta invocă art. 6 parag. 1 și art. 6 parag.3 lit. d) din Convenție.

Curtea reamintește că cerințele de la art. 6 § 3 lit. d) reprezintă aspecte specifice ale dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1; prin urmare, aceasta va examina capătul de cerere formulat de reclamant din perspectiva acestor două texte coroborate [Schatschaschwili împotriva Germaniei (MC), nr. 9.154/10, pct. 100, CEDO 2015].

Constatând că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea îl declară admisibil.

Motivarea Curții

a) Principii generale relevante

Curtea face referire la principiile relevante referitoare la criteriile de apreciere a capetelor de cerere formulate în temeiul art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) din Convenție în ceea ce privește absența martorilor din ședința de judecată, astfel cum sunt expuse în hotărârile Al-Khawaja și Tahery împotriva Regatului Unit [(MC), nr. 26.766/05 și 22.228/06, pct.118-147, CEDO 2011] și Schatschaschwili împotriva Germaniei (MC), nr. 9.154/10, pct. 100, CEDO 2015.

Potrivit principiilor stabilite în Hotărârea Al-Khawaja și Tahery, citată anterior, examinarea compatibilității cu art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) din Convenție a unei proceduri, în cadrul căreia declarațiile unui martor care nu s-a înfățișat și nu a fost audiat în cadrul procesului sunt utilizate ca probe, presupune trei etape (ibid., pct. 152). Astfel, Curtea trebuie să stabilească:

(i) dacă exista un motiv serios care să justifice neprezentarea martorului și, în consecință, admiterea ca probă a declarației scrise a acestuia (ibid., pct. 119-125);

(ii) dacă declarația scrisă a martorului absent a constituit fundamentul unic sau decisiv pentru condamnare (ibid., pct. 119 și 126-147); și

(iii) dacă existau elemente compensatorii, în special garanții procedurale solide, suficiente pentru a contrabalansa dificultățile cauzate apărării ca urmare a admiterii unei astfel de probe și pentru a asigura echitatea procedurii în ansamblul său (ibid., pct. 147).

Trebuie accentuat că lipsa unor motive serioase care să justifice absența unui martor în acuzare constituie un element important în ceea ce privește aprecierea caracterului echitabil în ansamblu al unui proces; un astfel de element poate să încline balanța în favoarea constatării unei încălcări a art. 6 parag.1 și art. 6 parag. 3 lit.d) din Convenție (ibid., pct. 113 in fine). În plus, având în vedere că preocuparea Curții este să se asigure că procedura este echitabilă în ansamblul său, trebuie să verifice dacă existau elemente compensatorii suficiente nu

doar în cauzele în care declarațiile scrise ale unui martor absent constituie temeiul unic sau decisiv pentru condamnarea acuzatului, dar și în cele în care Curtea consideră că este dificil de stabilit dacă aceste elemente constituie proba unică sau decisivă, dar este totuși convinsă că acestea au o anumită importanță și că admiterea lor i-ar fi putut cauza dificultăți apărării. Impactul factorilor compensatorii necesari pentru ca procesul să fie considerat echitabil depinde de importanța pe care o au declarațiile martorului absent. Cu cât această importanță este mai mare, cu atât trebuie să fie mai solide elementele compensatorii pentru ca procedura să fie considerată echitabilă în ansamblul ei (Seton împotriva Regatului Unit, nr. 55.287/10, pct. 59, 31 martie 2016).

b) Aplicarea acestor principii în speță

În speță, Curtea trebuie așadar să verifice cele trei etape ale criteriului Al-Khawaja și Tahery – în ordinea definită în această hotărâre – care sunt interdependente și care, considerate împreună, servesc la a stabili dacă procedura penală în cauză a avut un caracter echitabil general (Schatschaschwili, citată anterior, pct. 118).

Curtea observă, de la bun început, că primele instanțe nu au invocat niciun motiv pentru a justifica omisiunea audierii lui I.R. Ulterior, în cadrul măsurilor premergătoare revizuirii inițiate de reclamant, acest martor a fost audiat doar de procuror. Guvernul nu a prezentat niciun motiv de ordin procedural sau juridic pentru a justifica faptul că Judecătoria Oradea nu a audiat martorul în cauză (a se vedea, mutatis mutandis, Gokbulut împotriva Turciei, nr. 7.459/04, pct. 59, 29 martie 2016). Prin urmare, Curtea concluzionează că instanțele naționale nu au invocat motive serioase care să justifice neprezentarea lui I.R. și admiterea ca probă a declarației date de acesta în cursul urmăririi penale.

Curtea va examina dacă declarația acestui martor a constituit temeiul unic sau decisiv pentru condamnarea reclamantului. În această privință, Curtea subliniază, de la bun început, că instanțele interne – și în special Curtea de Apel Oradea, în Decizia sa penală definitivă din 11 mai 2010 – au făcut referire la declarațiile lui I.R. în sensul că acestea stăteau la baza tezei vinovăției reclamantului.

Curtea observă, în continuare, că, în cadrul măsurilor premergătoare revizuirii, Judecătoria Oradea, declarând în același timp că nu îi revenea sarcina aprecierii probelor, a hotărât că declarația lui I.R. nu constituia proba unică, nu avea o valoare prestabilită și nu prevala asupra celorlalte elemente de probă. Curtea apreciază că această concluzie nu pare a fi arbitrară și observă că alte probe fundamentează stabilirea vinovăției, precum, de exemplu, declarațiile reclamantului în persoană sau cele ale lui A.V. Cu toate acestea, Curtea nu poate să ignore că I.R. era autorul infracțiunii de furt și că reclamantul a fost condamnat pentru complicitate la această infracțiune. În plus, declarațiile lui I.R. constituiau singura probă clară care confirma teza reținută de instanțe, potrivit căreia reclamantul comandase săvârșirea furturilor Deși consideră că este dificil să stabilească dacă declarațiile lui I.R. au constituit în acuzare proba decisivă în cauză, Curtea este convinsă totuși că aceste declarații aveau o anumită importanță, chiar una însemnată, și că administrarea lor a cauzat dificultăți apărării. În aceste condiții, era necesar ca în speță să existe solide elemente compensatorii, suficiente pentru a contrabalansa dificultățile cauzate apărării (a se vedea, mutatis mutandis, Schatschaschwili, citată anterior, pct. 116).

În această privință, Curtea observă că, potrivit Guvernului, condamnarea reclamantului avea la bază un ansamblu de probe concordante, printre care, mărturiile complicilor lui I.R. și mărturia lui A.V., cercetări la fața locului și înscrisuri.

În sensul prezentei cauze, Curtea se limitează la a constata că reclamantul nu a avut posibilitatea, nici în etapa urmăririi penale, nici în fața instanțelor, de a adresa întrebări martorilor ale căror declarații au fost luate în considerare de instanțele naționale. În plus, instanțele nu au procedat la o examinare meticuloasă a credibilității martorilor absenți și a fiabilității declarațiilor acestora.

Curtea subliniază că, în ceea ce privește declarația lui I.R., instanțele au omis să răspundă argumentului reclamantului întemeiat pe nelegalitatea acestui mijloc de probă, care ar fi fost obținut în urma unei constrângeri exercitate de agenții statului și abia în cursul procedurii de revizuire, Judecătoria Oradea a hotărât că argumentului îi lipsea credibilitatea.

Având în vedere cele de mai sus, Curtea nu poate decât să constate absența unor măsuri procedurale adoptate de instanțele interne pentru a compensa imposibilitatea reclamantului de a-i adresa în mod direct întrebări lui I.R. Aceasta deduce că instanțele nu au luat măsurile compensatorii care ar fi permis o apreciere echitabilă și adecvată a fiabilității elementelor de probă neverificate (Schatschaschwili, citată anterior, pct. 163).

Toate elementele menționate anterior îi sunt suficiente Curții pentru a concluziona că au fost încălcate art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) din Convenție.

Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din Convenție

Reclamantul pretinde că durata procedurii penale în cauză este incompatibilă cu cerința „termenului rezonabil”.

Curtea observă, în speță, că procedura a început la 29 februarie 2000, cu prima audiere a reclamantului de către poliție, și că aceasta s-a încheiat la 11 mai 2010, prin pronunțarea deciziei Curții de Apel Oradea. Prin urmare, această procedură a durat zece ani două luni și douăsprezece zile pentru parcurgerea a trei grade de jurisdicție.

Curtea consideră că, în prezenta cauză, durata procedurii în litigiu este excesivă și nu răspunde cerinței „termenului rezonabil”. Rezultă că acest capăt de cerere este admisibil și că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate:

1. declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe omisiunea audierii lui I.R. de către instanțele naționale și pe durata procedurii penale îndreptate împotriva reclamantului și inadmisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 5 din Convenție;

2. hotărăște că au fost încălcate art. 6 parag. 1 și art. 6 parag. 3 lit. d) din Convenție ca urmare a faptului că instanțele naționale nu l-au audiat pe I.R.;

3. hotărăște că a fost încălcat art. 6 parag. 1 din Convenție din cauza duratei procesului penal împotriva reclamantului;

4. hotărăște că nu este necesară examinarea admisibilității și a temeiniciei celorlalte capete de cerere, întemeiate pe art. 6 § 1 și art. 6 § 3 din Convenție.

HOTĂRÂREA CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE ÎN CAUZA PORRAS GUIADO ÎMPOTRIVA BANKIA SA ȘI ALȚII

Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 10 punctele 1 și 2 din Directiva 92/85/CEE¹ a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează (a zecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE), precum și a articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 98/59/CE² a Consiliului din 20 iulie 1998 privind armonizarea legislațiilor statelor membre cu privire la concedierile colective.

Această cerere a fost formulată în cadrul litigiului între doamna Jessica Porras Guisado, pe de o parte, și Bankia SA, syndicate și Fondo de Garantía Salarial (Fogasa) (Fondul de Garantare a Salariilor, Spania), pe de altă parte, privind legalitatea concedierii doamnei Porras Guisado, în condițiile în care aceasta era însărcinată.

La 18 aprilie 2006, doamna Porras Guisado a fost angajată de Bankia S. A. La 9 ianuarie 2013, Bankia a inițiat o perioadă de consultări cu reprezentanții lucrătorilor în vederea efectuării unei concedieri colective. La 8 februarie 2013, comisia de negociere a ajuns la un acord care a stabilit criteriile care trebuiau să fie aplicate la selectarea lucrătorilor care urmau să fie concediați și a celor care trebuiau să rămână angajați la Bankia. Două categorii de lucrători au beneficiat de prioritate: persoanele căsătorite sau partenerii de viață și angajații cu handicap de peste 33%.

Urmare a acestor criterii stabilite, la 13 noiembrie 2013, Bankia SA i-a transmis doamnei Porras Guisado o notificare de concediere. La aceeași dată cu notificarea scrisorii de concediere, doamna Porras Guisado a primit din partea Bankia o sumă de bani cu titlu de indemnizație. La

¹ <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-103/16&language=RO>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A31992L0085>

momentul concedierii, doamna Porras Guisado era însărcinată. La 9 ianuarie 2014, doamna Porras Guisado a formulat o cerere de conciliere, care nu a avut un rezultat favorabil.

La 3 februarie 2014, doamna Porras Guisado a contestat concedierea sa la Tribunalul pentru Litigii de Muncă nr. 1 din Mataró, Spania, care a respins această cale de atac printr-o hotărâre din 25 februarie 2015; a formulat apel împotriva acestei hotărâri în fața instanței de trimitere.

Tribunalul Superior de Justicia de Cataluña (Curtea Superioară de Justiție din Catalonia, Spania, denumit în continuare „instanța de trimitere”), a solicitat Curții de Justiție a Uniunii Europene să interpreteze interdicția concedierii lucrătoarelor gravide prevăzută la articolul 10 din Directiva 92/85 privind maternitatea, mai precis, modul de interpretare a acestei interdicții coroborate cu Directiva privind concedierile colective, atunci când există o procedură de concediere.

Instanța a subliniat că cererea sa nu vizează protecția împotriva discriminărilor stabilită prin Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă.

Astfel, Curtea Superioară de Justiție din Catalonia a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele *întrebări preliminare*:

„1) Articolul 10 punctul 1 din [Directiva 92/85] trebuie interpretat în sensul că situația «cazurilor speciale care nu au legătură cu starea lor, admise de legislațiile și/sau practicile naționale», ca excepție de la interdicția concedierii lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează, reprezintă o situație care nu este similară cu «unul sau mai multe motive, fără legătură cu persoana lucrătorului» la care face referire articolul 1

alineatul (1) litera (a) din Directiva 98/59, ci este mai restrânsă?

2) În cazul concedierii colective, pentru a examina existența cazurilor speciale, care justifică concedierea lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează, conform articolului 10 punctul 1 din Directiva 92/85, este necesar ca lucrătoarea afectată să nu poată fi redistribuită pe alt loc de muncă sau este suficient să se facă dovada unor cauze economice, tehnice sau de producție care afectează locul său de muncă?

3) Este conformă cu articolul 10 punctul 1 din Directiva 92/85, care interzice concedierea lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează, o legislație precum cea spaniolă, care transpune interdicția respectivă stabilind o garanție în temeiul căreia, în cazul în care nu se face dovada cauzelor care justifică concedierea, se constată nulitatea acesteia (protecție reparatorie), fără să prevadă o interdicție a concedierii (protecție preventivă)?

4) O legislație precum cea spaniolă, care nu prevede în favoarea lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează, o prioritate la menținerea locului de muncă în cadrul întreprinderii în cazul concedierii colective, este conformă cu articolul 10 punctul 1 din Directiva 92/85?

5) O legislație națională care consideră că este suficientă o notificare de concediere precum cea din prezenta cauză, care nu face nicio referire la existența unei situații speciale, în plus față de cele pe care se întemeiază concedierea colectivă, care afectează lucrătoarea gravidă prin decizia de încetare colectivă, este conformă cu articolul 10 punctul 2 din Directiva 92/85?”

În analiza sa, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a avut în vedere următoarele aspecte:

Potrivit art. 10 punctul 1 din Directiva 92/85, statele membre iau măsurile necesare pentru a interzice concedierea lucrătoarelor în perioada de la începutul sarcinii până la terminarea concediului de maternitate, cu excepția cazurilor speciale care nu au legătură cu starea lor, admise de legislațiile și/sau practicile naționale.

Interzicerea concedierii urmărește, astfel cum reiese din al cincisprezecelea considerent al acestei directive, să prevină efectele dăunătoare asupra

stării fizice și psihice a lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează, pe care le poate cauza riscul de a fi concediate din motive legate de starea lor.

Atunci când o lucrătoare gravidă, care a născut de curând sau care alăptează este concediată în cadrul unei proceduri de concediere colectivă, ea aparține atât grupului lucrătorilor protejați în temeiul Directivei 92/85, cât și celui al lucrătorilor protejați în temeiul Directivei 98/59. Pe acest temei, ea trebuie, așadar, să beneficieze concomitent de drepturile prevăzute de aceste directive, care sunt complementare.

Tocmai din aceste motive, legiuitorul Uniunii a prevăzut, în temeiul art. 10 din Directiva 92/85, o formă de protecție specială pentru femei, stipulând interdicția concedierii în perioada de la începutul sarcinii până la terminarea concediului de maternitate, cu excepția cazurilor excepționale care nu au legătură cu starea lor cu condiția ca angajatorul să justifice în scris motivele unei astfel de concedieri³.

Astfel, atunci când decizia de concediere a fost luată pentru motive care în esență au legătură cu starea de graviditate a lucrătoarei interesate, ea este incompatibilă cu interdicția de concediere prevăzută la articolul 10 din această directivă⁴.

În schimb, o decizie de concediere adoptată în perioada de la începutul sarcinii până la finalul concediului de maternitate, pentru motive care nu au legătură cu starea de graviditate a lucrătoarei, nu ar fi contrară articolului 10 amintit, cu condiția însă ca angajatorul să prezinte în scris motive bine întemeiate pentru concediere și ca respectiva concediere să fie permisă de legislația și/sau de practica națională în materie, în conformitate cu articolul 10 punctele (1) și (2) din Directiva 92/85⁵.

În opinia Curții motivul sau motivele fără legătură cu persoana lucrătorului pentru care sunt efectuate concedierile colective, în sensul

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A31998L0059>

⁴ A se vedea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 2010, Danosa, C-232/09, EU:C:2010:674, pct. 60 și 61.

⁵ Ibidem, pct. 62.

articolului 1 alineatul (1) din Directiva 98/59, intră în sfera cazurilor speciale care nu au legătură cu starea lucrătoarelor, în sensul articolului 10 punctul 1 din Directiva 92/85.

Având în vedere aceste aspecte Curtea declară că articolul 10 punctul 1 din Directiva 92/85 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care permite concedierea unei lucrătoare gravide ca urmare a unei concedieri colective, în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 98/59.

Cu privire la punctul 2 al articolului 10 din Directiva 92/85, prin care angajatorul trebuie să prezinte în scris motive bine întemeiate pentru concediere, Curtea declară că acesta trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care permite angajatorului să concedieze o lucrătoare gravidă în cadrul unei concedieri colective fără a-i furniza alte motive decât cele care justifică această concediere colectivă, în măsura în care sunt indicate criteriile obiective care stau la baza desemnării lucrătorilor care urmează a fi concediați.

Din art. 288 TFUE rezultă că statele membre au obligația să asigure efectul deplin al unei directive cu ocazia transunerii acesteia, dispunând în același timp de o marjă de apreciere considerabilă în alegerea căilor și a mijloacelor destinate să asigure punerea sa în aplicare. Astfel, această libertate nu afectează obligația statelor membre destinate de a adopta toate măsurile necesare pentru a asigura efectul deplin al directivei vizate, conform obiectivului pe care aceasta îl urmărește⁶.

Astfel, având în vedere obiectivele urmărite de Directiva 92/85, în special de articolul 10, protecția acordată de această dispoziție lucrătoarelor gravide care au născut de curând sau care alăptează exclude atât luarea unei decizii de concediere, cât și adoptarea acțiunilor premergătoare concedierii, precum conceperea și planificarea unei înlocuiri definitive a angajatei respective ca urmare a sarcinii și/sau a nașterii unui copil⁷.

⁶ Ibidem, pct. 63.

⁷ A se vedea Hotărârea din 6 octombrie 2010, Base și alții, C-389/08, EU:C:2010:584, pct. 24 și 25, precum și Hotărârea din 19 octombrie 2016, Ormaetxea Garai și Lorenzo Almendros, C-424/15, EU:C:2016:780, pct. 29.

În consecință, pentru a asigura o transpunere fidelă a articolului 10 din Directiva 92/85, precum și protecția lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează față de riscul concedierii, statele membre nu se pot mângâia să prevadă exclusiv, cu titlu de reparație, nulitatea acestei concedieri atunci când ea nu este justificată.

În speță, conform răspunsului adus la prima întrebare, articolul 10 punctul 1 din Directiva 92/85 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care permite concedierea unei lucrătoare gravide ca urmare a unei concedieri colective în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 98/59. Concedierile colective reprezintă concedierile efectuate de un angajator dintr-unul sau mai multe motive, fără legătură cu persoana lucrătorului.

În această privință, astfel cum a arătat Comisia Europeană, Directiva 92/85, în special articolul 10 punctul 1 din aceasta, nu impune statelor membre să prevadă o prioritate la menținerea locurilor de muncă și nici o prioritate la redistribuire, aplicabile prealabil concedierii colective, pentru lucrătoarele gravide, care au născut de curând sau care alăptează.

Totuși, această directivă, care nu conține decât dispoziții minime, nu împiedică în niciun fel statele membre să prevadă o protecție mai ridicată a lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează⁸.

Curtea declară că articolul 10 punctul 1 din Directiva 92/85 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care, în cadrul unei concedieri colective, în sensul Directivei 98/59, nu prevede nici o prioritate la menținerea locurilor de muncă, nici o prioritate la redistribuire, aplicabile prealabil acestei concedieri, pentru lucrătoarele gravide, care au născut de curând sau care alăptează, fără a fi exclusă însă posibilitatea statelor membre de a garanta o protecție mai ridicată lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează.

⁸ A se vedea în acest sens Hotărârea din 4 octombrie 2001, Jiménez Melgar, C 438/99, EU:C:2001:509, pct. 37.

V. SEMNAL

„COMEMORAREA HOLOCAUSTULUI ȘI EDUCAȚIA: RESPONSABILITATEA NOASTRĂ COMUNĂ” 27 IANUARIE 2018

Prin Rezoluția 60/7 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 2005, a fost desemnată ziua de 27 ianuarie ca Ziua Internațională de comemorare a Holocaustului, an în care se împlinesc 60 de ani de la eliberarea evreilor din lagărele de concentrare fasciste, ceea ce a marcat sfârșitul Holocaustului.

Cu acest prilej comunitatea internațională se mobilizează pentru a crea un front comun împotriva violenței și a ideologiilor inspirate de ură, pentru ca ororile Holocaustului să nu se mai repete, fiind astfel un bun prilej de reafirmare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Tema aleasă în acest an de către Organizația Națiunilor Unite este „**Comemorarea Holocaustului și educația: responsabilitatea noastră comună**”. Cu această ocazie, secretarul general al ONU, Antonio Guterres, a făcut un apel la comunitatea internațională să fie unită *“împotriva normalizării urii”*, subliniind că *“ori de câte ori valorile umanității sunt abandonate, toată lumea este în pericol”*...”*Cu toții avem responsabilitatea să acționăm rapid, clar și decisiv împotriva rasismului și a violenței. Prin intermediul educației și a înțelegerii, putem construi un viitor al demnității, al drepturilor omului și al coexistenței pașnice pentru toată lumea*”.

Problema Holocaustului a devenit o temă centrală în cultura și sistemul educațional al multor țări reflectându-se semnificativ în curriculumul național, în cel formal sau nonformal, în reprezentările media și în cultura populară. La nivel european se recomandă abordarea interdisciplinară și interculturală a istoriei evreilor și a Holocaustului, iar predarea acestui subiect să fie una continuă pentru ca tinerii să înțeleagă consecințele acțiunilor discriminatorii, antisemite și rasiste pentru ca astfel de momente să nu se mai repete în istoria omenirii.

Astfel, la Școala Superioară Comercială N. Kretzulescu din București, reprezentanții IRDO au susținut prelegeri pe tema Holocaustului elevilor claselor a XI –a și a XII –cea, având ca principale obiective: aprofundarea cunoștințelor elevilor cu privire la Holocaust și la drepturile omului, la cunoașterea și înțelegerea contextului istoric în care au avut loc ororile Holocaustului, precum și la înțelegerea semnificației acestuia.

De asemenea, anumite aspecte privind apariția și consecințele Holocaustului au fost prezentate folosind o abordare interdisciplinară de tip istoric, literar-artistic, psihologic, etic, sociologic și pedagogic. S-a făcut o trecere în revistă a istoriei persecuției evreilor. S-a discutat despre conceptul de antisemitism și despre imaginea stereotipă a evreului în literatură și artă..

Astfel, în Principatele Române evreii au ajuns încă din secolul al XVI-lea atrași de privilegiile acordate de domnitorii români interesați să dezvolte comerțul. Cei mai mulți veneau din Polonia și Rusia. În București, comunitatea evreiască era una extrem de diversificată, formată din croitori, ingineri, comercianți, medici și vopsitori. Odată cu obținerea independenței și formarea României Mari, autoritățile române doresc o clasă mijlocie prosperă formată din români și nu din minorități, iar naționalismul se intensifică.

În Germania nazistă, în perioada 1933-1945, a avut loc exterminarea a aproximativ 6 milioane de evrei și a 5.5 milioane de „dușmani” ai statului german nazist. Nu trebuie uitat faptul că au fost exterminate și alte minorități precum romi, refugiați, persoane cu dizabilități, homosexuali, considerați persoane indezirabile în societate, dar și comuniști și socialiști.

În perioada alianței României cu Germania a avut loc progromul din București, urmat la doar șase luni, de uciderile evreilor de la Iași, pe străzi

și în așa numitele trenuri ale morții. În trei zile sunt omorâți aproximativ 13.000 de evrei. Acuzația adusă populației evreiești era colaborarea cu inamicul sovietic.

În Germania nazistă, de la arderea cărților, intimidări și violențe s-a trecut la persecuții, evreii au fost izolați în ghetouri, apoi au fost duși în lagăre de concentrare, cu destinația finală exterminarea.

Este laudabil spiritul umanist și compasiunea celor care au salvat mii de vieți, printre ei numărându-se: **Oskar Schindler**, industriaș german a salvat 1200 de evrei – convingând autoritățile naziste că are nevoie de munca lor în fabricile sale de muniții din Polonia și Cehia; **Gino Bartali**, ciclist italian a ascuns și transportat acte false în ghidonul de la bicicleta sa pentru 800 de evrei care se ascundeau de naziști; **Raoul Wallenberg**, arhitect, om de afaceri și diplomat suedez, care i-a ajutat cu acte false și adăposturi pe evreii urmăriți.

Printre aceștia se numără și un român, **Constantin I. Karadja**, care în calitate de consul general al României la Berlin (1931-1941) cât și ca șef al secției consulare în Ministerul Român de Externe (iunie 1941– octombrie 1944), timp de un deceniu și jumătate, a depus o intensă activitate de salvare a evreilor români naufragați sub regim nazist. Astfel, în activitatea sa diplomatică, Constantin I. Karadja, marcat de educația sa umanistă și juridică, s-a ghidat constant după principiile dreptului internațional, necedând presiunilor politice ale momentului, „doctrinelor” la modă sau „eventualelor oportunități”, s-a angajat perseverent în apărarea drepturilor cetățenilor români de peste hotare, indiferent de etnie sau religie.

După Holocaust și încheierea celui de al Doilea Război Mondial s-a căutat o cale de cooperare între națiuni. Astfel a luat naștere Organizația Națiunilor Unite, iar Carta ONU, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția cu privire la actele de Genocid consfințeau un

angajament pentru respectarea egalității și a drepturilor omului. Cu titlu de exemplu: s-a discutat cu elevii claselor a– XI – a și a – XII –cea pe marginea a trei articole reprezentative, dintre cele 30, ale Declarației universale și anume: art. 18 – dreptul la libertatea de gândire, a conștiinței și a religiei; art. 19 – dreptul la libertatea de opinie și de exprimare; art. 20 – dreptul la întrunire și de asociere pașnică..

În cea de a doua parte a prezentării a fost semnalat pericolului actual al mișcărilor naționaliste și de extremă dreaptă a căror recurență atinge un indice îngrijorător în contextul fluxului migraționist. Ideologii periculoase sunt propagate prin intermediul mesajelor motivate de ură, xenofobie și extremism, iar internetul, prin rețelele sale de socializare, reprezintă un mediu propice de influență și chiar de racolare.

S-a vorbit despre rolul artei, care poate fi o armă în combaterea discriminării și a violenței, și în acest context despre concursurile anuale ale ONU de creație de afișe pe tema Holocaustului. A fost analizat afișul ales în acest an, ce înfățișează un trandafir alb crescut în prelungirea sârmei ghimpate, semn al contracarării violenței și a vindecării rănilor produse de acesta prin intermediul iubirii și al toleranței. Acesta reprezintă de fapt și simbolul tinerei generații căreia îi revine responsabilitatea respectării și promovării egalității în drepturi pentru păstrarea și transmiterea pe mai departe a principiilor și idealurilor consfințite de Declarația Universală a Drepturilor Omului

Prezentarea, în ansamblul ei, s-a axat pe ideea că timpul care s-a scurs de la Holocaust nu trebuie să fie un pretext pentru scufundarea treptată în uitare a acestei tragedii a umanității, iar generațiile tinere au datoria să cunoască ceea ce s-a întâmplat pentru a putea evita repetarea unor astfel de orori. Cu cât vom uita ceea ce s-a întâmplat, cu atât vom fi mai expuși la noile valuri de ură și violență.

Daniela Albu

DEZROBIREA JURIDICĂ ȘI SOCIO-ECONOMICĂ A ROMILOR LA 100 DE ANI DE LA MAREA UNIRE

În urmă cu 162 de ani, la 20 februarie 1856, domnitorul Barbu Dimitrie Știrbei promulga „Legiuirea pentru emanciparea tuturor romilor din Principatul Țării Românești”, Astfel, ziua de 20 februarie a fost declarată de către Parlamentul României ca zi de comemorare a dezrobirii romilor prin adoptarea Legii nr. 28/2011. Cu această ocazie, Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale din Camera Deputaților, împreună cu Partida Romilor „Pro-Europa”, Federația Democrată a Romilor, Agenția Națională pentru Romi și Centrul Național de Cultură a Romilor – Romano Kher a organizat evenimentul intitulat: „Dezrobirea juridică și socio-economică a romilor la 100 de ani de la Marea Unire”.

Alături de oficialități, istorici și organizații neguvernamentale de apărare a drepturilor romilor, la eveniment au participat și reprezentanți ai Institutului Român pentru Drepturile Omului.

În deschidere, dna Nicoleta Bițu președinte, Federația Democrată a Romilor, a dat citire Declarației Asociațiilor Romilor din România cu privire la cererea de înființare a unui Muzeu al Identității Rome în contextul Centenarului României și al respectării drepturilor romilor ca minoritate națională.

Prim-ministrul României a transmis un mesaj pentru minoritatea romilor prin intermediul doamnei consilier de stat, Dana Varga. Domnul deputat Daniel Vasile, vicepreședinte al Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale, reprezentant al minorității romilor din România, a făcut un apel la clasa politică și la societatea civilă, în numele organizației Partida Romilor „Pro Europa” pentru concentrarea eforturilor comune în scopul îmbunătățirii vieții cetățenilor români de etnie romă. De asemenea, a menționat în discursul său următoarele: „în perioada robiei, dezvoltarea economică și socială, în fostele Principate Române, s-a realizat și cu ajutorul nemijlocit al muncii neremunerate a sclavilor romi (...) Deși au trecut

162 de ani de la dezrobirea romilor, nici până astăzi, statul român ori Biserica Ortodoxă Română nu și-au asumat public acest episod al istoriei naționale. Acest lucru îl demonstrează faptul că manualele de istorie a României nu conțin informații despre sclavia romilor, iar contribuția romilor la dezvoltarea societății este necunoscută sau minimalizată. Avem nevoie de astfel de gesturi, ca sa ne împăcăm cu trecutul, cu istoria, cu momentele nefaste ale poporului din care cu toții facem parte, pentru a construi împreună pentru viitor..... Constat că marginalizarea și excluderea socială a romilor, timp de 162 de ani, au creat un important decalaj socio-economic între populația majoritară și minoritatea romilor, generând o așa numită „cultură a sărăciei”..... Problemele romilor din România nu sunt numai ale romilor, ci ale noastre – ale politicianilor și ale tuturor românilor.

Au luat cuvântul, de asemenea, Sergiu Nistor, consilier prezidențial, Dana Varga, consilier de stat, Adriana Săftoiu, deputat – grupul parlamentar PNL și alți reprezentanți ai grupurilor parlamentare.

Din partea Institutului Român pentru Drepturile Omului (IRDO) s-a subliniat faptul că în cadrul unor reuniuni anterioare pe această temă s-a propus a se face demersuri, la nivel parlamentar, pentru ca în manualele de istorie din învățământul preuniversitar să fie introdus un capitol despre istoria minorităților din România și în special despre istoria romilor, care să facă referire la cei 500 de ani de sclavie și la dezrobire. De asemenea s-a propus și inițierea unui program național pentru educația romilor, cât și elaborarea unui set comun de proceduri la nivel guvernamental privind evacuările de către autorități a minorității rome, pentru a preveni cazuri de evacuări forțate sau abuzive stabilite la nivel local.

În România rămân încă patru aspecte esențiale legate de problematica romilor: **dreptul la locuință, la sănătate, la educație și la muncă.** IRDO a reamintit că tocmai la aceste aspecte se

referă și recomandările ONU adresate României ca stat membru și sprijină inițiativele pentru păstrarea și afirmarea identității culturale a romilor ca parte a identității noastre naționale în contextul promovării unei culturi a diversității și toleranței. În acest context IRDO susține armonizarea legislației naționale cu reglementările europene și internaționale. Combaterea discriminării și respectarea drepturilor minorităților se numără printre obiectivele majore ale IRDO, fiind fundamentate pe cele mai relevante mecanisme și instrumente internaționale.

În iulie 2017, cu ocazia evaluării periodice a României cu privire la implementarea Convenția ONU pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor, recomandările ONU au vizat accesul femeilor la justiție, problema stereotipurilor, violența împotriva femeilor, traficul de persoane, educația, piața muncii, sănătatea, situația femeilor din mediul rural și a femeilor rome.

Tot în 2017, Comitetul ONU pentru Drepturile Omului a comunicat recomandările sale, cu privire la implementarea de către România a prevederilor Pactului internațional privind drepturile civile și politice referitoare la egalitate și nediscriminare pentru romi constatând faptul că încă există o situație discriminatorie a romilor în domeniul sănătății, educației, angajării în muncă, precum și o anumită segregare a copiilor romi în școli.

În ceea ce privește serviciile de sănătate, Comitetul ONU recomandă României asigurarea accesului nediscriminatoriu la asistență medicală de calitate, accesibilă tuturor femeilor și fetelor,

în special cele de etnie romă. Pentru combaterea unor stereotipuri Comitetul subliniază imaginile stereotipe și degradante prin care sunt portretizate femeile în mass-media, mai ales cele de etnie romă, precum și discursul discriminator din anumite materiale publicitare privind rolul și responsabilitățile femeilor și bărbaților în familie și societate.

Deși există legislație în domeniu, de combatere a discriminării, a instigării la ură și a infracțiunilor motivate de ură, acestea continuă să se manifeste în diferite situații, pentru că nu întotdeauna drepturile consfințite prin instrumente și mecanisme internaționale sunt întru totul respectate.

Pe lângă armonizarea legislației naționale cu reglementările europene și internaționale, Institutul Român pentru Drepturile Omului susține importanța educației continue, modelarea personalității încă din copilărie, importanța înțelegerii și toleranței față de alte culturi. O societate fără educație nu poate fi o societate puternică. Educația reprezintă un instrument cheie pentru înțelegerea și respectarea minorităților.

Cele patru segmente mai sus menționate, dreptul la educație, dreptul la sănătate, la locuință și la muncă, rămân pilonii strategiilor naționale viitoare nu numai în sprijinul drepturilor romilor ci și al libertăților și drepturilor fundamentale în general. Numai astfel România va putea atinge obiectivele Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă la care s-a angajat ca stat membru ONU.

Carmen Năstase

EDUCAȚIA PENTRU DREPTURILE OMULUI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Institutul Român pentru Drepturile Omului a organizat începând cu data de 22 februarie 2018, un curs de lungă durată, totalizând 40 de ore, intitulat „Educația pentru drepturile omului în mediul școlar”, la care au participat, timp de mai multe săptămâni, un număr de 30 de persoane – cadre didactice (cu funcții de conducere ori implicate în diverse proiecte școlare) și personal nedidactic (secretariat, bibliotecă).

Cursul a vizat familiarizarea profesorilor învățători cu noțiunile fundamentale din sfera drepturilor omului și a drepturilor copilului (istoric, accepțiunea actuală, categorii de drepturi, elementele definitorii ale unui drept, valori și principii), dar și cu ceea ce înseamnă conceptul de educație pentru drepturile omului (principalele instrumente internaționale referitoare la educația pentru drepturile omului; educația pentru drep-

turile omului: cunoștințe, atitudini, abilități; educația și tematicile conexe).

După această primă parte teoretică, s-a făcut trecerea către aplicarea practică, discutându-se despre tehnicile pedagogice utilizabile pentru a înțelege conceptul de educație pentru drepturile omului, despre atitudinile pe care un formator trebuie să le aibă în relaționarea cu copiii, despre dificultățile care se pot ivi în predare, toate contribuind la îmbunătățirea procesului de învățare a drepturilor omului în sistemul educațional.

S-au exemplificat, de asemenea, metode de aplicare a educației pentru drepturile omului la clasă pornind de la proiectul educativ, proiectul școlar, pedagogia prin cooperare.

Nu în ultimul rând, s-au studiat tematici relevante pentru mediul școlar și s-au exemplificat modalitățile de implementare a unor subiecte de drepturile omului și copilului în cadrul orelor

de curs. S-au creat proiecte de lecție pe diverse subiecte de interes atât din punctul de vedere al instituției școlare și al dascălilor, cât și din perspectiva actualizării drepturilor copilului (dreptul la educație, Carta Drepturilor și Responsabilităților Clasei, alegerile școlare, egali și diferiți, cooperare și solidaritate, libertatea de exprimare, dreptul la informare, tehnici informaționale și de comunicare).

Cursul a cuprins o sesiune de evaluare, care a presupus testarea cunoștințelor pe o dublă structură: teoretică și practică. Partea teoretică a constat în formularea de răspunsuri la întrebări de tip sinteză. În partea aplicativă, profesorii învățători au prezentat, pe grupe, două proiecte de lecție pe teme date: Combaterea fenomenului „bullying” în școală și nediscriminarea.

Silvia Iorgulescu

17-25 MARTIE SĂPTĂMÂNA EUROPEANĂ DE COMBATERE A RASISMULUI

În ziua de 21 martie, anual, Organizația Națiunilor Unite marchează **Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale** și coordonează o campanie de o săptămână la nivel european pentru a protesta împotriva tuturor formelor de rasism și discriminare și pentru a celebra diversitatea din societățile europene.

Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale a fost proclamată de Adunarea Generală a ONU în anul 1966, prin Rezoluția 2142. Această zi a fost aleasă în memoria celor 69 de persoane ucise de poliție în anul 1960, în Sharpeville, Africa de Sud, în timpul unei demonstrații pașnice împotriva legilor aparteidului și împotriva promovării constante a inegalității și segregăției rasiale de către regimul sud-african.

De atunci, sistemul de apartheid din Africa de Sud a fost înlăturat, legile și practicile rasiste au fost eliminate în multe țări și a fost construit un cadru internațional pentru combaterea rasismului, ghidat de Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare

rasiale, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU 2106 din 21 decembrie 1965. Este de dorit o ratificarea universală a Convenției, dar încă, în diverse regiuni, multe persoane, comunități și societăți suferă de nedreptatea și de stigmatul pe care le aduce rasismul.

Ziua de 21 martie marchează și începutul **Săptămânii de solidaritate cu popoarele, care luptă contra rasismului și discriminării rasiale**, marcată anual, la inițiativa Adunării Generale a ONU, începând cu anul 1979. Săptămâna de acțiune europeană împotriva rasismului în 2018 a avut loc în perioada 17-25 martie și s-a desfășoară sub sloganul „**Diversitatea – niciodată suficient**”.

Tema pentru Ziua Internațională de combatere a Discriminării Rasiale în anul 2018 a fost **Promovarea toleranței, incluziunii, unității și a respectului diversității în contextul luptei împotriva discriminării rasiale**.

Anul acesta, în decembrie, când se serbează cea de-a 70-cea aniversare a Declarației Universale a Drepturilor Omului „trebuie să combatem rasismul și să apărăm drepturile omului” este și

mesajul secretarului General ONU cu ocazia Zilei Internaționale de combatere a discriminării. În fiecare zi, fiecare dintre noi poate să ia atitudine împotriva prejudecăților rasiale și a comportamentelor de intoleranță și să promoveze toleranța, incluziunea, unitatea și respectul în diversitate.

Conform principiilor ONU, dreptul la egalitate și dreptul la nediscriminare sunt pietrele de temelie ale legislației privind drepturile omului. Fiecare individ poate beneficia de drepturile omului fără discriminare. Articolul 1 din Declarația universală a drepturilor omului afirmă că „toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi”, iar conform articolului 2 „fiecare poate beneficia de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în Declarația universală a drepturilor omului, fără nici o deosebire.” Cu toate acestea, în multe părți ale lumii, practicile discriminatorii sunt încă larg răspândite, inclusiv rasiale, etnice, religioase, profilarea pe bază de naționalitate, precum și incitarea la ură.

În perioada 17-27 martie 2018, Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Fundația „Adolescența” a inițiat o serie de manifestări consacrate Săptămânii de solidaritate cu popoarele, care luptă contra discriminării rasiale, având drept obiectiv să conștientizeze opinia publică și în special tânăra generație cu privire la pericolul reprezentat de discriminare și rasism în contextul globalizării. Campania inițiată de IRDO în parteneriat cu Fundația Adolescența s-a desfășurat sub forma Caravana „Diversity – Neverenought” și a poposit în mai multe colegii și școli din Ploiești.

Caravana „Diversity – Neverenought” dedicată programului antidiscriminare – toleranță-unitate, a poposit la Colegiul Economic „Virgil Madgearu” din Ploiești, unde elevii claselor a IX-a au urmărit cu interes prezentarea dedicată Zilei internaționale de luptă împotriva discriminării rasiale și au descoperit importanța conceptului de toleranță, incluziune, diversitate și pluralism, înțelegând că diversitatea și cultura diversității nu înseamnă numai simpla prezență a unor grupuri diferite ci și acceptarea acelor diferențe existente în cadrul aceluiași grup.

Copiii au avut opinii personale, au contribuit cu citate ale unor personalități de prestigiu: Nelson Mandela, Confucius, Emmanuel Kant, Eminescu, iar câțiva și-au susținut și propriile creații pe tema

nediscriminării, promovării toleranței și diversității. Ei și-au manifestat prin creațiile lor dezacordul față de comportamentele discriminatorii și rasiste existente încă în lume, militând pentru toleranță, unitate și respect pentru drepturile omului. Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale este o oportunitate de a construi o lume a dreptății și a egalității, pe premisa că toți oamenii au drepturi egale și demnitate, indiferent de etnie, sex, religie, social sau alt statut.

Al doilea popas al Caravanei „Diversity – Neverenought” a fost Școala Gimnazială „Sfânta Vineri” din Ploiești, unde elevii participanți s-au implicat în găsirea răspunsurilor și a modalităților de a se comporta astfel încât să promoveze toleranța și să accepte diversitatea, să ia atitudine împotriva prejudecăților rasiale și a comportamentelor de intoleranță.

Colegiul „Spiru Haret” din Ploiești a răspuns și el provocării lansate de campania antidiscriminare, unde aproximativ 30 de elevi ai claselor a IX-a, au urmărit cu viu interes un material documentar, în care au aflat despre fenomenul discriminării și rasismului care, indiferent pe ce fel de criteriu s-ar manifesta, este o încălcare elementară a drepturilor omului. Informațiile tematice prezentate au scos în evidență efectele negative ale acestui fenomen social, cauzate de o educație precară sau de lipsa de interes pentru nevoile celui de lângă noi.

Ultimul popas al Caravanei „Diversity – Neverenought”, a fost la Școala Gimnazială „Radu Stanian” din Ploiești, unde activitatea s-a derulat sub formă de work-shop, urmată de o dezbatere interactivă cu copiii care și-au exprimat diverse puncte de vedere asupra aspectelor de toleranță și acceptarea diversității, subliniind că diferențele sunt cele care nedreptățesc, etichetează și marginalizează chiar exclud oamenii/copii în favoarea altora.

Acțiunea propusă de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Fundația „Adolescența” pentru a marca Ziua Internațională pentru eliminarea discriminării rasiale și Săptămâna de solidaritate cu popoarele, care luptă contra rasismului și discriminării rasiale, sub forma Caravana „Diversity – Neverenought” a fost aleasă ca Best Practices pentru anul 2018– Exemplu de activitate de succes, de UNITED Secretariat.

Olivia Florescu

ARTA CINEMATOGRAFICĂ – O ARMĂ ÎMPOTRIVA RASISMULUI

Campania de combatere a rasismului și discriminării a continuat în data de 26 martie la sediul IRDO, unde a avut loc evenimentul „Arta cinematografică – o armă împotriva rasismului”. Au fost invitați elevii colegiului național Spiru Haret, (partener IRDO). În deschidere a luat cuvântul Directorul IRDO, Adrian Bulgaru, care a prezentat activitatea Institutului și importanța promovării și respectării Declarației Universale a Drepturilor Omului. S-au proiectat secvențe din filme celebre cu mesaj antirasist („Figuri

ascunse”, „Pianistul” și „Viața e frumoasă”) după care a urmat o dezbatere privind toleranța, acceptarea diversității și pericolul reapariției unor mișcări extremiste, neonaziste în contextul actual. A fost citit mesajul Secretarului General al ONU cu ocazia Zilei de 21 martie – Ziua Internațională a combaterii discriminării rasiale. Evenimentul s-a înscris în campania internațională a Săptămânii Europene de Combatere a Rasismului.

Mihaela Scarlat

NOTE, CRONICI, RECENZII

COPILĂRII FURATE – RAPORT GLOBAL AL ORGANIZAȚIEI INTERNAȚIONALE SALVAȚI COPIII¹

În lupta sa de a salva copiii lumii de sărăcie și discriminare, organizația *Salvați Copiii* analizează în profunzime pe tot cuprinsul *Raportului global 2017 – Copilării furate*, (primul dintr-o serie de rapoarte anuale) evenimentele și cauzele care contribuie la privarea copiilor de copilărie.

O copilărie curmată prea devreme pentru cel puțin 700 de milioane de copii din lumea întreagă reprezintă la ora actuală o realitate cruntă. Raportul arată că ne confruntăm cu o criză globală a copilăriei, care a atins proporții fără precedent.

Fiecare copil are dreptul la copilărie. Conceptul de copilărie este definit în documentele internaționale și reprezintă o viziune comună a copilăriei: copii sănătoși care merg la școală și se joacă, care cresc puternici și încrezători, înconjurați de dragostea și sprijinul familiei lor și al unei comunități extinse de adulți preocupați de bunăstarea lor, care preiau treptat responsabilitățile maturității, fără frică, fără teama de violență, protejați de abuz și exploatare.

Acest ideal contrastează ferm cu copilăria trăită de mulți copii.

Țările diferă foarte mult prin capacitatea lor de a proteja copilăria. Cu ajutorul *indiceului privind sfârșitul copilăriei („End of Childhood” Index)*, raportul explorează această diferență dintre țări, dezvăluind unde și cum sunt copiii privați de dreptul la copilăria pe care o merită.

Printre principalele motive considerate drept „factori determinanți ai sfârșitului copilăriei” se numără sănătatea precară, conflictele, violența extremă, căsătoriile timpurii, mortalitatea infantilă, sarcinile în adolescență, malnutriția, excluderea de la educație, exploatarea prin muncă, strămutarea, omuciderea copiilor. Acești factori au fost luați în considerare și utilizați drept indicatori pentru a măsura *indicele global al sfârșitului copilăriei*. Conform raportului au fost clasificate 172 de țări pe zone în care copilăria este cel mai puțin afectată și zone în care este amenințată sau chiar curmată. România se poziționează pe locul 52 din 172, sub Ucraina, Kazakstan, China, Serbia, Oman, Muntenegru, Liban, Tunisia, Bulgaria, Mauritius, Iordania și se

¹ <http://www.salvaticopiii.ro>

numără printre țările europene cu cel mai ridicat număr de decese al copiilor sub 5 ani.

De asemenea, indicele privind sfârșitul copilăriei arată că cele mai crescute rate ale mortalității în rândul copiilor se regăsesc în Africa Subsahariană, unde asistența medicală de bază este deseori indisponibilă, prea îndepărtată sau prea scumpă. În Angola, Republica Centrafricană, Ciad, Mali, Nigeria, Sierra Leone și Somalia, mai mult de 10% dintre copii nu ajung să împlinescă vârsta de 5 ani. Această rată de deces este de cel puțin 40 de ori mai mare decât în Finlanda, Japonia, Norvegia și Singapore, unde mai puțin de 0,3 la sută dintre copii mor înainte de a împlini această vârstă.

În timp ce în Norvegia, Slovenia, Finlanda, Olanda și Suedia copilăria este cel mai puțin amenințată, țări precum Nigerul, Angola, Mali, Republica Central Africană și Somalia se situează la polul opus, pe ultimele locuri.

În raport sunt menționate și cele 10 țări în care copiii sunt cel mai afectați de conflict: Siria, Sudanul de Sud, Somalia, Republica Central Africană, Columbia, Afganistan, Irak, Yemen, Sudan și Eritrea.

37 de țări europene au scoruri mari și foarte mari în ceea ce privește sănătatea, nutriția, educația și protecția copiilor. Dintre țările membre UE doar România și Bulgaria nu figurează în topul acestui clasament.

Media europeană a căsătoriilor înainte de vârsta de 18 ani este de 2 %. Raportat la acest indice România nu a ieșit încă din zona de risc. Cu toate că legislația permite doar căsătoria între soți majori iar copiilor mai mari de 16 ani le este permisă căsătoria doar în cazuri excepționale în baza unui aviz medical și cu încuviințarea părinților, un procent de 6,7% dintre adolescenți cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani s-au căsătorit în România.

Țările care înregistrează valori apropiate de România privind căsătoriile timpurii sunt Bulgaria, Republica Moldova, Rusia, Ucraina, Albania și Belarus.

În ceea ce privește abandonul școlar, România înregistrează un procent de 12,1 % raportat la situația globală, procent care la nivel european rămâne îngrijorător.

În Raport se mai arată că: în fiecare zi, mai mult de 16.000 de copii mor, înainte de a împlini vârsta de cinci ani, cel mai adesea din cauze care ar pute fi prevenite; unul din șase copii de vârstă școlară din întreaga lume nu este, în acest moment, inclus în sistemul de educație; aproximativ o pătrime din numărul total de copii sub cinci ani (156 de milioane) au dezvoltarea fizică și mentală încetinită din cauza malnutriției; la fiecare două secunde o adolescentă de pe glob naște; 168 de milioane de copii din întreaga lume sunt exploatați prin muncă – în cazul a 85 de milioane fiind vorba despre munci riscante – număr care depășește totalul copiilor care trăiesc în Europa (138 de milioane).

Conform recomandărilor raportului, în situațiile umanitare și în mediile fragile, predispușe la dezastre, guvernele trebuie să garanteze furnizarea unui pachet esențial de servicii de sănătate și nutriție care să salveze vieți, să protejeze și să promoveze sănătatea femeilor, copiilor și adolescenților, ținând cont de contextele, nevoile și vulnerabilitățile lor specifice. Guvernele ar trebui să garanteze, în planurile naționale de sănătate, un pachet esențial de servicii sanitare de bună calitate privind reproducerea, maternitatea, sănătatea nou-născuților și a copiilor, precum și servicii de nutriție, inclusiv accesul la îngrijire de calitate, medicamente și vaccinuri gratuite, accesibile întregii populații la punctul de utilizare, cu un accent puternic pe asistența medicală primară.

O tristă concluzie ca urmare a statisticilor prezentate în raportul intitulat atât de sugestiv *Copilării furate* este că acum în secolul XXI, sute de milioane de copii din întreaga lume sunt privați de dreptul la copilărie.

Daniela Albu

RAPORT AL AGENȚIEI EUROPENE PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE PRIVIND SOCIETATEA CIVILĂ

Problemele cu care se confruntă organizațiile din UE ale societății civile care lucrează în domeniul drepturilor omului¹ reprezintă cel mai recent studiu comparativ, întreprins la nivel european de Agenția Europeană pentru Drepturi Fundamentale (FRA) cu privire la spațiul în care își desfășoară activitatea societatea civilă. Datorită dificultăților în colectarea datelor, nu este vorba de un studiu comparativ exhaustiv ci doar de o primă tentativă de a identifica aceste probleme și soluțiile posibile pentru rezolvarea lor.

Raportul subliniază că deși organizațiile societății civile din Uniunea Europeană au un rol crucial în promovarea drepturilor fundamentale, activitatea lor este îngreunată de diferite restricții fie legislative fie de ordin practic. Aceste probleme sau îngrădiri variază de la o țară la alta, dar în Raport nu sunt semnalate doar dificultățile întâmpinate de societatea civilă, ci și practicile promițătoare care pot contracara aceste bariere. FRA și-a organizat cercetarea în patru categorii care reflectă propunerea Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului pentru crearea condițiilor de menținere a unui spațiu liber pentru societatea civilă: Mediul legislativ – schimbări sau modificări în legislație care pot afecta activitatea societății civile; Finanțe și fonduri – accesul la finanțare; Dreptul la participare – dificultatea de a avea acces la factorii de decizie și de a-și exprima părerile cu privire la propuneri legislative; Asigurarea siguranței – atacuri sau hărțuiri la adresa apărătorilor drepturilor omului, aici fiind inclus și discursul motivat de ură sau stigmatizarea.

Cele patru categorii se întrepătrund și se pot influența reciproc. De multe ori o legislație care nu se adresează în mod explicit societății civile poate avea efecte secundare neintenționate asupra modului de operare a acesteia creându-i dificultăți în sprijinirea drepturilor omului și având consecințe negative asupra funcționării democratice a societății.

¹ <http://fra.europa.eu/en/publication/2018/challenges-facing-civil-society-orgs-human-rights-eu>.

Încă mai este nevoie de colectare de date și de cercetare pentru a avea o imagine completă din perspectiva acestor patru categorii. De mare ajutor poate fi cercetarea comparativă pe indicatori de gen, dizabilitate, vârstă și apartenență etnică.

Se remarcă lipsa datelor la nivel european privind atacurile, incidentele și intimidările la adresa societății civile.

În Raport se subliniază importanța rolului societății civile în implementarea politicilor UE. Articolul 15 al Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene recunoaște contribuția societății civile la buna guvernare. Funcționarea societății civile într-un mediu propice este vitală pentru atingerea obiectivelor dezvoltării durabile din cadrul Agendei ONU 2030 la care Uniunea Europeană s-a angajat prin toate politicile sale interne și externe. Uniunea oferă sprijin pentru proiectele societății civile, în special prin programul Erasmus, în domeniul combaterii rasismului, xenofobiei și a altor forme de intoleranță, în domeniul drepturilor copilului și al dreptului la educație și la participare democratică. O altă formă de sprijin pentru societatea civilă este și înființarea unor organizații „umbrelă” precum Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului, Rețeaua Europeană a Organismelor pentru Egalitate, Rețeaua Europeană a Instituțiilor Avocatului Poporului pentru Copii și Rețeaua Europeană de Combatere a Rasismului.

Așa cum menționam mai sus, pentru a putea lua pulsul situației societății civile din statele membre este nevoie de date concrete privind atacurile, amenințările și intimidările la care sunt supuse organizațiile pentru drepturile omului din cadrul societății civile. Dar, din nefericire, nici statele membre nici societatea civilă nu monitorizează și nu colectează în mod constat date cu privire la astfel de atacuri. Lipsa acestor date afectează protecția care ar putea fi acordată societății civile în ceea ce privește respectarea unor drepturi fundamentale. Mai mult decât atât lipsa datelor face ca o serie de incidente grave să rămână necunoscute și să nu fie niciodată aduse în atenția opiniei publice. De asemenea, lipsa datelor limitează capacitatea atât a guvernului cât și a societății civile de a identifica

tendințe și exemple de abuzuri sau de încălcări ale drepturilor omului. De altfel numeroase organizații ale societății civile au recunoscut propriile lor deficiențe în raportare.

Raportul exemplifică pe țări o serie de constrângeri cu care se confruntă societatea civilă din spațiul european, dintre care:

Societatea civilă din Croația a fost catalogată drept „o parte bolnavă a societății” ceea ce a generat proteste și a condus la demisia celui care a făcut această afirmație în calitate de consilier pe drepturile omului al Ministrului Afacerilor Externe și Europene. În Bulgaria au existat raportări cu privire la acutizarea retoricii denigratoare la adresa societății civile, iar unele partide politice au cerut închiderea sau desființarea anumitor ONG-uri pe motiv că au obținut fonduri de la donatori străini. În Italia o rețea pentru apărarea drepturilor romilor a semnalat că ia amploare atitudinea negativă față de romi, discursul motivat de ură, hărțuirea romilor în spații publice și denigrarea acestora în presă, atitudini încurajate de anumiți politicieni populiști.

Referitor la îngrădirea sau împiedicarea de către autorități a unor adunări sau manifestații publice pașnice, se precizează în Raport că guvernul României a informat OSCE/ODIHR cu privire la plângeri din partea societății civile despre decizia autorităților locale de a restricționa libertatea de adunare pașnică prin stabilirea unor zone oficiale pentru organizarea de proteste aflate în zone mărginașe care nu permit audiența scontată. În Cehia poliția a interzis o demonstrație de protest împotriva încălcării drepturilor omului în China organizată în timpul vizitei președintelui Chinei la Praga în martie, 2016, pe motive de securitate. În Grecia poliția a restricționat adunările publice din centrul Atenei invocând ordinea publică. În Ungaria în vara anului 2016 poliția a interzis o demonstrație intitulată „pentru o Ungarie democratică” care ar fi trebuit să aibă loc în fața reședinței primului ministru. Poliția și-a fondat decizia pe motive de protecție și de asigurare a ordinii pentru rezidenții din zonă. Interdicția a fost contestată la Curtea administrativă metropolitană a Budapestei dar nu a primit răspuns favorabil.

În raport se concluzionează că statele europene au datoria atât de a proteja adunările pașnice cât și de a proteja participanții la aceste adunări de

agenți provocatori sau de contrademonstranți care încearcă să destabilizeze ordinea. Recurgerea la forță nu trebuie să aibă loc decât în cazuri excepționale și nu în mod disproporționat cu gradul de tulburare a ordinii. În acest sens, forțele de ordine trebuie instruite cu privire la modul în care să vegheze la respectarea ordinii în timpul unor demonstrații pașnice.

Raportul prezintă și o serie de practici promițătoare din statele Uniunii Europene care oferă un mediu propice activității ONG-urilor, astfel: Ministerul sloven al administrației publice a organizat cursuri de formare pentru funcționarii publici și a editat un ghid pentru participare publică; sub coordonarea Ministerului agriculturii și mediului Austria are un website pentru participarea la dezvoltarea durabilă în Europa în limba germană și engleză și prezintă „standardele de participare publică, pe care Consiliul de Miniștri austriac le-a adoptat în 2008 ca pe o recomandare pentru administrația austriacă”.

De asemenea, în ultimii ani Directoratul pentru Resurse Umane al Comisiei Europene a oferit cursuri de formare în domeniul participării pentru 1.500 de funcționari publici. Există și o echipă de consultanță care oferă sprijin pentru evenimente și angajări în procesul participativ atât în cadrul unor instituții cât și în cadrul Comisiei.

România este menționată în Raport la exemple de bune practici pentru crearea unui website special destinat informării și consultării publice, tip „one stop shop”, alături de alte state europene precum Malta, Bulgaria, Finlanda și Grecia.

Agenția pentru Drepturi Fundamentale a acordat atenție și amenințărilor sau barierelor cu care se confruntă și societatea civilă din țările care nu sunt membre ale UE. Pentru acest studiu FRA a colectat informații prin rețeaua sa de cercetare FRANET, dar și din interviuri și întâlniri cu experți, din rapoarte ale Comisarului Consiliului Europei pentru Drepturile Omului, ale Raportorului special al ONU cu privire la drepturile la libertate și liberă asociere și ale Raportorului special al ONU cu privire la situația apărătorilor drepturilor omului. De asemenea, a fost luată în considerare și expertiza organizațiilor societății civile și a instituțiilor de cercetare în domeniu.

Daniela Albu

V. REMEMBER

ACTIVITĂȚI PROPRII SAU ÎN COLABORARE

Dezbateri cu tema „Comemorarea Holocaustului și educația – responsabilitatea noastră comună” fiind tema desemnată în acest an de către Organizația Națiunilor Unite pentru celebrarea Zilei internaționale de comemorare a victimelor holocaustului, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala Superioară Comercială Nicolae Kretzulescu (27 ianuarie 2018)

Atelier cu tema „Violența și dreptul la siguranță în școli” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala gimnazială nr. 88 din București cu ocazia Zilei internaționale pentru nonviolență în școli (30 ianuarie 2018)

Dezbateri cu tema „Cum reacționez în cazul unui conflict?” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Fundația Filantropică Metropolis (7 februarie 2018)

Dezbateri privind „Pericolul potențial de încălcare a drepturilor copilului pe care lumea virtuală îl poate conține” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala gimnazială „Prof. Ion Vișoiu”, cu ocazia Zilei internaționale a siguranței pe internet (13 februarie 2018)

Dezbateri cu tema „Drepturile persoanelor vârstnice – între deziderat și realitate”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului cu Primăria din Beceni și Căminul pentru persoane vârstnice – ECOMED (16-17 februarie 2018)

Atelier vizând educația pentru drepturile omului cu tema „Acționând împreună pentru diversitate lingvistică și multilingvism”, temă propusă de UNESCO pentru Ziua internațională a limbii materne din acest an, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala nr. 97 din București (21 februarie 2018)

Curs cu tema „Educația pentru drepturile omului în mediul școlar”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala gimnazială nr.88 din București, pe o

durată de șapte săptămâni destinat atât cadrelor didactice cu funcții de conducere ori implicate în diverse proiecte școlare cât și personalului nedidactic din școală (22 februarie 2018)

Atelier-dezbateri cu tema „Între disciplina școlară și drepturile copilului”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Casa Corpului Didactic București (15 martie)

Campania consacrată Săptămânii de solidaritate cu popoarele care luptă contra discriminării rasiale, desfășurată în perioada de 17-27 martie sub forma Caravanei „Diversity – Never enough” având ca temă cea propusă de ONU pentru Ziua internațională a discriminării rasiale din acest an „Promovarea toleranței, incluziunii, unității și a respectului diversității în contextul luptei împotriva discriminării rasiale”, organizată de Fundația Adolența în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului și Colegiul Economic „Virgil Madgearu” din Ploiești (20 martie 2018)

Acțiuni privind antidiscriminarea-toleranța-unitatea desfășurate prin Caravana „Diversity – Never enough” consacrate Zilei internaționale a discriminării rasiale au fost organizate de Fundația Adolența în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului, Școala gimnazială „Sfânta Vineri”, Colegiul „Spiru Haret” și Școala gimnazială „Radu Stanian” din Ploiești (22 martie, 26 martie și 27 martie 2018)

Atelier interactiv cu tema „Dreptul la educație” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala „Prof. Ion Vișoiu” din Chitila, în cadrul „săptămânii altfel” (28 martie 2018)

Curs organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Liceul „Nicolae Iorga” din București privind fenomenul de bullying în școli, adresat elevilor ciclului primar din cadrul liceului (29 martie 2018)

Eveniment cu tema „Arta cinematografică – o armă împotriva rasismului” organizat de Institutul

Român pentru Drepturile Omului în cadrul săptămânii europene de combatere a rasismului și discriminării cu participarea elevilor Colegiului Național „Spiru Haret” din București (26 martie 2018)

Curs cu tema „Cum ne comportăm cu persoanele cu dizabilități” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Colegiul Tehnic „Carol I” din București (30 martie 2018)

PARTICIPĂRI LA ALTE MANIFESTĂRI

Seminarul cu tema „Implementarea Cartei Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene” organizat de Agenția pentru FRA în parteneriat cu Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (6-7 februarie 2018)

Întâlnirea Grupului de lucru pe justiție organizată de Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (8 februarie 2018)

Masa rotundă cu tema „Dezrobirea juridică și socio-economică a romilor la 100 de ani de la Marea Unire” organizată de Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale din Camera Deputaților împreună cu Partida Romilor „Pro-Europa”, Federația Democrată a Romilor, Agenția Națională pentru Romi și Centrul Național de Cultură a Romilor – Romano Kher cu ocazia Comemorării a 162 de

ani de la adoptarea primelor legi pentru dezrobire (20 februarie 2018)

Întâlnirea anuală a Alianței Globale a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (GANHRI) organizată în cooperare cu Biroul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului (21-22 februarie 2018)

Conferința anuală cu tema „Drepturile persoanelor cu dizabilități și rolul instituțiilor naționale pentru drepturile omului” (NHRI), organizată de Alianța Globală a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (GANHRI) în cooperare cu Biroul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului (22 februarie 2018)

Masa rotundă cu tema „Rolul femeii în educație – femeia modelează generațiile viitoare” organizată de Asociația pentru Dialog și Valori Universale (9 martie 2018)

